

Deltagandet i Europaparlamentsvalet 2019

Deltagandet i Europaparlamentsvalet 2019

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för befolkning och
välfärd
104 51 Stockholm
010-479 40 00

Förfrågningar Mikaela Järnbert
010-479 42 43
mikaela.jarnbert@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, Deltagandet i Europaparlamentsvalet 2019

Voter turnout in the election to the European Parliament 2019

Producer Statistics Sweden, Department of
population and welfare statistics
SE-104 51 Stockholm, Sweden
+46 10-479 40 00

Enquiries Mikaela Järnbert
+46 10-479 42 43
mikaela.jarnbert@scb.se

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Voter turnout in the election to the European
Parliament 2019

ISSN: 1654-5656 (Online) 1652-6945 (Print)
URN: NBN:SE:SCB-2020- ME09BR2003_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Den 25 januari 2018 gav regeringen Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag (Ku2018/00101/D) att genomföra en studie om valdeltagandet i de allmänna valen 2018 och det svenska valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019. Den här rapporten utgör SCBs redovisning av studien om valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019.

Rapporten innehåller analyser av valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 i olika grupper av den röstberättigade befolkningen. Dessutom ingår jämförelser av valdeltagandet med tidigare val och med riksdagsvalet 2018.

2019 års valdeltagandeundersökning har genomförts som en totalundersökning. SCB vill rikta ett särskilt tack till Valmyndigheten och Länsstyrelserna som gjort detta möjligt.

Lena Andersson, Lars Lindam-Olsson, Alexandra Mannfolk samt Marie-Louise Samuelsson har haft ansvaret för datainsamling för 2019 års valdeltagandeundersökningar. Karin Valentin-Asin vid SCBs metodenhet för individer och hushåll har bidragit med statistiska beräkningar. Vid SCBs enhet för demokratistatistik och Prognosinstitutet har Amanda Hansson, Anna Nyman, Jonas Olofsson och Regina Vilkénas gett värdefulla synpunkter under arbetet med rapporten.

Rapporten är skriven av Mikaela Järnbert och Åsa Vernby.

SCB i juni 2020

Magnus Sjöström
Avdelningschef

Johan Eklund
Enhetschef

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	6
1. Inledning	9
Tidigare rapporter	10
Datamaterial och metod	10
Upplägg och avgränsningar.....	11
De röstberättigade i Europaparlamentsvalet 2019	11
Tidsperiod i analyserna.....	12
Disposition.....	12
2. Svenska Europaparlamentsval i en internationell jämförelse ..	13
3. Valdeltagande och demografi, sociala nätverk och resurser	18
Kvinnors och mäns valdeltagande	19
Valdeltagande och ålder	19
Valdeltagande och sociala nätverk	21
Valdeltagande och utbildning.....	22
Valdeltagande efter inkomst och tillgångar	24
4. Valdeltagande och integration	27
Valdeltagande efter födelseland	27
Utländsk och svensk bakgrund.....	31
5. Unionsmedborgare.....	33
6. Utlandssvenskars valdeltagande	36
7. Förstagångsväljares valdeltagande	40
8. Funktionsnedsättning och valdeltagande.....	49

Gruppen med funktionsnedsättning.....	50
Typ av funktionsnedsättning.....	53
9. Valdeltagandets geografi.....	57
Valdeltagandet i olika valdistrikt.....	57
Valdeltagandet i kommuner	61
Gruppering av kommuner	65
10. Slutsatser och diskussion.....	70
Kort om statistiken.....	73
Statistikens ändamål och innehåll.....	73
Population.....	73
Innehåll	74
Definitioner.....	74
Statistiska mått	78
Information om statistikens framställning.....	79
Datainsamling.....	79
Mätning.....	79
Bearbetning.....	79
Granskning.....	79
Skattning.....	79
Information om statistikens kvalitet	80
Täckningsfel.....	80
Urvalsfel	80
Bortfallsfel	80
Bearbetningsfel.....	80
Modellantaganden	80

Referenser.....	81
Bilagor	83
Bilaga A. Tabellbilaga	84
Kapitel 8. Funktionsnedsättning och valdeltagande	84
Kapitel 9. Valdeltagandets geografi	85
Bilaga B. Logistiska regressionsmodeller.....	86
Voter turnout in the election to the European Parliament 2019..	91

Sammanfattning

Det svenska Europaparlamentsvalet ägde rum söndagen den 26 maj 2019. Totalt valdes 751 ledamöter för mandatperioden 2019–2024, av dessa valdes 20 ledamöter in från det svenska Europaparlamentsvalet. Valdeltagandet i hela EU var 51 procent, en ökning från 43 procent 2014. I Sverige ökade valdeltagandet från 51 till 55 procent. Det gjorde att Sverige hade det nionde högsta valdeltagandet bland EUs medlemsstater i valet 2019 och för andra gången valde över hälften av de röstberättigade i Sverige att rösta i det svenska Europaparlamentsvalet.

Vid det svenska Europaparlamentsvalet 2019 var det totalt 7 576 917 personer som var röstberättigade och av dessa var 7 359 384 röstberättigade svenska medborgare i Sverige, 168 461 svenska medborgare i utlandet och 49 072 var röstberättigade unionsmedborgare.

SCB har haft i uppdrag av regeringen att genomföra en studie med syfte att analysera valdeltagandet vid de allmänna valen 2018 och 2019. Analysen av valdeltagandet vid 2018 års allmänna val publicerades i juni 2019. Syftet med den här rapporten är att analysera valdeltagandet vid Europaparlamentsvalet 2019 i olika grupper av röstberättigade och sätta det i relation till såväl tidigare valtillfällen till Europaparlamentet som till valdeltagandet i riksdagsval.

SCB har för de allmänna valen 2018 och 2019 genomfört totalundersökningar vad gäller valdeltagandet vilket ger unika möjligheter att undersöka såväl regionala variationer i valdeltagande som skillnader mellan olika demografiska och socioekonomiska grupper i befolkningen.

De mönster som visats i tidigare undersökningar av valdeltagandet i riksdagsvalet är tydligare för deltagandet i Europaparlamentsvalet. Men den kraftiga uppgång i valdeltagande som har ägt rum i de senaste två valen har inte inneburit att alla skillnader i valdeltagande mellan olika grupper minskat i motsvarande grad.

I det svenska valet till Europaparlamentet 2019 röstade 56 procent av de röstberättigade kvinnorna respektive 55 procent av männen.¹ Sett till samtliga röstberättigade är skillnaden en procentenhet. Skillnaden mellan mäns och kvinnors valdeltagande varierar dock med åldern. Upp till 70 års ålder har kvinnor ett högre valdeltagande än män. För personer som är 70 år eller äldre är det istället män som har ett högre valdeltagande.

¹ I denna rapport avses juridiskt kön (man/kvinna), det kön som registrerats för en person i folkbokföringen

SCBs valdeltagandeundersökning för 2014 års Europaparlamentsval visade att det högre valdeltagandet medfört ett mer jämlikt röstande över åldersgrupper. 2019 års val uppvisar en fortsatt utjämning mellan åldersgrupper för personer som är mellan 30 och 74 år gamla. Samtidigt har valdeltagandet sjunkit för den yngsta åldersgruppen som sedan innan hade det lägsta valdeltagandet bland åldersgrupperna. Den största ökningen i valdeltagande, jämfört med 2014 års val till Europaparlamentet finns i åldersgruppen 75 år och äldre.

Att valdeltagandet sjunker bland de yngre föranleder en analys av valdeltagandet bland förstagångsväljare.² Under 2000-talet har förstagångsväljare haft ett lägre valdeltagande i riksdagsvalen än övriga åldersgrupper, men skillnaden har minskat för varje val. Mellan de senaste två riksdagsvalen syntes en ökning av valdeltagandet bland förstagångsväljare. En annan bild framträder för Europaparlamentsvalen, där valdeltagandet var i stort sett oförändrat mellan 2014 och 2019 års val. Samtidigt ökade valdeltagandet med 4 procentenheter för övriga röstberättigade.

Resultaten visar stora skillnader inom gruppen förstagångsväljare. Valdeltagandet är högre bland förstagångsväljare som går eller har gått ett studieförberedande gymnasieprogram än ett yrkesförberedande. Oavsett gymnasieinriktning är valdeltagandet högre bland förstagångsväljare som har en pågående utbildning jämfört med de som har avslutat sin gymnasieutbildning. En fördjupad analys visar att det starkaste sambandet med ökad benägenhet att rösta bland förstagångsväljare är om minst en av föräldrarna röstat.³

Valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 var högre bland inrikes födda svenska medborgare jämfört med utrikes födda svenska medborgare – 59 procent jämfört med 37 procent. För utrikes födda är valdeltagandet som högst bland personer som är födda i Nordamerika, Norden (exklusive Sverige) och EU (exklusive Norden). Andelen inrikes födda som röstat har ökat sedan 2014 års val till Europaparlamentet, medan andelen minskat för utrikes födda. Detta innebär dock inte med säkerhet att det är en grupp som ändrat sitt röstbeteende, eftersom både gruppens storlek och sammansättning förändrats under 2000-talet.

Övriga resultat visar att valdeltagandet är lägre bland ensamstående, personer med förgymnasial/gymnasial utbildning och personer med lägre inkomstnivå medan valdeltagandet är högre bland gifta och

² I denna rapport avses med förstagångsväljare personer som uppnått rösträttsåldern sedan det senaste valet, inte personer som av andra anledningar röstar för första gången i Europaparlamentsvalet 2019

³ I denna analys inkluderas förstagångsväljare med minst en röstberättigad förälder, vilket var 93 procent av förstagångsväljarna i Europaparlamentsvalet 2019

sammanboende, personer med eftergymnasial utbildning och personer med högre inkomstnivå.⁴

I detta uppdrag har Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) använts för att studera valdeltagandet för personer med funktionsnedsättning.⁵ Personer med funktionsnedsättning hade ett lägre valdeltagande än övriga såväl i riksdagsvalet 2018 som i Europaparlamentsvalet 2019. Skillnaden i valdeltagande mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen var 6 procentenheter i båda valen. Det finns även skillnader beroende på typ av funktionsnedsättning. För alla svårigheter som definieras som funktionsnedsättning som mäts i ULF/SILC förutom hörselnedsättning syns ett lägre valdeltagande. Lägst är valdeltagandet för personer med hög grad av nedsatt rörelseförmåga. Även personer med hög grad av nedsatt aktivitetsförmåga och personer med neuropsykiatrisk diagnos har ett tydligt lägre valdeltagande än övriga befolkningen.

Personer som inte är svenska medborgare får rösta i valet till Europaparlamentet, förutsatt att de har medborgarskap i en av medlemsstaterna och registrerar sig till röstlängden. Valdeltagandet i denna grupp var 65 procent.

Även svenska medborgare som har valt att bosätta sig i ett annat land, så kallade utlandssvenskar, har rätt att rösta i Europaparlamentsval oavsett om de är bosatta i ett medlemsland eller inte. Valdeltagandet bland utlandssvenskar var 17 procent 2019.

En regional analys visar tydliga skillnader i valdeltagande mellan olika valdistrikt. I 2019 års val till Europaparlamentet fanns 183 distrikt där andelen röstande understeg 30 procent. Samtidigt fanns det distrikt som hade över 80 procents valdeltagande. Det är tydligt att de egenskaper hos individer som hänger samman med valdeltagande såsom födelseland, utbildning och inkomst hos den röstberättigade befolkningen även syns när dessa egenskaper aggregeras till valdistrikt. Framför allt var valdeltagandet lågt i de distrikt som hade en stor andel utrikes födda bland de röstberättigade.

⁴ Till gifta räknas i denna rapport även registrerade partners. Ej gifta inkluderar både ogifta och tidigare gifta, inklusive änkor och änklingar.

⁵ Informationen om funktionsnedsättning finns för en delmängd eftersom ULF/SILC är en urvalsundersökning och inte ett register

1. Inledning

Ett kännetecken på en representativ demokrati är att medborgarna har möjlighet att i fria och regelbundna val bestämma vilka som ska styra över dem, och att varje medborgares röst är lika mycket värd. Det gäller såväl i nationella val som i valen till Europaparlamentet. Hur många, och vilka, som deltar i de allmänna valen i en demokrati blir en indikator på demokratins tillstånd. Ett högt valdeltagande ger den representativa demokratin legitimitet. Förutom ett högt valdeltagande betraktas även ett jämlikt valdeltagande, att valdeltagandet är lika högt i olika grupper, som viktigt för legitimiteten i resultatet. Därför är det av intresse att inte bara följa nivån på valdeltagandet, men även jämföra olika gruppers valdeltagande.

Den 25 januari 2018 gav regeringen SCB i uppdrag (Ku2018/00101/D) att genomföra en studie med syfte att analysera valdeltagandet. I regeringsbeslutet beskrivs studien på följande sätt:

SCB ska undersöka hur valdeltagandet ser ut i olika grupper av den röstberättigade befolkningen. SCB ska göra jämförelser utifrån socioekonomiska faktorer och studera skillnader avseende kön, ålder och utbildning samt mellan inrikes och utrikes födda. SCB ska också undersöka valdeltagandet bland förstagångsväljare och bland personer med funktionsnedsättning samt bland utländska medborgare. SCB ska även analysera skillnader i valdeltagande mellan olika kommuner och valdistrikt. Jämförelser med tidigare valtillfällen ska göras inklusive jämförelser med SCBs tidigare studier om valdeltagandets utveckling (Ju2012/08054/D, Ku2015/01690/D, Ku2015/01337/D). Vidare ska studien innehålla jämförelser mellan de allmänna valen 2018 och det svenska Europaparlamentsvalet 2019.

Den här rapporten utgör SCBs redovisning av valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019.

Rapporten syftar till att mer ingående analysera valdeltagandet i olika grupper av röstberättigade i Europaparlamentsvalet 2019 och sätta det i relation till såväl tidigare valtillfällen till Europaparlamentet som till valdeltagandet i riksdagsval. Totalt sett är det stor skillnad i andel röstande mellan riksdagsval och Europaparlamentsval och jämförelsen med riksdagsval finns genomgående med i de analyser som görs i rapporten för att åskådliggöra i vilka grupper skillnaderna mellan dessa två valtyper är mest framträdande.

SCB har för de allmänna valen 2018 och 2019 genomfört totalundersökningar vad gäller valdeltagandet vilket ger unika möjligheter

att undersöka variationer i valdeltagande såväl mellan olika grupper i befolkningen som regionalt.

Tidigare rapporter

SCB har på senare år publicerat flera rapporter som på olika sätt berör det svenska valdeltagandet. Samtliga rapporter baseras på regeringsuppdrag.

I rapporten *Svenskt valdeltagande under hundra år* (SCB 2012b) analyseras valdeltagandet från 1911 och framåt. Valdeltagandet i omvalen 2011 studerades i en särskild rapport (SCB 2012a). Av dessa rapporter framgår bland annat att ett högre valdeltagande tenderar att vara mer jämlikt.

I rapporten *Ung i demokratin* (SCB 2012c) analyseras bland annat ungas valdeltagande. Den visar att unga med utländsk bakgrund röstar i lägre grad än unga med svensk bakgrund och att det finns ett samband mellan föräldrars utbildningsnivå och ungas valdeltagande.

I maj 2015 publicerade SCB rapporten *Valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning* (SCB 2015a). Det var första gången valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning analyserades. Resultaten visar att valdeltagandet är lägre bland personer med funktionsnedsättning än bland övriga och att skillnaderna beror på typ av funktionsnedsättning. Det är framför allt personer med nedsatt rörelseförmåga, med besvär av oro och ångest och personer med synnedsättning som röstar i lägre grad.

I rapporten *Vilka valde att välja – deltagande i valen 2014* (SCB 2015b) analyseras och jämförs valdeltagandet vid Europaparlamentsvalet och riksdagsvalet supervalåret 2014. Svenskt valdeltagande sätts i rapporten även i en internationell kontext.

I juni 2019 publicerades den första delen av detta uppdrag i rapporten *Deltagandet i de allmänna valen 2018* (SCB 2019). I rapporten analyseras samtliga tre allmänna val 2018 och fördjupade analyser görs av integration och valdeltagande, regionala variationer i valdeltagandet samt valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning och bland förstagångsväljare.

Datamaterial och metod

Särskilda valdeltagandeundersökningar genomförs i samband med allmänna val för att kunna analysera valdeltagandet i olika grupper av röstberättigade. Sådana undersökningar har genomförts i samband med samtliga val till Europaparlamentet. För de två senaste valdeltagandeundersökningarna, vid allmänna valen 2018 och det svenska valet till Europaparlamentet 2019 baseras uppgifterna i rapporten på totalräknad statistik. Vid tidigare valtillfällen har istället uppgifterna beräknats från ett urval av de röstberättigade. Det innebär att resultaten från

valdeltagandeundersökningar som genomförts före 2018 är behäftade med urvalsrelaterad osäkerhet.

Uppgifter om valdeltagande har länsstyrelserna hämtat från röstlängderna. Det är av två skäl viktigt att understryka att informationen kommer från röstlängderna. För det första innebär det att uppgifter om valdeltagande avser personers faktiska valdeltagande enligt register. För det andra innebär användandet av registeruppgifter att det inte finns något bortfall för den mest centrala variabeln: om personerna har röstat eller inte. Uppgifterna om valdeltagande har kompletterats med annan information från SCBs olika register, bland annat juridiskt kön, ålder, födelseland, civilstånd, utbildning och inkomst. Registeruppgifterna används för att kunna identifiera olika grupper av intresse och sedan studera hur valdeltagandet ser ut i dessa grupper.

I analyser av valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning används SCBs Undersökningar av levnadsförhållanden som är en urvalsundersökning. Det innebär att de uppgifter som är framtagna är behäftade med urvalsrelaterad osäkerhet.

En utförligare beskrivning av valdeltagandeundersökningen finns i slutet av den här rapporten (se avsnittet ”Kort om statistiken”). Ytterligare information finns att hämta i den dokumentation av valdeltagandeundersökningarna som går att finna på SCBs webbplats, www.scb.se.

Upplägg och avgränsningar

Mycket fokus i den statsvetenskapliga forskningen har ägnats åt att hitta förklaringar till vilka mekanismer som ligger bakom valet att delta eller inte delta i val. Holmberg och Oscarsson delar in förklaringarna i 1) Institutionella, 2) Kontextuella och 3) Individförklaring. I den här rapporten ligger fokus på individen och vi kommer att närmare studera hur benägenheten att rösta varierar i olika befolkningsgrupper. (Oscarsson & Holmberg, 2016)

De röstberättigade i Europaparlamentsvalet 2019

De allra flesta som är röstberättigade vid allmänna val är svenska medborgare som är folkbokförda i Sverige.

Vid det svenska Europaparlamentsvalet 2019 var totalt 7 576 917 personer röstberättigade och av dessa var 7 359 384 röstberättigade svenska medborgare i Sverige, 168 461 svenska medborgare i utlandet och 49 072 var röstberättigade unionsmedborgare.

Svenska medborgare boende i utlandet, så kallade utlandssvenskar, är en liten grupp bland de röstberättigade, omkring 2 procent. De har enbart rösträtt Europaparlamentsval och riksdagsval. På grund av att de inte är folkbokförda i Sverige finns de inte med i registret över totalbefolkningen. Informationen om dem begränsas av detta till juridiskt

kön, ålder och utvandringsdatum. Därför analyseras deras valdeltagande separat.

Som utländsk medborgare är den röstberättigad som är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater och har varit folkbokförd i Sverige i minst 30 sammanhängande dagar före valdagen. Denna grupp måste anmäla att de vill rösta i det svenska valet till Europaparlamentet och inte i den medlemsstat de är medborgare i.

Tidsperiod i analyserna

Redovisningen av valdeltagandet görs i denna rapport primärt med fokus på 2019 års Europaparlamentsval. För att följa övergripande förändringar över tid görs vissa jämförelser med Europaparlamentsvalen för tidsperioden 2004–2019 och vissa mer detaljerade jämförelser görs med 2014 års val. Rapporten innehåller även jämförelser med valdeltagandet i riksdagsvalet 2018.

Disposition

Rapporten är indelad i tio kapitel inklusive slutdiskussion. Efter detta inledningskapitel kommer en beskrivning av Europaparlamentsvalet i en internationell kontext. Det tredje kapitlet ägnas åt analys av valdeltagandet efter juridiskt kön, ålder, familjetyp samt olika typer av socioekonomiska faktorer, såsom inkomst, utbildning och boende.

Rapportens resterande kapitel ägnas åt valdeltagandet inom olika specialområden. Det fjärde kapitlet fokuserar på valdeltagande och integration, det vill säga hur valdeltagandet hänger samman med födelseland och vistelsetid i Sverige. I det femte och sjätte kapitlet studeras valdeltagandet bland dels unionsmedborgare i Sverige och dels svenskar i utlandet. Därefter kommer ett kapitel i vilket valdeltagandet bland förstagångsväljare analyseras och i det åttonde kapitlet analyseras valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning. I det nionde kapitlet studeras valdeltagandet utifrån ett regionalt perspektiv. Det handlar framför allt om att studera skillnader i valdeltagande på kommunnivå och valdistriktsnivå men även mellan vissa grupperingar av kommuner. Resultaten diskuteras i ett avslutande kapitel.

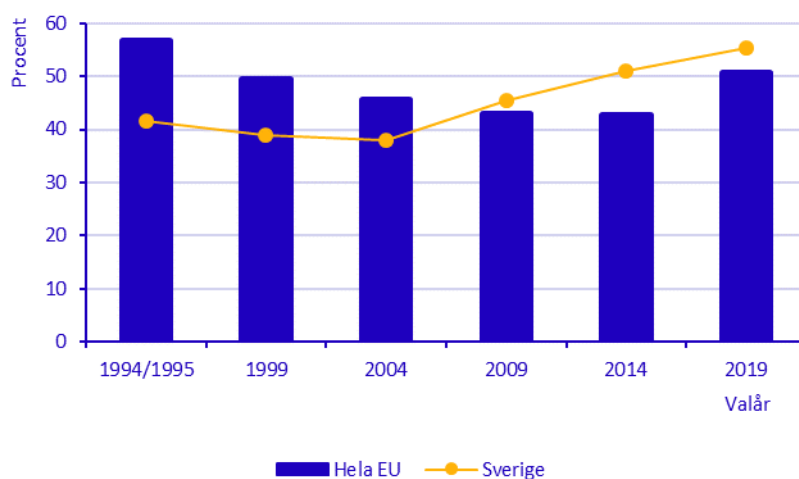
2. Svenska Europaparlamentsval i en internationell jämförelse

Europaparlamentsvalet 2019 ägde rum i Europeiska unionen mellan den 23 och 26 maj 2019. Varje medlemsstat beslutade själv under vilken eller vilka av dessa dagar valet skulle genomföras. I Sverige hålls allmänna val alltid på söndagar och således ägde valet rum söndagen den 26 maj.

Genom valet avgörs vilka politiska partier och ledamöter som ska representera EU-ländernas invånare i Europaparlamentet. Vid valet 2019 valdes totalt 751 ledamöter för mandatperioden 2019–2024. Av dessa valdes 20 ledamöter in från det svenska valet till Europaparlamentet. I Sverige får den som är svensk medborgare och är, eller har varit, folkbokförd i Sverige samt har fyllt 18 år rösta fram politiker till Europaparlamentet. Även medborgare från andra EU-länder som är folkbokförda i Sverige får rösta i det svenska Europaparlamentsvalet.

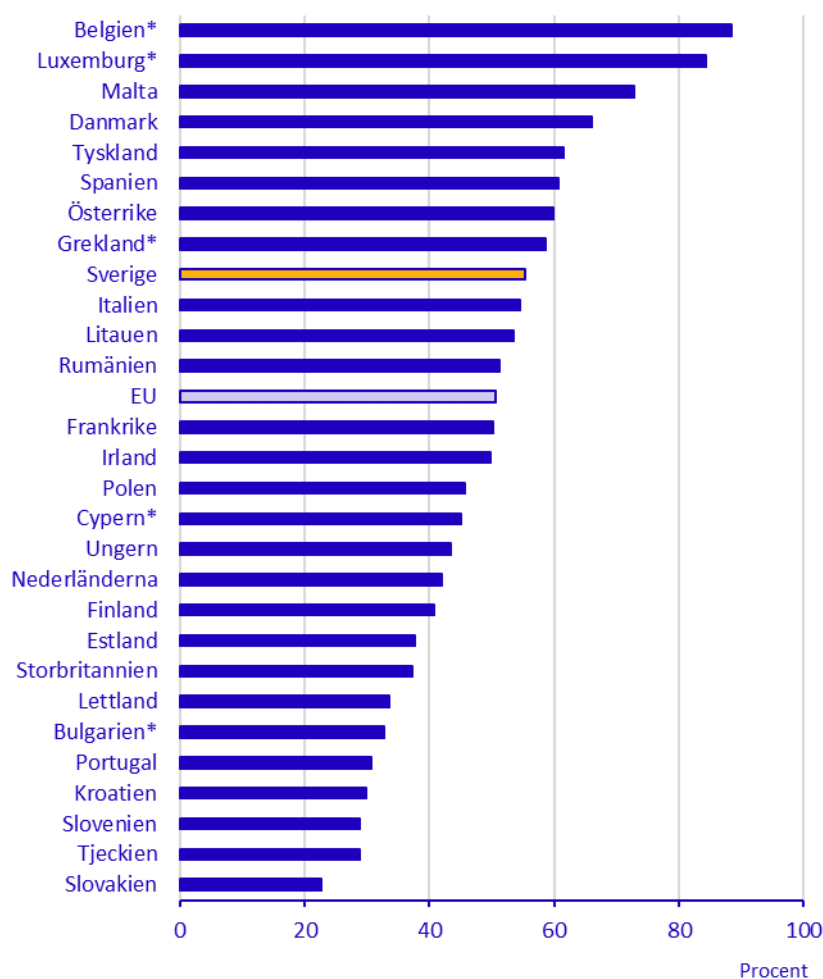
Valdeltagandet för hela unionen ökade i 2019 års val efter att ha minskat under en längre tid. Från ett genomsnittligt valdeltagande i hela EU på 43 procent 2014 ökade det till 51 procent. Valdeltagandet i Sverige ökade från 51 till 55 procent mellan 2014 och 2019, och blev därmed nästan 5 procentenheter högre än genomsnittet för hela EU. I de första tre valen sedan det svenska inträdet 1995 hade Sverige ett valdeltagande under genomsnittet för hela EU. I de tre senaste valen har istället det svenska valdeltagandet varit över genomsnittet i EU.

Diagram 2.1. Valdeltagande i Europaparlamentsval 1994/95–2019 i Sverige och hela EU. Procent

⁶ https://valforskning.pol.gu.se/digitalAssets/1735/1735199_faktablad-om-eu-val-2019.24---valdeltagande-i-eu-valet-2019.pdf

Diagram 2.2. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 efter medlemsland. Procent

Källa: <https://europarl.europa.eu/election-results-2019/en/turnout/>

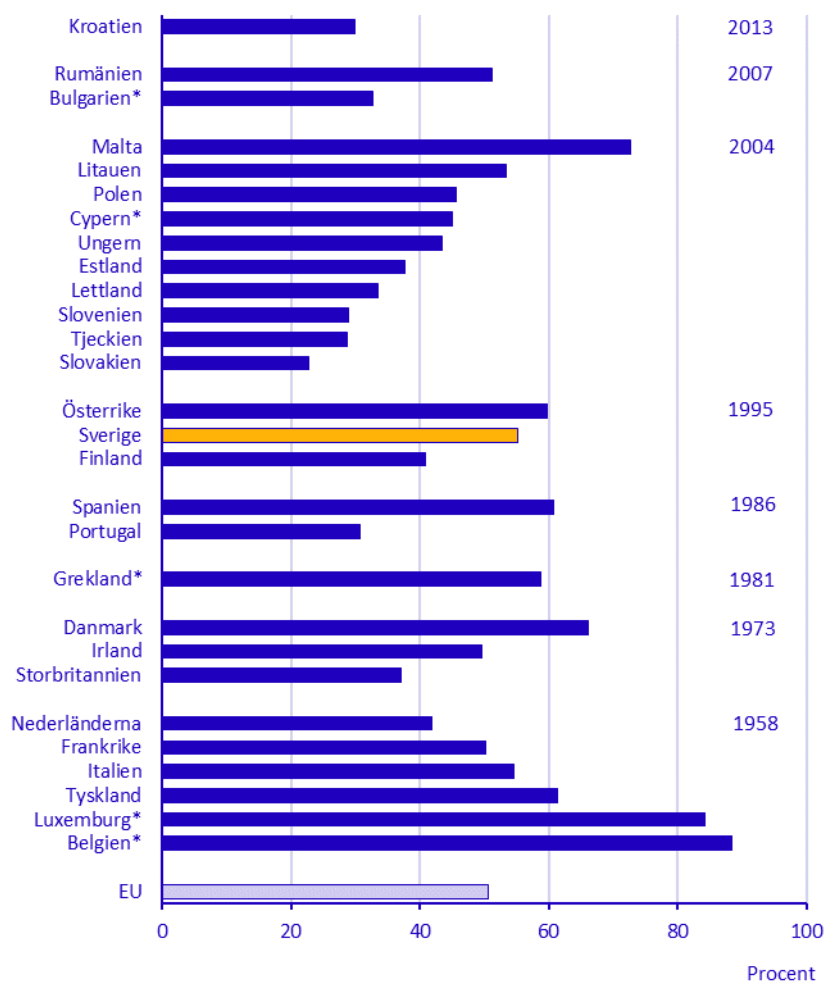
Kommentar: asterisk (*) markerar länder med obligatoriskt valdeltagande. Det är endast i Belgien och Luxemburg som det får verklig påföljd att inte rösta.

Högst valdeltagande ser vi Belgien, Luxemburg och Malta. En möjlig förklaring till det höga valdeltagandet i Belgien och Luxemburg är att de som enda länder i EU har en lagstiftning om obligatorisk röstning med en verklig påföljd. Det är även i Belgien och Luxemburg som Europaparlamentet sammanträder. Slovakien, Slovenien och Tjeckien var de tre länder som hade lägst valdeltagande 2019 men i samtliga dessa länder ökade valdeltagandet jämfört med 2014 års val. De länder vars valdeltagande ökat mest mellan 2014 och 2019 års Europaparlamentsval är Polen som gått från 24 procent till 46 procent, Rumänien som gått från 32 till 51 procent och Spanien som hade ett valdeltagande på 44 procent 2014 och 61 procent 2019. De tre länderna hade även ett annat allmänt val 2019.

Medlemsstaterna har varit medlemmar i EU olika länge. I topp i valdeltagande finns Belgien och Luxemburg som varit medlemmar sedan starten 1958. Malta blev dock medlem 2004 och Danmark 1973, så något

tydligt mönster att längre tid som medlem i EU leder till ett högre valdeltagande i Europaparlamentet kan inte konstateras.

Diagram 2.3. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 efter medlemsland. Grupperade efter medlemsår. Procent

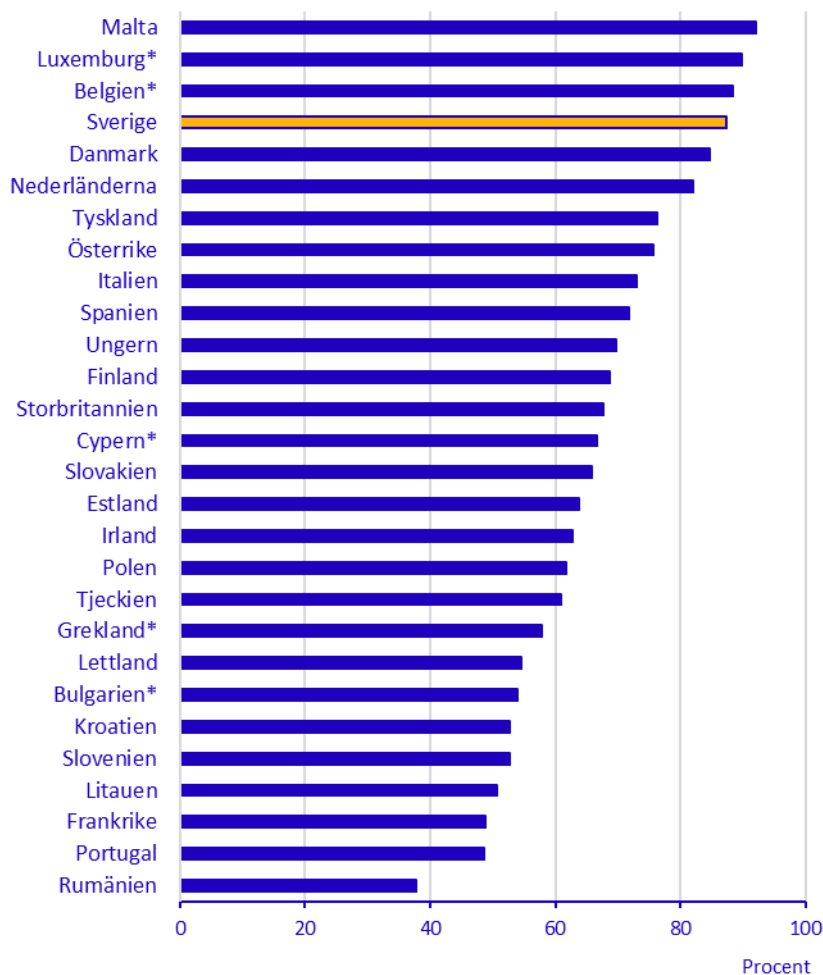

Källa: <https://europarl.europa.eu/election-results-2019/en/turnout/>

Kommentar: asterisk (*) markerar länder med obligatoriskt valdeltagande. Det är endast i Belgien och Luxemburg som det får verklig påföljd att inte rösta.

Sett till valdeltagandet i det senaste valet till nationellt parlament bland EUs medlemsstater hamnar Sverige på en fjärdeplats efter Malta, Luxemburg och Belgien.

Diagram 2.4. Valdeltagande i val till nationellt parlament (senaste) efter medlemsland. Procent

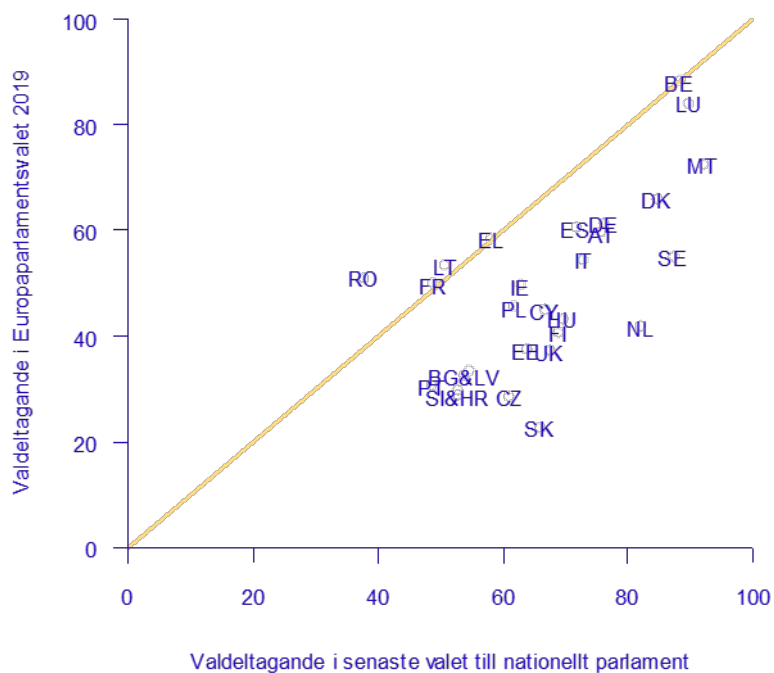
Källa: <https://www.idea.int/>

Kommentar: asterisk (*) markerar länder med obligatoriskt valdeltagande.⁷ Det är endast i Belgien och Luxemburg som det får verklig påföljd att inte rösta.

Tillsammans med Slovakien, Nederländerna och Tjeckien är Sverige ett av de länder som har störst skillnader i valdeltagande mellan Europaparlamentsvalet 2019 och det senaste valet till det nationella parlamentet, en skillnad på över 30 procentenheter. Frankrike, Litauen, Grekland och Belgien har ungefär lika högt valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 som i valen till nationellt parlament. Rumänien har ett högre valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 än i det senaste valet till sitt nationella parlament, det valet var år 2016.

⁷ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2018/623556/EPRS_ATA\(2018\)623556_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2018/623556/EPRS_ATA(2018)623556_EN.pdf)

Diagram 2.5. Valdeltagande i val till nationellt parlament (senaste) och valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 efter medlemsland. Procent

Källa: <https://www.idea.int/> och <https://europarl.europa.eu/election-results-2019/en/turnout/>
 Kommentar: Landskoderna för EUs medlemsstater 2019: RO - Rumänien, PT - Portugal, FR - Frankrike, LT - Litauen, SI - Slovenien, HR - Kroatien, BG - Bulgarien, LV - Lettland, EL - Grekland, CZ - Tjeckien, PL - Polen, IE - Irland, EE - Estland, SK - Slovakien, CY - Cypern, UK - Storbritannien, FI - Finland, HU - Ungern, ES - Spanien, IT - Italien, AT - Österrike, DE - Tyskland, NL - Nederländerna, DK - Danmark, SE - Sverige, BE - Belgien, LU - Luxemburg, MT - Malta.⁸

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Country_codes

3. Valdeltagande och demografi, sociala nätverk och resurser

Ett högt valdeltagande ger beslutande organ legitimitet eftersom det då är en stor del av befolkningen som indirekt representeras. Men även att valdeltagandet är jämnt mellan grupper är viktigt för den representativa demokratins legitimitet. Om vissa grupper varken finns representerade i de parlamentariska rummen eller har haft inflytande på vem som väljs in i dessa rum så kan legitimiteten sjunka oavsett om deras intressen tas tillvara. I det här kapitlet visar vi i vilken utsträckning olika grupper av befolkningen deltagit i det svenska valet till Europaparlamentet 2019 och jämför det med tidigare Europaparlamentsval och med riksdagsvalet 2018. Även om det totala valdeltagandet har ökat i de tre senaste valen till Europaparlamentet så kan vissa demografiska eller socio-ekonomiska grupper ha ett lägre eller till och med sjunkande valdeltagande.

I detta kapitel jämförs i huvudsak valdeltagandet för en eller två egenskaper i taget, exempelvis hur valdeltagandet skiljer mellan grupper med olika ålder eller utbildningsnivå. Eftersom det är en rad faktorer som samvarierar med röstbeteende har vi även gjort logistiska regressionsanalyser där flera egenskaper studeras tillsammans för att skatta effekten på att rösta eller inte, detta för att se hur sambanden mellan en variabel och valdeltagande påverkas av att hänsyn tas till fler egenskaper hos de röstberättigade samtidigt.

Regressionsanalyserna har genomförts stegvis. Modell A inkluderar demografiska egenskaper (juridiskt kön, ålder och om personen är född i Sverige eller inte), modell B inkluderar förutom variablerna i modell A även om man är sammanboende eller ensamstående och i modell C inkluderas även om man har eftergymnasial utbildning eller inte. Modell D inkluderar, förutom alla tidigare variabler, även inkomstnivå samt typ av bostad (ägar rätt eller hyresrätt). Resultat från dessa analyser kommenteras i detta kapitel och samtliga resultat från analyserna finns i tabell B1 i bilaga B. Vad som påverkar valdeltagandet kan variera mellan olika faser av livet. Därför görs samma regressionsanalyser separat för personer under och över 75 år, den ålder då valdeltagandet vänder nedåt. Analyserna presenteras i tabell B2 och B3 i bilaga B och kommenteras löpande i texten.⁹

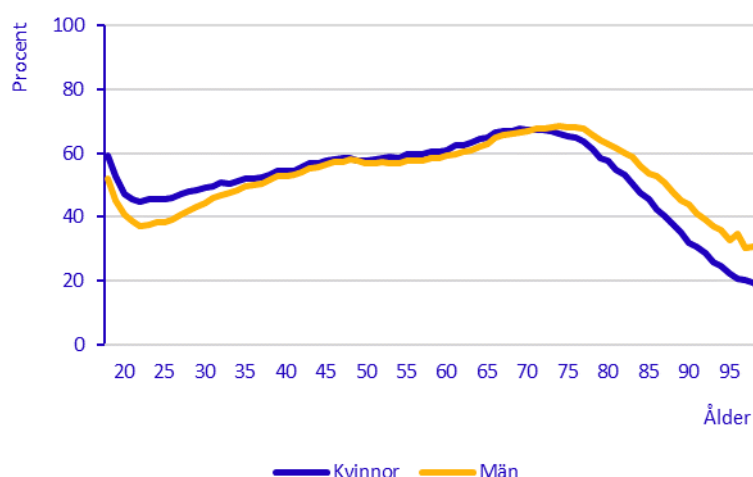
⁹ Vi har använt oss av logistisk regressionsanalys för att se vilka skillnader som kvarstår när vi analyserar flera egenskaper samtidigt. Modeller visar dock enbart på samband och dessa behöver inte vara kausala, de kan enbart tolkas som samvariation.

Kvinnors och mäns valdeltagande

I valet till Europaparlamentet 2019 röstade 57 procent av röstberättigade kvinnor och 56 procent av män.¹⁰ Det något högre valdeltagandet bland kvinnor har rapporterats i tidigare valundersökningar och även för riksdagsvalet 2018. (SCB 2019)

Totalt sett är valdeltagandet bland kvinnor och män ungefär lika högt, men det skiljer sig åt mellan olika åldrar. I diagram 3.1 illustreras valdeltagandet för kvinnor och män efter ålder i ettårsklasser. I åldrarna under 70 år har män ett lägre valdeltagande än kvinnor. För personer som är 70 år eller äldre är det istället män som har ett högre valdeltagande och den skillnaden ökar med stigande ålder, från 85 års ålder och uppåt är skillnaden cirka tio procentenheter. I åldrarna under 30 år är skillnaden mellan män och kvinnor nästan lika stor, cirka 8 procentenheter, men kvinnor röstar i större utsträckning än män. I kommande avsnitt undersöks valdeltagande och ålder mer i detalj.

Diagram 3.1. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019 efter kön och ålder. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Valdeltagande och ålder

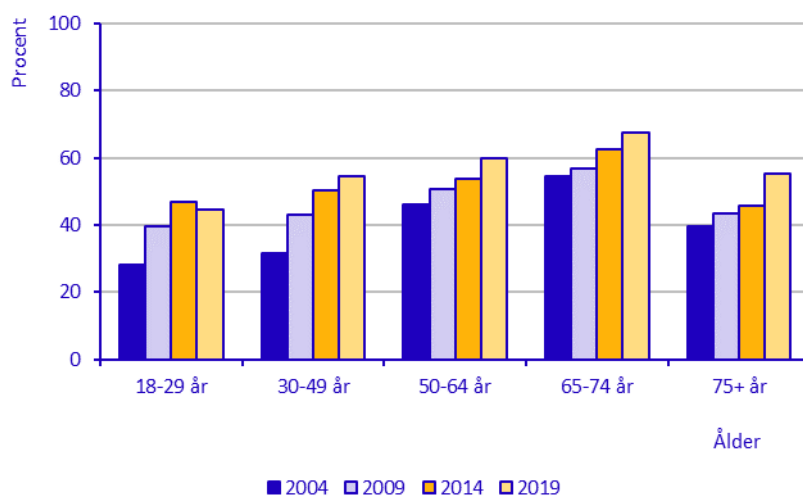
I valet till Europaparlamentet 2019 var valdeltagandet lägst i åldersgruppen 18–29 år. Det blir gradvis högre över de mellersta åldersgrupperna, och är sedan lägre i den äldsta åldersgruppen igen. Även tidigare valdeltagandeanalyser visar att valdeltagandet skiljer sig åt mellan olika åldersgrupper. (SCB 2019) I både tidigare val till Europaparlamentet och val till riksdagen är valdeltagandet lägre i den yngsta och den äldsta åldersgruppen. I åldersgruppen 18–29 år röstade 44,4 procent i Europaparlamentsvalet 2019 medan 54,5 procent i åldersgruppen 30–49 år röstade. I gruppen 50–64 år var valdeltagandet 60,1

¹⁰ I denna rapport avses juridiskt kön (man/kvinna), det kön som registrerats för en person i folkbokföringen

procent och i gruppen 65–74 år var det 67,4 procent. I den äldsta gruppen, 75 år och äldre, var valdeltagandet 55,5 procent.

Jämfört med tidigare års Europaparlamentsval är valdeltagandet 2019 högre i alla åldersgrupper utom den yngsta. Bland röstberättigade 18–29 år har valdeltagandet sjunkit från 47 procent i 2014 års val till 44 procent i 2019 års val. I åldersgruppen 75 år och äldre ser vi den största ökningen, från 46 procent valdeltagande 2014 till 55 procent 2019.

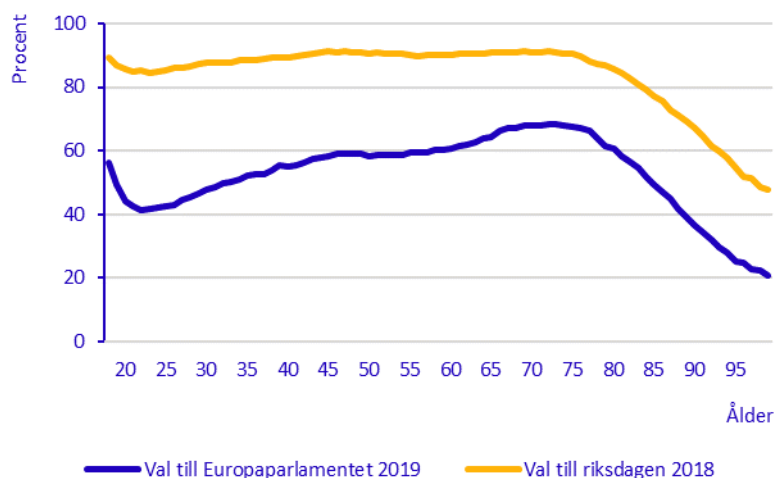
Diagram 3.2. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet efter ålder, 2004–2019. Procent

Källa: SCBs valstatistik

En mer detaljerad bild av valdeltagandet efter ålder illustreras i diagram 3.3 där ålder presenteras i ettårsklasser för valet till Europaparlamentet 2019 och, som jämförelse, för valet till riksdagen 2018. För valet till Europaparlamentet finns tydlig variation efter ålder, med ett lägre deltagande bland de yngre åldrarna och ett gradvis högre deltagande över åldersklasser, med det högsta valdeltagandet runt 75 års ålder. Efter 75 års ålder är valdeltagandet lägre. I riksdagsvalet ses ett lite annat mönster; förutom ett lägre valdeltagande en period mellan 20 och 30 års ålder så ligger valdeltagandet ganska stabilt, innan det blir lägre vid 75 års ålder och fortsätter sjunka i ungefär samma grad som deltagandet i Europaparlamentsvalet.

Diagram 3.3. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019 och riksdagsvalet 2018 efter ålder. Procent

Källa: SCBs valstatistik

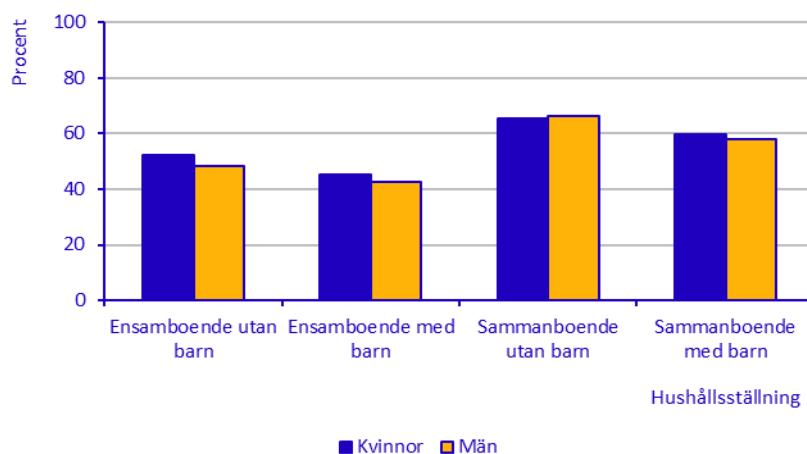
Senare i kapitlet analyseras andra faktorerers betydelse för valdeltagandet, faktorer som samvarierar med kön och ålder. Förstängångsväljare analyseras separat i kapitel 7.

Valdeltagande och sociala nätverk

I tidigare valdeltagandeundersökningar konstateras att en persons sociala sammanhang spelar roll för benägenheten att rösta. Detta har synts i ett högre valdeltagande i riksdagsvalet bland gifta än ej gifta, men skillnaden har minskat under valen på 2000-talet. (SCB 2015b; SCB 2019) I 2019 års Europaparlamentsval röstade 64,8 procent av gifta jämfört med 50,1 procent av ej gifta. Bland gifta röstade kvinnor och män i ungefär samma utsträckning, bland ej gifta röstade kvinnor i större utsträckning än män, 51,6 procent jämfört med 48,5 procent.

Ett annat sätt att se på det sociala sammanhanget är att istället för civilstånd se till boendesituationen som en aspekt av det sociala sammanhanget. En jämförelse av personer som är ensamstående eller bor med en annan vuxen samt som bor med eller utan barn visar att valdeltagandet är högre för personer som bor med en annan vuxen än för ensamstående, det gäller oavsett om man bor tillsammans med barn eller inte. För sammanboende är valdeltagandet högre och skillnaden mellan kvinnors och mäns valdeltagande mindre, men valdeltagandet är lägre där det finns hemmaboende barn. För ensamstående är valdeltagandet högre bland kvinnor än män oavsett om de bor med barn eller inte. Lägst valdeltagande återfinns bland män som är ensamstående med barn.

Diagram 3.4. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019 efter hushållsställning och kön. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Regressionsanalysen visar att skillnaden mellan sammanboende och ensamstående minskar när hänsyn tas till skillnader i inkomst och typ av boende mellan grupperna. Särskilt tydligt syns det för äldres valdeltagande.

Valdeltagande och utbildning

Det har visats både i internationell forskning och i SCBs tidigare valdeltagandeundersökningar att eftergymnasial utbildning har ett tydligt samband med en ökad benägenhet att rösta. (SCB 2019) Sambandet gäller även i valet till Europaparlamentet. (SCB 2015b) Denna rapport har konstaterat att det finns skillnader i valdeltagande mellan åldersgrupper. Både inkomst och utbildning varierar med ålder, och utbildningssammansättningen bland röstberättigade har ändrats över tid.

Valdeltagandet i Europaparlamentsvalet har ökat gradvis sedan valet 2004. Då röstade personer med förgymnasial utbildning i lika hög grad som personer med gymnasial utbildning men sedan valet 2009 röstar personer med förgymnasial utbildning i mindre utsträckning än personer med gymnasial utbildning.

Störst andel röstande i alla val mellan 2004 och 2019 har gruppen med eftergymnasial utbildning. Skillnaden mot personer med gymnasial utbildning var som störst i valet 2014 då valdeltagandet var 26 procentenheter högre i gruppen med eftergymnasial utbildning. I valet 2019 var skillnaden 24 procentenheter. Motsvarande skillnad i riksdagsvalet 2018 var 7 procentenheter.

Utbildningsnivån hos den röstberättigade befolkningen har förändrats under 2000-talet. Andelen med förgymnasial utbildning har sjunkit stadigt från 26 procent till 18 procent mellan 2004 och 2019 medan

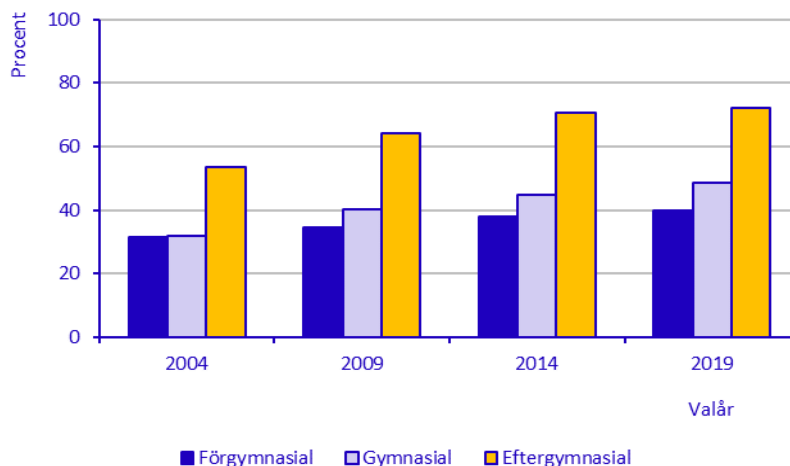
andelen med gymnasial utbildning är konstant. Andelen med eftergymnasial utbildning har ökat över dessa år från 28 till 37 procent.

Bland röstberättigade mellan 30 och 49 år gamla är det vanligast med en eftergymnasial utbildning, medan det är vanligast med en gymnasial utbildning i den äldsta och den näst äldsta åldersgruppen. Det är vanligare med förgymnasial utbildning i den äldsta åldersgruppen jämfört med övriga åldersgrupper.

Tabell 3.1. Röstberättigades utbildning efter åldersklasser 18–74 år 2019. Procent

Utbildning	18–29 år	30–49 år	50–64 år	65–74 år
Förgymnasial utbildning	20	9	13	23
Gymnasial utbildning	50	42	50	44
Eftergymnasial utbildning	28	49	37	32

Diagram 3.5. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2004–2019 efter utbildningsnivå. 18–74 år. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrarna 16–74 år. Uppgifterna har hämtats från den registerversion som avser 1 januari för respektive valår. Utbildningarna är klassificerade enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN).

I den fördjupade analysen undersöks om det finns ett renodlat samband mellan längre utbildning och högre valdeltagande, eller om det ser så ut på grund av att grupper med olika utbildningsnivå skiljer sig åt i exempelvis ålder eller inkomst. Det högre valdeltagandet hos personer med eftergymnasial utbildning påverkas marginellt av att hänsyn tas till skillnader mellan grupperna i ålderssammansättning, andel kvinnor och män, födelseland, inkomst och typ av boende. Även efter att ha kontrollerat för dessa faktorer har personer med eftergymnasial utbildning en högre benägenhet att rösta. Det gäller den röstberättigade befolkningen både under och över 75 års ålder.

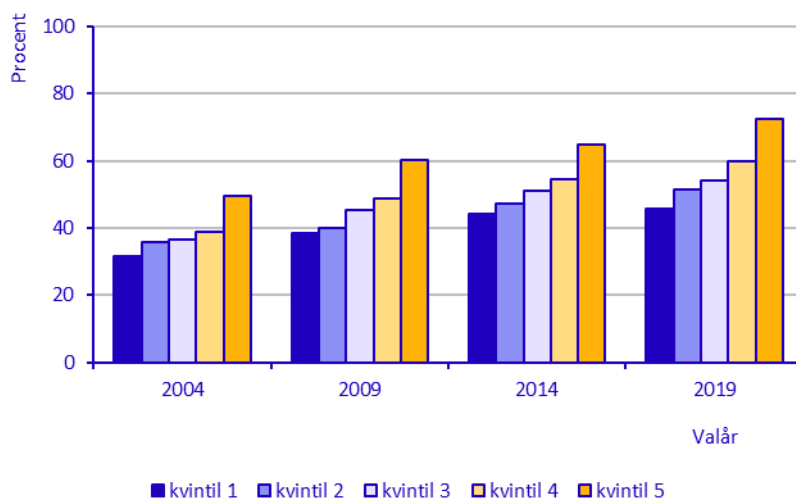
När hänsyn tas till skillnader i utbildningsnivå har kvinnor inte längre en högre benägenhet att rösta. Sambanden förändras dock när analysen görs för olika åldersgrupper.

Valdeltagande efter inkomst och tillgångar

Det finns ett tydligt samband mellan inkomstnivå och valdeltagande. I den här rapporten används kvintiler som mått på inkomstnivå. Den vuxna befolkningen delas in i fem lika stora grupper där de 20 procent som har de lägsta inkomsterna tillhör kvintil 1, de 20 procent som har näst lägst inkomstnivå kvintil 2 osv. upp till kvintil 5 som omfattar de 20 procent med högst inkomstnivå.¹¹

I en tidigare publicerad valdeltagandeanalys för Europaparlamentsvalen 2004–2014 ökade inte skillnaderna i valdeltagande mellan inkomstgrupper över tid, till skillnad från i riksdagsvalet. (SCB 2015b) I 2019 års val syns dock en större skillnad mellan inkomstgrupper jämfört med 2014. Tydligast är skillnaden mellan personer som tillhör de 20 procenten av röstberättigade som har högst inkomster jämfört med personer som tillhör de 20 procenten med de lägsta inkomsterna, där det skiljer 27 procentenheter i valdeltagande 2019. Denna skillnad har tidigare val varit mellan 18 och 22 procentenheter. Ökningen i valdeltagande har således inte inneburit ett mer jämlikt valdeltagande med avseende på inkomst.

Diagram 3.6. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2004–2019, efter inkomstkvintil. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxeringsregister (IoT). Med inkomst avses här summan av den sammanräknade förvärvsinkomsten, dvs. inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomst av kapital ingår inte. Inkomstklasserna är baserade på inkomstkvintiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkvintilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i fördelningarna. Uppgifterna avser inkomster under året innan respektive valår enligt valårets taxering.

¹¹ De som tillhör inkomstkvintil 1 har en årsinkomst mellan 1 krona och 149 488 kronor, kvintil 2 tjänar mellan 149 489 och 239 643 kronor, kvintil 3 mellan 239 644 och 330 995 kronor, kvintil 4 mellan 330 996 och 436 225, och i inkomstkvintil 5 finns de som tjänar över 436 225 kronor.

Tabell 3.2. Skillnad i valdeltagande mellan inkomstkventiler 2004–2019. Procentenheter.

	2004	2009	2014	2019
Kvintil 2 minus kvintil 1	+4,0	+1,6	+2,7	+5,9
Kvintil 3 minus kvintil 2	+0,9	+5,2	+4,1	+2,6
Kvintil 4 minus kvintil 3	+2,2	+3,4	+3,5	+5,9
Kvintil 5 minus kvintil 4	+10,8	+11,6	+10,2	+12,4
Kvintil 5 minus kvintil 1	+17,9	+21,8	+20,5	+26,8

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxeringsregister (IoT). Med inkomst avses här summan av den sammanräknade förvärvsinkomsten, dvs. inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomst av kapital ingår inte. Inkomstklasserna är baserade på inkomstkventiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkventilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i fördelningarna. Uppgifterna avser inkomster under året innan respektive valår enligt valårets taxering.

Högre inkomst hänger ihop med ett högre valdeltagande, men samvarierar också med andra faktorer som är viktiga för ett högre valdeltagande såsom utbildning och ålder. Den fördjupade analysen visar att inkomstens effekt på valdeltagandet minskar när vi samtidigt studerar den röstberättigade befolkningens ålder och utbildningsnivå. Men för röstberättigade 75 år och äldre finns sambandet att valdeltagande är högre ju högre inkomstkventil de tillhör. Bland dessa äldre röstar kvinnor i mindre utsträckning än män, men när hänsyn tas till övriga faktorer och även inkomst inkluderas i analysen har kvinnor åter ett högre valdeltagande än män.

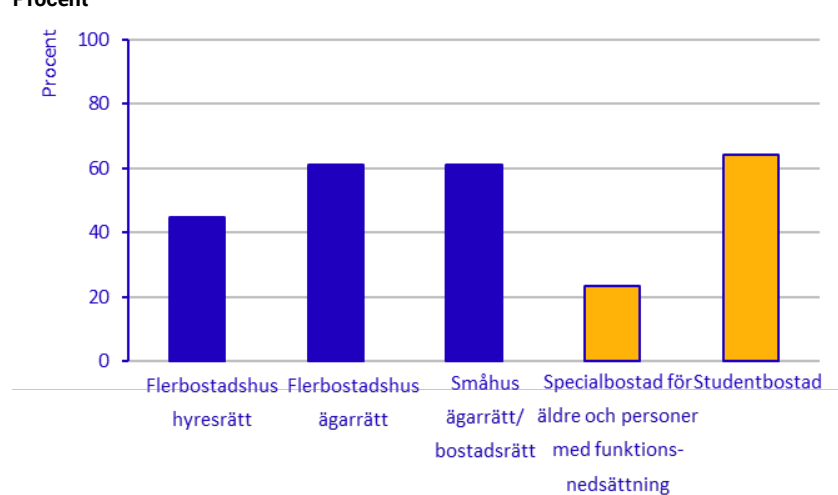
Ett annat tänkbart mått på resurser förutom inkomst är att äga eller hyra sin bostad.¹² Personer som hyr sin bostad röstar i mindre utsträckning. Skillnaden mot personer som äger sin bostad är 16 procentenheter i Europaparlamentsvalet, jämfört med cirka 8 procentenheter i riksdagsvalet.

Vad beträffar övriga boendeformer har personer som bor i studentbostad ett högre valdeltagande än genomsnittet av röstberättigade, medan personer som bor i specialbostad ett lägre deltagande.¹³ Tidigare i kapitlet har det konstaterats att valdeltagandet sjunker efter 75 års ålder. Valdeltagandet bland personer med funktionsnedsättning studeras närmare i kapitel 8.

¹² Här räknas upplåtelseformen för den bostad som den röstberättigade är folkbokförd på och inte ägandet av bostad i sig. Det innebär att vissa som hyr sin bostad kommer att räknas som att de äger sin bostad om bostaden är en bostadsrätt som ägs av någon annan och hyrs ut till den röstberättigade.

¹³ Specialbostad inkluderar här både specialbostad för äldre och specialbostad för personer med funktionsnedsättning.

Diagram 3.7. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019 efter boendeform. Procent

Källa: SCBs valstatistik

4. Valdeltagande och integration

Andelen av befolkningen som är utrikes födda har ökat i Sverige; 2019 var 20 procent födda i ett annat land än Sverige. Från att under 1800-talet vara ett utvandringsland har Sverige sedan dess blivit mer av ett invandringsland, sedan 1930 har fler människor flyttat till Sverige än från Sverige varje år. I början av 1900-talet kom återvändande utvandrare tillbaka från Amerikas förenta stater med sina utrikes födda barn och människor sökte skydd undan krig och revolutioner. Sedan följde ett antal år av arbetskraftsinvandring från framför allt Finland. Från 1970-talet och framåt har invandring till följd av krig och politisk instabilitet varit vanligare än arbetskraftsinvandring. År 2019 är Syrien det vanligaste födelselandet bland svenskar födda utanför Sverige, näst vanligaste land är Irak och därefter kommer Finland. Utrikes födda är således en heterogen grupp med avseende på födelseland, vistelsetid och anledning till bosättning.

Under perioden för de senaste fyra valen till Europaparlamentet har befolkningen förändrats. Gruppen utrikes födda har vuxit från 12 procent 2004 till 20 procent 2019. Om vi ser till sammansättningen var Finland det vanligaste födelselandet i den utrikes födda befolkningen 2004, 17 procent av utrikes födda var födda där. Finland var fortfarande det vanligaste födelselandet 2009 och 2014 men utgjorde då 13 respektive 8 procent av utrikes födda. År 2019 var 7 procent av utrikes födda från Finland, men det var inte längre den största gruppen bland utrikes födda; 7 procent var födda i Irak och 9 procent i Syrien.

Ju fler svenska medborgare som är födda utanför Sverige, desto fler som är födda i Sverige vars föräldrar inte är det. SCB har i en rapport visat att valdeltagandet för förstagångsväljare i riksdagsvalet 2018 var 69 procent för utrikes födda, 79 procent för inrikes födda med utländsk bakgrund och 90 procent för förstagångsväljare med svensk bakgrund. (SCB 2020) Därför tittar vi i detta kapitel förutom på valdeltagande efter födelseland även på valdeltagande efter svensk och utländsk bakgrund för fyra grupper; utrikes födda, inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder och inrikes födda med två inrikes födda föräldrar.

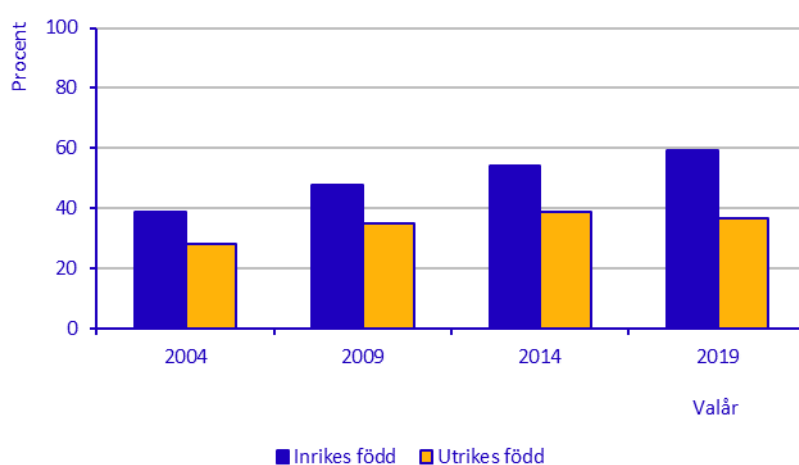
Valdeltagande efter födelseland

I riksdagsvalet 2018 var skillnaden i valdeltagande mellan inrikes och utrikes födda 16 procentenheter. Det har tidigare konstaterats att denna skillnad ökat från cirka 10 procentenheter i 1991 års riksdagsval. (SCB 2019)

Bland inrikes födda var valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 59,2 procent, bland utrikes födda var valdeltagandet 36,8 procent. Skillnaden i valdeltagande har ökat under 2000-talet och var 22 procentenheter i 2019 års val. Valdeltagandet för inrikes födda har ökat jämfört med 2014 års val medan valdeltagandet bland utrikes födda har minskat något.

Valdeltagandet var 60,1 procent bland inrikes födda kvinnor och 58,4 bland inrikes födda män. Bland utrikes födda kvinnor var valdeltagandet 37,5 procent, och 36,0 procent bland utrikes födda män.

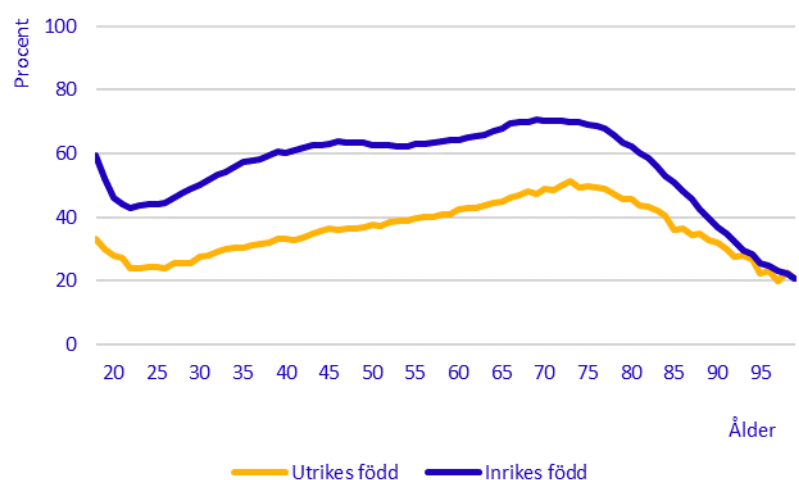
Diagram 4.1. Valdeltagande i val till Europaparlamentet 2004–2019 efter födelseland. Procent

Källa: SCBs valstatistik

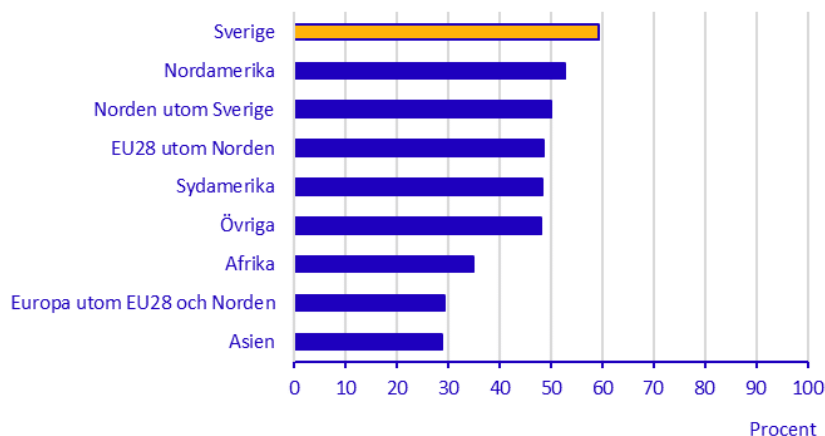
Utrikes födda har ett lägre valdeltagande än inrikes födda oavsett ålder. Skillnaderna är som störst i åldrarna 30 till 50 år. Vid 75 års ålder avtar skillnaden i valdeltagande mellan grupperna.

Diagram 4.2. Valdeltagande i val till Europaparlamentet 2019 efter ålder och födelseland. Procent

För utrikes födda är valdeltagandet som högst bland personer som är födda i Nordamerika, Norden (exklusive Sverige) och EU (exklusive Norden).

Diagram 4.3. Valdeltagande i val till Europaparlamentet 2019 efter födelselandets världsdel. Procent

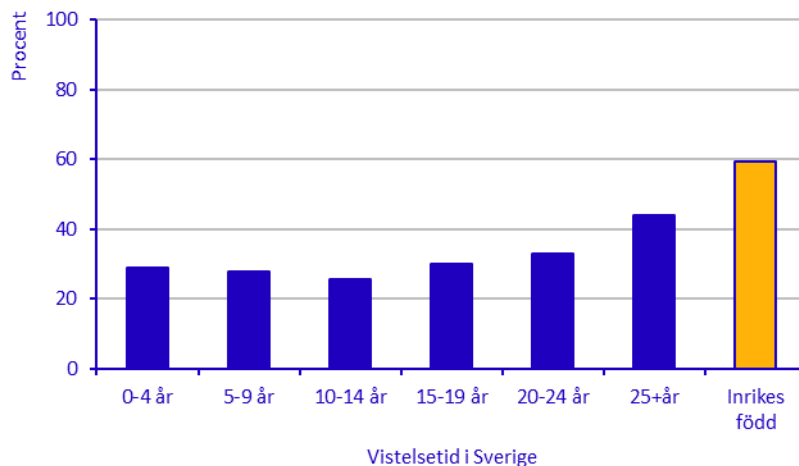
Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Övriga är en sammanslagning av okänd födelseregion, Sovjetunionen och Oceanien.

Från tidigare valdeltagandeanalyser har det visat sig att valdeltagandet i riksdagsvalet bland utrikes födda ökar med tiden som tillbringats i Sverige. Det kan bero på ett successivt närmande till det svenska samhället, språk eller grad av etablering såsom arbete och familj i landet. (SCB 2015b) I Europaparlamentsvalet 2019 är det inte lika tydligt förrän vistelsetiden blir 15 år eller längre.

För utrikes födda är valdeltagandet som högst bland personer som bott i Sverige i 25 år eller längre, som har ett valdeltagande på 44 procent jämfört med 59 procent bland personer som är födda i Sverige.

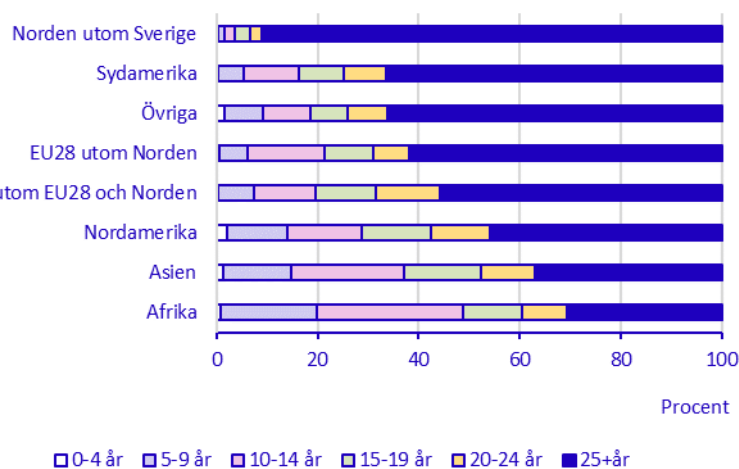
Diagram 4.5. Valdeltagande i val till Europaparlamentet 2019 efter vistelsetid. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Som tidigare påpekats är gruppen utrikes födda heterogen avseende födelseland. Vid analys av sammanlagd vistelsetid syns skillnader mellan röstberättigade från olika födelseregioner. Den grupp som har högst andel som bott i Sverige i 25 år eller längre är personer som är födda i Norden utanför Sverige, 91,2 procent har bott i Sverige i 25 år eller längre. En annan grupp med lång vistelsetid i Sverige är födda i Sydamerika. Bland röstberättigade från Sydamerika är det 66,5 procent som bott i Sverige i 25 år eller längre.

Diagram 4.4. Vistelsetid bland röstberättigade till Europaparlamentsvalet 2019 efter födelselandets världsdel. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Övriga är en sammanslagning av okänd födelseregion, Sovjetunionen och Oceanien.

Det lägre valdeltagandet för utrikes födda förklaras inte av skillnader mellan grupperna i andelen kvinnor, åldersfördelning, andelen som är sammanboende, utbildningsnivå, inkomstnivå eller ägandet av sin bostad. Eftersom gruppen är heterogen, det vill säga inkluderar personer födda i olika delar av världen och som bott olika lång tid i Sverige, har en separat analys genomförts som inkluderar olika grupper av födelseländer. Resultatet presenteras i tabell B4.

Analysen visar, när hänsyn tas till sammansättningen med avseende på alla faktorer som ingår i modell D, att valdeltagandet för personer födda i Sydamerika är högst av alla födelselandsgrupper förutom Sverige.

Personer födda i Norden utanför Sverige har ett något lägre valdeltagande än inrikes födda. Skillnader i ålderssammansättning förklarar delvis det lägre valdeltagandet.

Det lägre valdeltagandet hos personer födda i Asien och i Europa utanför EU28 förklaras inte nämnvärt av skillnader mellan dem och personer födda i Sverige vad beträffar andelen kvinnor och män, åldersfördelning, andelen sammanboende, utbildning, inkomst och andel som äger sin bostad.

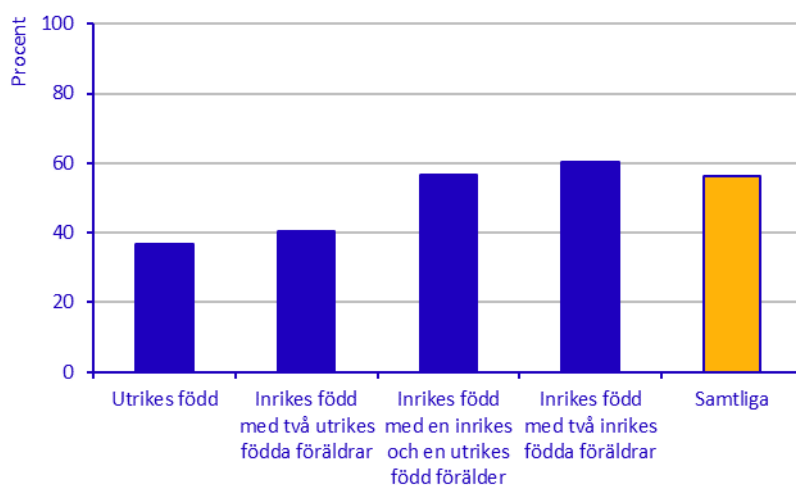
För personer födda i Afrika gäller att sammansättningen bland röstberättigade i bostadstyp, utbildning och inkomst alla var och en delvis förklarar att de har ett lägre valdeltagande än personer i Sverige. När hänsyn tas till alla faktorer har personer födda i Afrika ungefär samma valdeltagande som personer födda i EU28 (utom Sverige och Norden).

Utländsk och svensk bakgrund

Hittills i kapitlet har valdeltagande analyserats för personer som är födda i Sverige och personer som är födda utanför Sverige. På en ökande andel av befolkningen som inte är född i Sverige följer en ökande andel som är födda i Sverige och har en eller två utrikes födda föräldrar. I Europaparlamentsvalet 2019 var 76 procent av de röstberättigade inrikes födda med två inrikes födda föräldrar. Andelen med en inrikes och en utrikes född förälder var 7 procent och andelen inrikes födda med två utrikes födda föräldrar var 4 procent. Utrikes födda utgjorde 14 procent av de röstberättigade.

I tidigare analyser av valdeltagande i riksdagsval har det visat sig att inrikes födda med två utrikes födda föräldrar har högre valdeltagande än personer som är utrikes födda, men lägre än inrikes födda med en eller två inrikes födda föräldrar. Högst valdeltagande i riksdagsvalet har inrikes födda med två inrikes födda föräldrar. (SCB 2015b; SCB 2019) Liknande mönster finns gällande valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019, men här syns en tydligare uppdelning i två nivåer, med utrikes födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar med ett lägre valdeltagande och personer som har minst en inrikes född förälder med ett högre valdeltagande. Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar har ett valdeltagande på 60,4 procent. Av inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder röstade 56,5 procent och bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar var valdeltagandet 40,5 procent. Samtidigt var valdeltagandet bland personer som själva är födda utanför Sverige 36,8 procent.

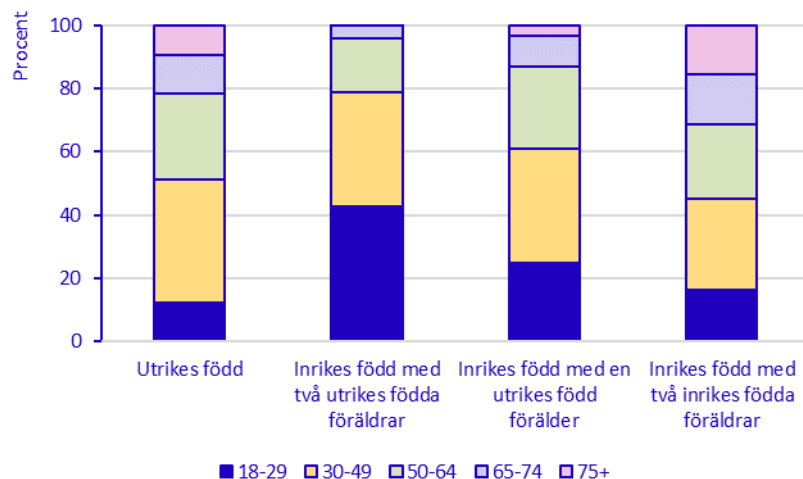
Diagram 4.6. Valdeltagande i val till Europaparlamentet 2019 efter svensk och utländsk bakgrund. Procent

Källa: SCBs valstatistik

En tydlig skillnad mellan grupperna är ålderssammansättningen. I förra kapitlet framgick att valdeltagandet är lägre i gruppen 18–29 år, och en betydligt högre andel av personer som är inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är mellan 18 och 29 år gamla.¹⁴ De yngsta röstberättigade och deras valdeltagande undersöks mer ingående i kapitel 7.

Diagram 4.7. Röstberättigade i val till Europaparlamentet 2019 efter svensk och utländsk bakgrund och ålder. Procent

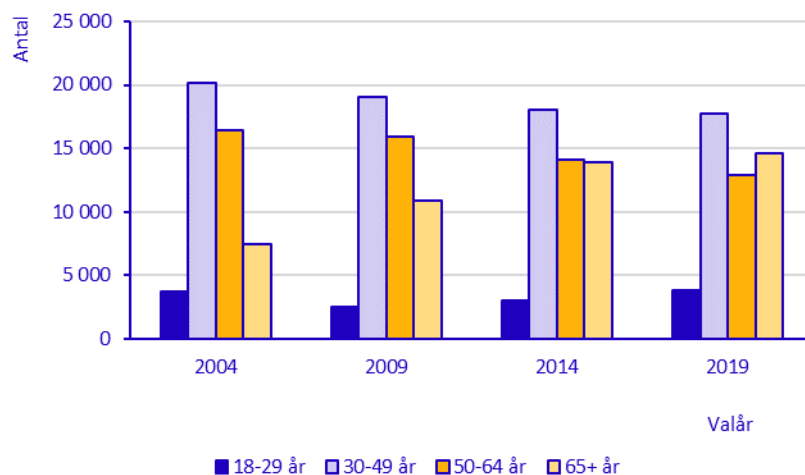
Källa: SCBs valstatistik

¹⁴ Av röstberättigade till Europaparlamentsvalet är 17 procent mellan 18 och 29 år gamla. För gruppen utrikes födda är samma andel 12 procent. För inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är 43 procent mellan 18 och 29 år gamla, för gruppen med en inrikes och en utrikes född förälder är andelen 16 procent.

5. Unionsmedborgare

För att rösta i valet till Europaparlamentet utan svenskt medborgarskap krävs medborgarskap i en av medlemsstaterna och dessutom behövs en registrering till röstlängden. En medborgare i ett EU-land som är folkbokförd i Sverige kan anmäla eller avanmäla sig till den svenska röstlängden senast 30 dagar före valdagen. Vid Europaparlamentsvalet 2019 hade drygt 49 000 personer gjort det, ungefär lika många som vid de tidigare valen under 2000-talet. I gruppen röstberättigade är det vanligast att vara i åldern 30–49 år och de allra flesta är födda i något av unionsländerna. Endast sex procent har ett födelseland utanför Europa.

Diagram 5.1. Registrerade till val till det svenska Europaparlamentet 2004–2019 för medborgare i EU utanför Sverige efter ålder. Antal

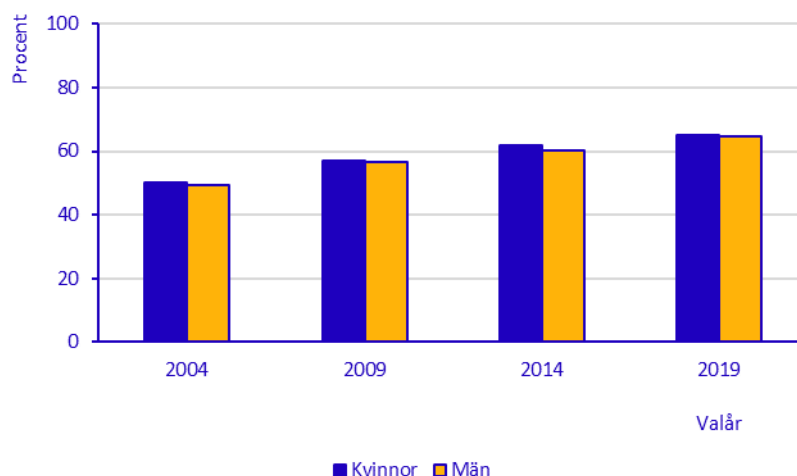

Källa: SCBs valstatistik

När antalet röstberättigade unionsmedborgare jämförs med antalet utländska unionsmedborgare 18 år och äldre som var folkbokförda i Sverige 2019 kan vi konstatera att det var knappt en femtedel som anmält sig till Valmyndigheten för att rösta i det svenska valet till Europaparlamentet. Majoriteten av de som anmäler sig kom från ett nordiskt land (exklusive Norge och Island). Dessa utgjorde mer än hälften av de som anmälde sig till röstlängden i Sverige.

Huruvida de som inte registrerat sig till röstlängden i Sverige valt att rösta i de länder de är medborgare i är inte känt för detta datamaterial. Totalt var valdeltagandet 64,9 procent bland röstberättigade unionsmedborgare i Europaparlamentsvalet 2019. Av de som anmält sig är dock valdeltagandet jämnt. Kvinnor och män röstar i lika stor utsträckning och har så gjort under samtliga val under 2000-talet.

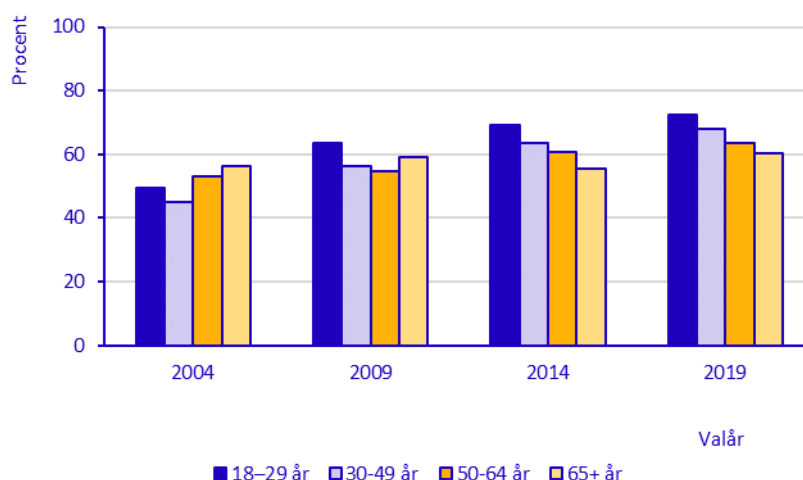
Diagram 5.2. Valdeltagande bland medborgare i EU (utanför Sverige) som registrerats att rösta i det svenska valet till Europaparlamentet 2004–2019 efter kön. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Till skillnad mot vad vi tidigare i rapporten konstaterat för svenska medborgare i Sverige var valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 bland unionsmedborgare högst bland de yngsta och lägst bland de äldsta. I åldrarna 18–29 år röstade 72,3 procent av de som anmält sig till röstlängden i Sverige. Detta kan ha sin förklaring i förfarandet med anmälan och avanmälan från röstlängden där de yngsta troligen aktivt registrerat sig till just detta val medan de äldre kan vara kvar sedan en tidigare anmälan. Jämförelser mellan valet 2019 och 2004 visar att valdeltagandet i olika åldersgrupper har ändrats och det är först i de senaste två valen det går att se tydliga mönster i valdeltagande efter ålder.

Diagram 5.3. Valdeltagande i det svenska valet till Europaparlamentet 2019 för medborgare i EU (utanför Sverige) efter ålder. Procent

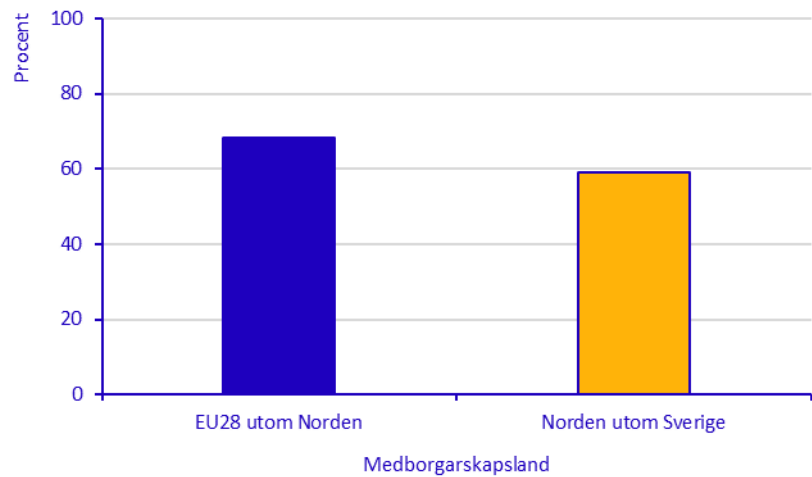

Källa: SCBs valstatistik

Tidigare konstaterades att det är vanligare att personer från länder i Norden finns med i den svenska röstlängden jämfört med medborgare i

övriga unionsländer som är folkbokförda i Sverige. Sett till valdeltagandet är dock deltagandet lägre bland de nordiska ländernas röstberättigade – 58,9 procent röstade jämfört med 68,3 procent bland övriga unionsmedborgare.

Diagram 5.4. Valdeltagande i val till det svenska valet till Europaparlamentet 2019 för medborgare i EU utanför Sverige efter medborgarskapsgrupp. Procent

Källa: SCBs valstatistik

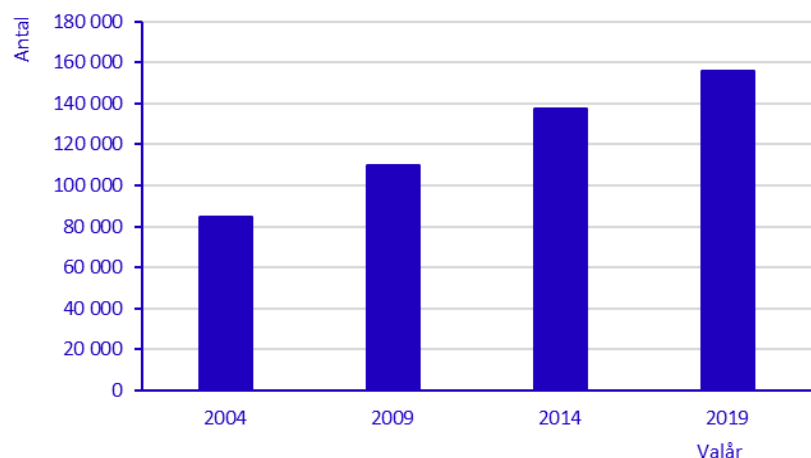
6. Utlandssvenskars valdeltagande

Svenska medborgare som har valt att bosätta sig i ett annat land, så kallade utlandssvenskar, har rätt att rösta i Europaparlamentsval oavsett om de är bosatta i ett medlemsland eller inte. Precis som för övriga röstberättigade behöver personen ha fyllt 18 år senast på valdagen, vara svensk medborgare samt vara eller ha varit folkbokförd i Sverige. Svenska medborgare som är folkbokförda i ett annat EU-land kan välja vilket lands val de vill rösta i, de kan dock inte delta i båda ländernas val. För att rösta i valet i sitt bosättningsland behöver utlandssvenskar anmäla sig till röstlängden i bosättningslandet.

Svenska medborgare som utvandrar tas upp i den svenska röstlängden per automatik i tio år från och med utvandringstillfället. Vid anmälan till röstlängden i land för bosättning så ska det landet informera Valmyndigheten i Sverige så att väljaren kan strykas ur den svenska röstlängden. Inför val till Europaparlamentet genomför därför EU-länderna ett omfattande informationsutbyte där information delas angående vilka EU-medborgare som är upptagna i bosättningsländernas röstlängder. Inför Europaparlamentsvalet 2019 ströks drygt 7 000 svenska medborgare ur den svenska röstlängden av detta skäl. (Valmyndigheten 2019)

Sett över de senaste fyra Europaparlamentsvalen 2004 till 2019 har antalet röstberättigade utlandssvenskar nästan fördubblats. Antalet har ökat från omkring 84 500 vid Europaparlamentsvalet 2004 till drygt 156 000 vid Europaparlamentsvalet 2019.

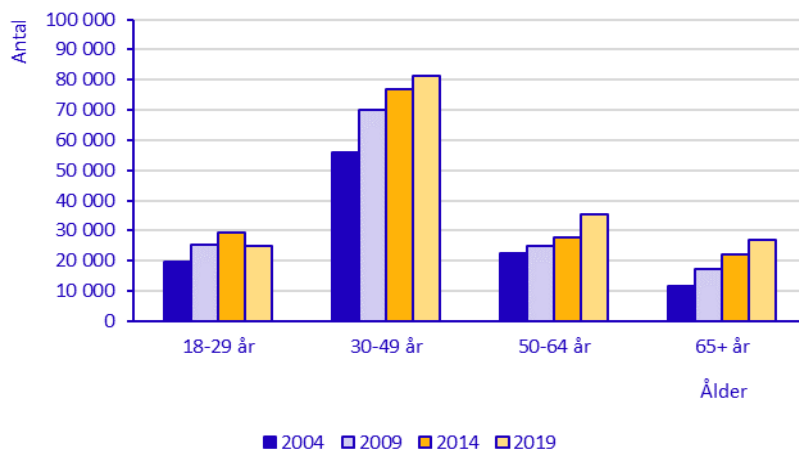
Diagram 6.1. Röstberättigade utlandssvenskar i valen till Europaparlamentet 2004–2019.
Antal

Källa: SCBs valstatistik

Av de röstberättigade 2019 var 52 procent kvinnor och 48 procent män. Den största andelen röstberättigade finns i åldrarna 30–49 år. Ökningen över tid återfinns i samtliga åldersgrupper utom för de yngsta.

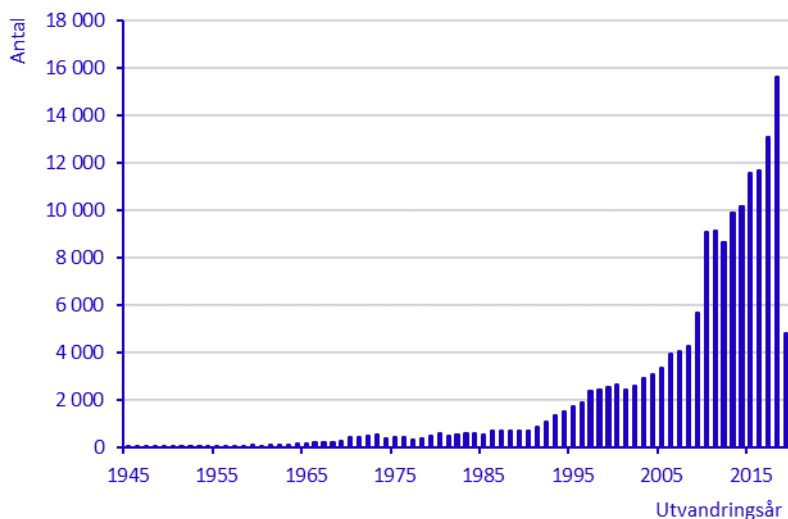
Diagram 6.2. Röstberättigade utlandssvenskar i valen till Europaparlamentet 2004–2019 efter ålder. Antal

Källa: SCBs valstatistik

Grafen nedan visar antalet röstberättigade utlandssvenskar efter utvandringsår. Den störta andelen röstberättigade har tagits upp i röstlängden automatiskt; mer än sex av tio har utvandrat under de senaste tio åren.

Diagram 6.3. Röstberättigade utlandssvenskar i valet till Europaparlamentet 2019 efter utvandringsår. Antal

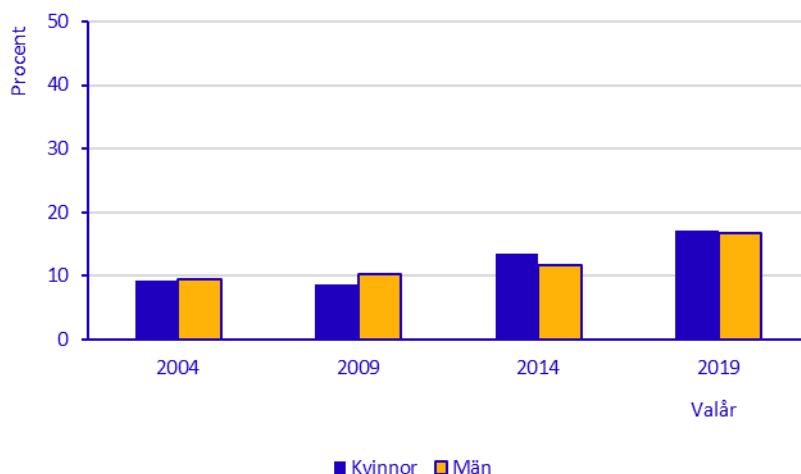

Källa: SCBs valstatistik

Röstningen från utlandet sker antingen genom brevöst från utlandet eller röstning på ambassad eller konsulat. Röstningsperioden skiljer sig något från den som gäller de som röstar i Sverige. Det finns speciella röstkort som är anpassade för utlandssvenskar. Dessa skickas ut tidigare än ordinarie röstkort, cirka 50 dagar före valet.

Valdeltagande bland utlandssvenskar var 17,0 procent 2019. Kvinnor och män röstar i någorlunda lika stor utsträckning. Det gäller för såväl 2019 års val som tidigare Europaparlamentsval under 2000-talet.

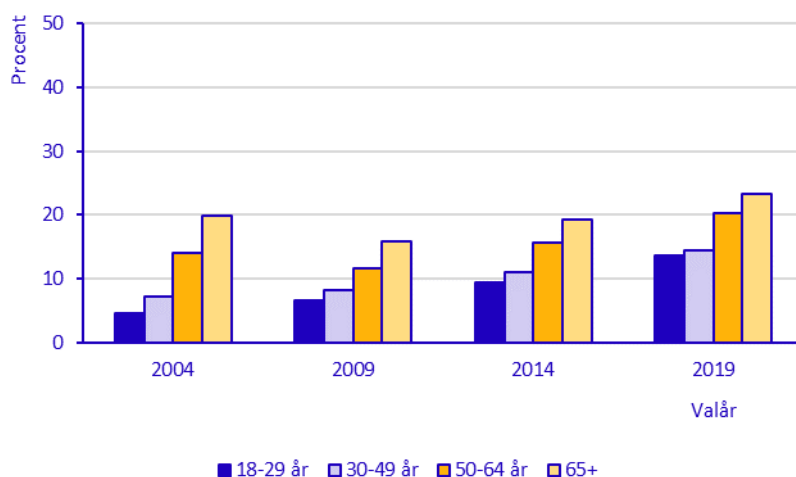
Diagram 6.4. Valdeltagande bland utlandssvenskar i svenska val till Europaparlamentet 2004–2019 efter kön. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Äldre röstar i större utsträckning än yngre. I 2019 års Europaparlamentsval deltog 23,3 procent av röstberättigade i gruppen 65 år och äldre medan valdeltagandet bland personer 18–29 år var 13,7 procent. Trots ett lågt valdeltagande i denna grupp innebär detta dock en ökning såväl jämfört med 2014 års val som tidigare val. I valet 2004 deltog drygt 4 procent i den yngsta åldersgruppen.

Diagram 6.5. Valdeltagande bland utlandssvenskar i svenska val till Europaparlamentet 2004–2019 efter ålder. Procent

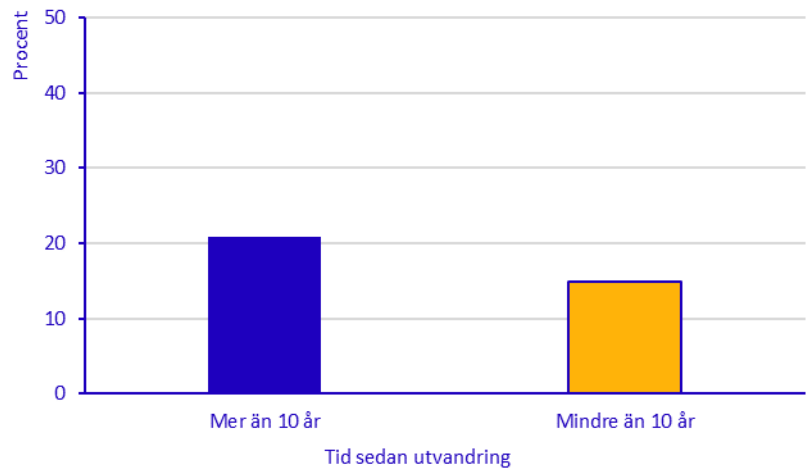

Källa: SCBs valstatistik

Valdeltagandet är högre bland personer som utvandrat för mer än tio år sedan än bland personer som utvandrat för kortare tid sedan. Det hänger troligen samman med att personer som utvandrat för mer än 10

år sedan varit tvungna att aktivt registrera sig för att bli röstberättigade, medan övriga har upptagits i röstlängden automatiskt.

Diagram 6.6. Röstberättigade utlandssvenskar i valen till Europaparlamentet 2019 efter senaste mer/mindre än 10 år sedan utvandring. Procent

Källa: SCBs valstatistik

7. Förstagångsväljares valdeltagande

I det svenska valet till Europaparlamentet 2019 var det 491 000 röstberättigade svenska medborgare i Sverige som hade uppnått rösträttsåldern 18 år efter 2014 års Europaparlamentsval, vilket motsvarar drygt 7 procent av samtliga röstberättigade svenska medborgare.¹⁵ Det svenska valet till Europaparlamentet 2019 var det första val där förstagångsväljarna alla är födda efter att Sverige blev medlemmar i EU.

Förstagångsväljare kan definieras på flera sätt. Detta kapitel avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående Europaparlamentsval och det är den grupp som undersöks.

Det är viktigt att komma ihåg innan jämförelser görs att det ligger i sakens natur att i varje val utgörs denna grupp av helt andra personer än i tidigare val. Det innebär att skillnader mellan valen i denna grupp är skillnader i samhället mellan åren och inte förändringar för dessa individer.

Förstagångsväljare är en välstuderad grupp. De är särskilt intressanta eftersom forskning ägnats åt att studera om röstande är en vanehandling och att det därför vore värdefullt att påverka unga att rösta då det skulle leda till ett högt valdeltagande senare i livet. (Öhrvall, 2018) I kapitel 3 konstateras att andelen som röstar är större bland personer som är 18 år och precis uppnått rösträttsåldern än bland unga som är något äldre. Detta är ett mönster som finns även i tidigare svenska val. En möjlig förklaring kan vara att en hög andel av 18-åringar fortfarande går i gymnasieskolan i samband med valet (jfr. Wolfinger & Rosenstone 1980: kapitel 3). I skolan kan information kring valsystemet och partierna förmedlas, vilket förmodligen ökar medvetenheten och förhoppningsvis även intresset bland skoleleverna. En annan förklaring som har lyfts fram av Yosef Bhatti och Kasper M. Hansen (2012) är att de allra yngsta i högre grad bor hos sina föräldrar. Deras studie visar att det finns en positiv påverkan på benägenheten att rösta bland unga som bor hemma hos föräldrar som röstar.

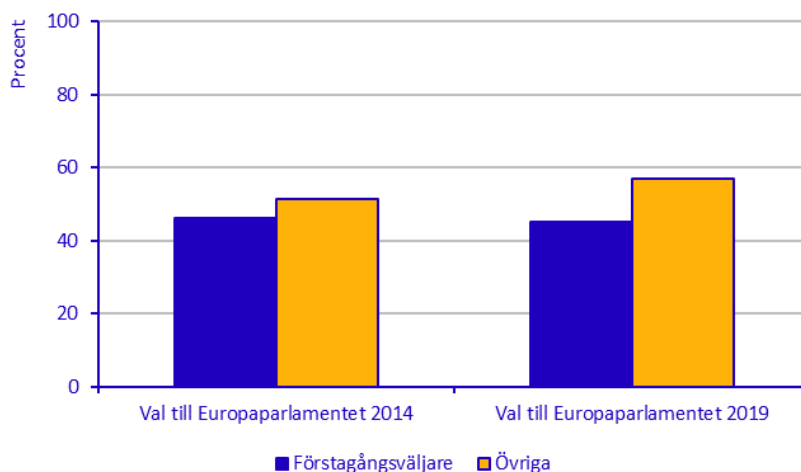
För att undersöka en del av dessa idéer redovisas i denna rapport regressionsmodeller för förstagångsväljare separat. Förutom de bivariata modellerna så har ytterligare tre regressionsmodeller anpassats. Resultaten presenteras i tabell B5. I modell A inkluderas juridiskt kön, att vara inrikes eller utrikes född och att ha föräldrar med eller utan eftergymnasial utbildning. I modell B inkluderas även om

¹⁵ Om även utlandssvenskar räknas med uppgick antalet förstagångsväljare till 498 000.

individens utbildning är pågående eller avslutad samt inriktningen på utbildningen. I modell C inkluderas även att ha en förälder som röstat eller inte. (SCB 2019)

Valdeltagandet i 2019 års val till Europaparlamentet är, sett till alla röstberättigade, knappt fyra procentenheter högre än det var i 2014 års val. För gruppen förstagångsväljare syns dock ingen ökning i valdeltagandet som var 45,1 procent 2019. I 2014 års val till Europaparlamentet var valdeltagandet 5 procentenheter lägre bland förstagångsväljare än övriga, den skillnaden har ökat till 12 procentenheter i 2019 års val. I riksdagsvalet ser utvecklingen annorlunda ut, där ökade valdeltagandet bland förstagångsväljarna i 2018 års val och skillnaden mellan förstagångsväljarna och övriga befolkningen var 2 procentenheter, en mindre skillnad än tidigare val. (SCB 2019)

Diagram 7.1. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2014 och 2019. Förstagångsväljare och övriga röstberättigade. Procent

Källa: SCBs valstatistik

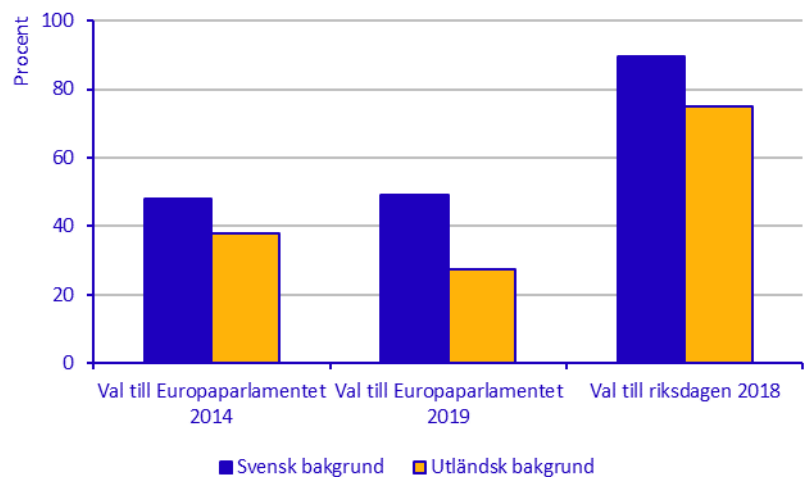
Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående Europaparlamentsval.

I kapitel 3 konstateras att valdeltagandet är högre bland kvinnor 18–29 år än bland män 18–29 år, 47,4 jämfört med 40,6 procent deltog i valet vilket är en skillnad på omkring sju procentenheter. Även vid riksdagsvalen finns en skillnad i valdeltagande mellan unga kvinnor och män, den har varit mellan tre och fem procentenheter i de tre senaste valen.

Bland förstagångsväljarna röstade 46,8 procent av inrikes födda och 25,2 procent av utrikes födda. Liknande skillnader mellan personer med svensk och utländsk bakgrund som visas i kapitel 4 för alla röstberättigade finns även bland förstagångsväljare. Bland förstagångsväljare i Europaparlamentsvalet 2019 röstade 49,1 procent av personer med svensk bakgrund och 27,4 procent av personer med utländsk

bakgrund.¹⁶ Jämfört med 2014 års Europaparlamentsval har skillnaden mellan grupperna ökat, nästan fördubblats. Skillnaden efter bakgrund är tydligare i deltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 jämfört med riksdagsvalet 2018 då valdeltagandet var 89,4 procent bland personer med svensk bakgrund och 74,9 procent bland personer med utländsk bakgrund.

Diagram 7.2. Valdeltagande i Europaparlamentsval 2014 och 2019 och riksdagsval 2018. Förstagångsväljare efter utländsk eller svensk bakgrund. Procent

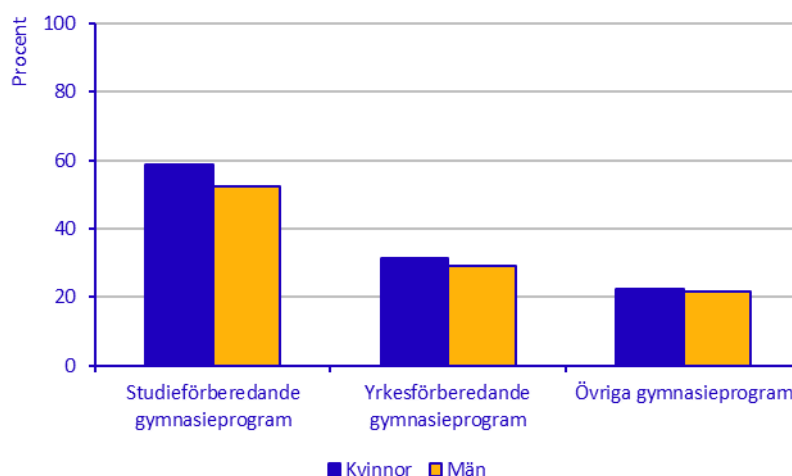
Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder efter sedan föregående Europaparlamentsval respektive riksdagsval. Utländsk bakgrund avser utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, svensk bakgrund avser övriga.

Valdeltagandet skiljer sig även åt bland förstagångsväljare beroende på inriktning på gymnasieutbildningen. Högst är valdeltagandet bland förstagångsväljare inom studieförberedande utbildningsprogram, 55,7 procent, jämfört med 30,1 procents deltagande bland förstagångsväljare med yrkesförberedande utbildningsinriktning. Skillnaden mellan kvinnor och män syns främst inom de studieförberedande utbildningarna.

¹⁶ Personer med svensk bakgrund är inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Utländsk bakgrund innefattar personer som antingen själva är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Diagram 7.3. Valdeltagande bland förstagångsväljare i valet till Europaparlamentet 2019 efter kön. Procent

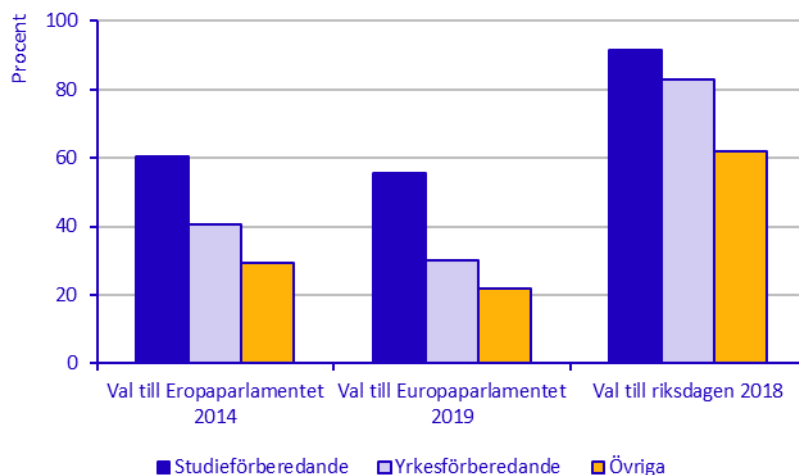

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående Europaparlamentsval. Indelningen baseras på uppgifter från SCBs utbildningsregister. För de förstagångsväljare som hade avslutat sin gymnasieutbildning vårterminen 2019 eller tidigare avser studieinriktningen den slutförda utbildningen. För dem som fortfarande gick på gymnasiet under hösten 2019 avser uppgiften den pågående utbildningen. De förstagångsväljare som inte tillhör någon av dessa grupper hamnar i kategorin Övriga. I den kategorin hamnar även de elever som har gått individuella programmet eller går introduktionsprogram.

Valdeltagandet är lägre bland förstagångsväljare oavsett studieinriktning i 2019 års val jämfört med 2014 års val. Skillnaden mellan 2014 och 2019 är minst för studerande i studieförberedande utbildningsprogram. I riksdagsvalet 2018 var valdeltagandet bland förstagångsväljare som gick eller hade gått en studieförberedande gymnasieutbildning 91,6 procent. Det kan jämföras med 82,9 procent bland förstagångsväljare som gick eller hade gått en yrkesinriktad gymnasieutbildning. Det innebär en skillnad på 9 procentenheter vilket är i samma storleksordning som i riksdagsvalet 2014.

Diagram 7.4. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2014 och 2019, riksdagsvalet 2018. Förstagångsväljare efter studieinriktning i gymnasieskolan. Procent

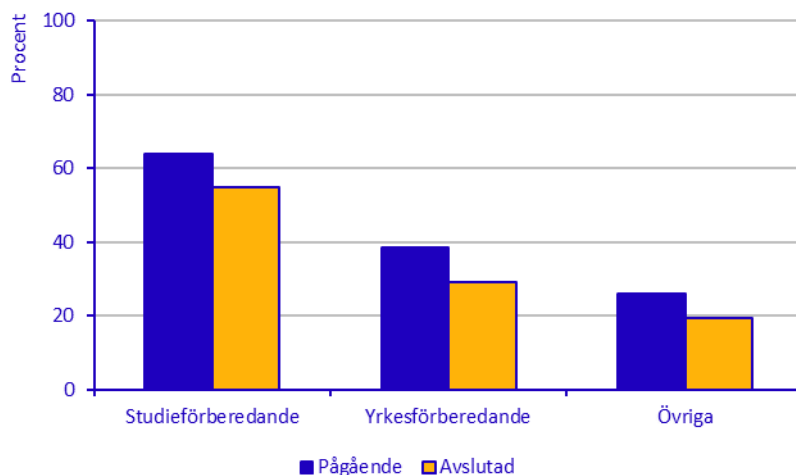

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående Europaparlamentsval respektive riksdagsval. Indelningen baseras på uppgifter från SCBs utbildningsregister. För de förstagångsväljare som hade avslutat sin gymnasieutbildning vårterminen 2019 eller tidigare avser studieinriktningen den slutförda utbildningen. För dem som fortfarande gick på gymnasiet under hösten 2019 avser uppgiften den pågående utbildningen. Av förstagångsväljarna i Europaparlamentsvalet 2019 hade 11 procent en pågående gymnasieutbildning. De förstagångsväljare som inte tillhör någon av dessa grupper hamnar i kategorin Övriga. I den kategorin hamnar även de elever som har gått individuella programmet eller går introduktionsprogram.

Som nämndes inledningsvis i detta kapitel är en möjlig förklaring till det något högre valdeltagandet bland de yngsta i gruppen förstagångsväljare att ha en pågående gymnasieutbildning. Således görs en analys avseende studieinriktning uppdelad på slutförd respektive pågående utbildning. Analysen visar att valdeltagandet är högre bland förstagångsväljarna med en pågående gymnasieutbildning för alla inriktningar.

Diagram 7.5. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 bland förstagångsväljare efter pågående eller avslutad studieinriktning i gymnasieskolan. Procent

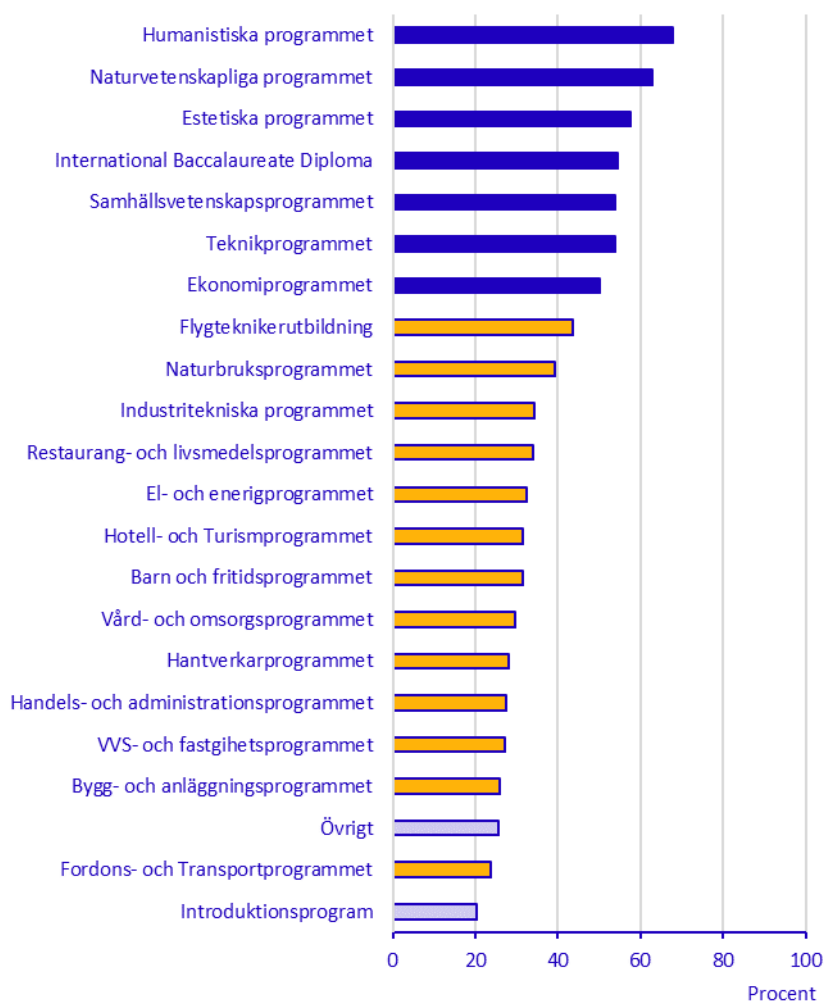

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder sedan föregående Europaparlamentsval respektive riksdagsval. Indelningen baseras på uppgifter från SCBs utbildningsregister. För de förstagångsväljare som hade avslutat sin gymnasieutbildning vårterminen 2019 eller tidigare avser studieinriktningen den slutförda utbildningen. För dem som fortfarande gick på gymnasiet under hösten 2019 avser uppgiften den pågående utbildningen. Av förstagångsväljarna i Europaparlamentsvalet 2019 hade 11 procent en pågående gymnasieutbildning. De förstagångsväljare som inte tillhör någon av dessa grupper hamnar i kategorin Övriga. I den kategorin hamnar även de elever som har gått individuella programmet eller går introduktionsprogram.

I diagram 7.6 visas de enskilda programmen separat. Det finns en tydlig skillnad mellan de studieförberedande och yrkesinriktade utbildningsprogrammen. Valdeltagandet är över 50 procent bland elever i samtliga studieförberedande program. Högst är valdeltagandet bland personer som är eller har varit elever på humanistiska programmet, av dem röstade 67,8 procent. Lägst är valdeltagandet bland personer som studerat eller har genomfört studier i introduktionsprogrammen där 20,3 procent röstade.

Diagram 7.6. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 bland förstagångsväljare efter påbörjad eller avslutad studieriktning i gymnasieskolan. Procent

Källa: SCBs valstatistik

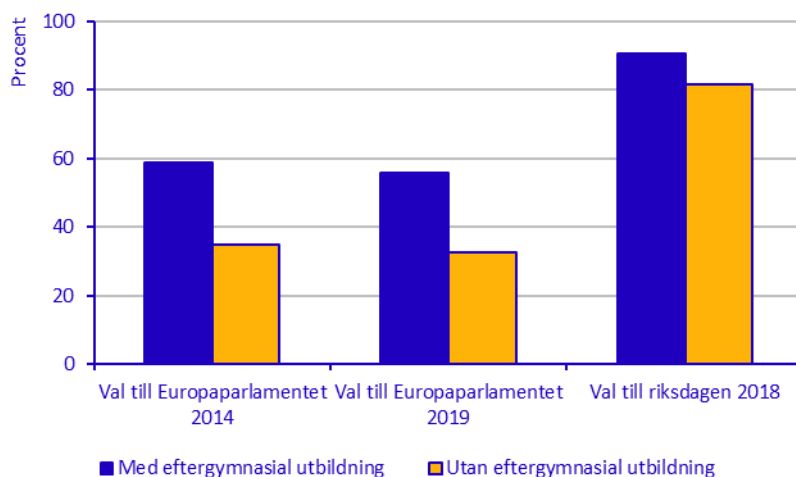
Kommentar: Blå staplar är för studieförberedande gymnasieprogram, gula staplar för yrkesförberedande och ljusblå för övriga

Analysen av riksdagsvalet 2018 gav liknande resultat men skillnaderna mellan utbildningarna var inte lika tydliga som i Europaparlamentsvalet. Även i riksdagsvalet var det elever från humanistiskt och naturvetenskapligt program som hade högst valdeltagande.

Statsvetenskaplig forskning visar att familjen har betydelse för unga personers valdeltagande. Denna rapport bekräftar sådana mönster. De förstagångsväljare som har någon förälder med slutförd eftergymnasial utbildning röstade i större utsträckning än förstagångsväljare som inte hade det. I Europaparlamentsvalet 2019 röstade 55,7 procent av förstagångsväljare som hade åtminstone en förälder med eftergymnasial utbildning och 32,5 procent av dem utan någon förälder med eftergymnasial utbildning. Samma mönster återfinns i såväl 2014 års Europaparlamentsval som i 2018 års riksdagsval. I riksdagsvalet 2018 röstade 90,7 procent av förstagångsväljare som hade åtminstone en

förälder med eftergymnasial utbildning jämfört med 81,6 procent av första-gångsväljare utan någon förälder med eftergymnasial utbildning.

Diagram 7.8. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019, bland förstagångsväljare efter föräldrars högsta utbildningsnivå. Procent

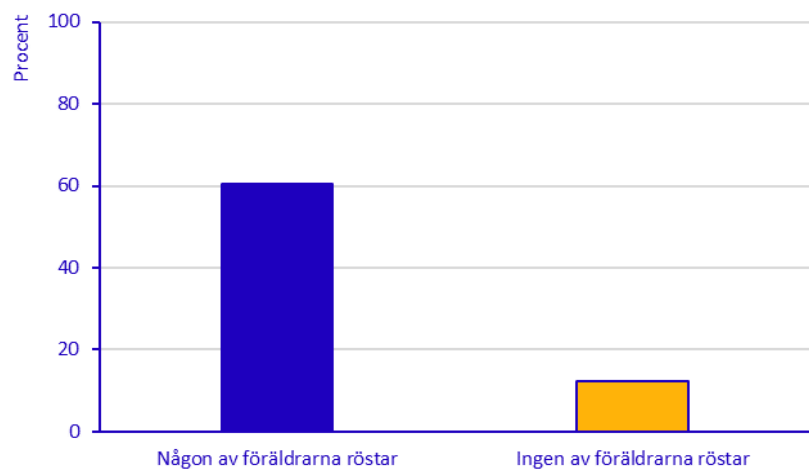

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder efter senaste Europaparlamentsvalet. Utbildningsnivån avser den högsta slutförda utbildning för den av föräldrarna som uppnått högst utbildningsnivå. Uppgifter om utbildningsnivå kommer från SCBs utbildningsregister.

I en rapport om förstagångsväljare i riksdagsvalet 2018 visas att föräldrars röstbeteende har ett tydligt samband med det egna valdeltagandet. (SCB 2020) Även i Europaparlamentsvalet 2019 finns ett tydligt samband mellan förstagångsväljarnas valdeltagande och föräldrarnas valdeltagande. Av förstagångsväljare som hade åtminstone en förälder som röstade var det 60,5 procent som själva röstade. Det kan jämföras med 12,4 procents valdeltagande bland förstagångsväljare där ingen av föräldrarna röstat.

Diagram 7.9. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019, bland förstagångsväljare efter föräldrars röstande i Europaparlamentsvalet 2019. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Avser personer som uppnått rösträttsålder efter senaste Europaparlamentsvalet. Minst en förälder måste vara röstberättigad för detta mått, 93 procent av röstberättigade förstagångsväljare ingår.

Den fördjupade analysen av förstagångsväljare som presenteras i tabell B6 visar att det starkaste sambandet för förstagångsväljares röstande är att ha minst en förälder som röstar i valet. Denna effekt förklaras bara till viss del av skillnader mellan grupperna i sammansättningen av övriga faktorer.

Förstagångsväljare som är födda i Sverige röstar i högre grad än förstagångsväljare som inte är det. Den fördjupade analysen visar att denna skillnad delvis förklaras av att fler av inrikes födda har minst en förälder som också röstat i valet.

Förstagångsväljare vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning röstar i högre grad än förstagångsväljare vars föräldrar inte har det. Denna skillnad förklaras i någon grad av skillnader mellan grupperna med avseende på andelen män och kvinnor, utländsk eller svensk bakgrund, men i högre grad av skillnader i andelen pågående respektive avslutad gymnasieutbildning och utbildningsinriktning. I än högre grad förklaras det av att en högre andel har en förälder som själv röstar.

Personer som valt en studieförberedande utbildningsinriktning har ett högre valdeltagande än personer som valt en yrkesinriktad eller en övrig utbildningsinriktning (huvudsakligen övriga gymnasieprogram och introduktionsprogram). Den skillnaden förklaras i mycket begränsad utsträckning av skillnader i sammansättning mellan grupperna.

Skillnaden mellan unga kvinnors och mäns valdeltagande kan inte förklaras av skillnader i andelen med svensk bakgrund, föräldrarnas utbildning, om de avslutat eller påbörjat sin utbildning, vilken utbildningsinriktning de valt eller om föräldrarna röstat eller inte.

8. Funktionsnedsättning och valdeltagande

I de nationella mål för handikappolitiken som fastslogs år 2000 (prop1999/2000:79) beskrivs mål och handlingsplan för demokrati och full delaktighet. De mål som sattes upp för det handikappolitiska arbetet är ett samhälle med mångfald som grund i vilket personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga och har förutsättningar för självständighet och självbestämmande. Arbetet med att skapa ett mer tillgängligt Sverige inkluderar rätten att rösta. Rösträtten är den mest grundläggande demokratiska rättighet vi har – att alla ska kunna rösta är grunden i en demokrati.

Sverige har undertecknat den konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Ds 2008:23) som FN antog 2006. Konventionen har som syfte att främja, skydda och säkerställa fullt och lika åtnjutande av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning. I konventionen behandlas deltagande i det politiska och offentliga livet och enligt denna ska konventionsstaterna säkerställa att personer med funktionsnedsättning har samma politiska rättigheter och möjlighet att på samma villkor som andra kunna nyttja dem.¹⁷

I den nationella handlingsplanen nämns betydelsen av att de vallokaler som används på valdagen ska vara tillgängliga för alla som vill rösta och i enlighet med konventionen finns ett pågående arbete med att säkerställa möjligheten att rösta på lika villkor. Ansvaret för att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler vilar på varje kommun. Med lämpliga lokaler avses att lokalisering, tillgänglighet och öppethållande är sådana att väljarna har goda möjligheter att rösta (Vallagen).

Arbetet med att underlätta valdeltagandet för personer med funktionsnedsättning har lett till nya regler som gäller från den 1 januari 2015 och som tillämpades för första gången vid de allmänna valen 2018. Dels handlar det om regler som gör det möjligt att rösta utanför ett röstmottagningsställe i de fall lokalen inte är tillgänglig för väljare med funktionsnedsättning alternativt använda ambulerande röstmottagare som ska underlätta för väljare som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder har svårt att ta sig till ett röstmottagnings-

¹⁷ Konventionen trädde i kraft i Sverige i januari 2009. (SÖ 2008: 26). Mer specifikt tar artikeln upp att konventionsstaterna ska säkerställa att valprocedurer, anordningar och material är ändamålsenliga, tillgängliga och lätta att förstå och att använda samt att skydda rätten för personer med funktionsnedsättning att rösta genom hemlig röstning i val och folkomröstningar.

ställe.¹⁸ Det handlar även om att tillåta partisymboler på valsedlarna för att underlätta för väljare som har svårt att tillgodogöra sig skrivet innehåll.

I Sverige finns i dag inga fastställda kriterier för vem som ingår i gruppen personer med funktionsnedsättning. Olika slags funktionsnedsättningar påverkar människor i olika situationer, och det finns ingen fastställd definition som är användbar i alla sammanhang. I FN:s definition av funktionsnedsättning, enligt konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, omfattas personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar som i olika situationer och miljöer kan vara hindrade från att kunna delta i samhället på samma villkor som andra. I denna rapport redovisas valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018 för personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen. Redovisningen görs utifrån SCBs *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF/SILC) 2018 och 2019. Valdeltagandet analyseras efter juridiskt kön, ålder, födelseland samt familjetyp. Motsvarande studier av valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning genomfördes i samband med 2014 års val men sedan dess har såväl definitioner av vissa typer av funktionsnedsättningar som vilka funktionsnedsättningar som räknas in i gruppen med funktionsnedsättning ändrats och därför kommer inga jämförelser göras över tid.¹⁹ Undersökningarna av levnadsförhållanden är urvalsundersökningar och uppgifterna kring valdeltagande är således behäftade med osäkerhet. I bilaga A finns samtliga andelar presenterade med osäkerhetstal. Enbart statistiskt säkerställda skillnader mellan grupper kommenteras. För mer information om undersökningen, se kapitlet *Kort om statistiken*.

Gruppen med funktionsnedsättning

Med det sätt att mäta funktionsnedsättning som används här utifrån ULF/SILC har 36 procent av Sveriges befolkning 16 år eller äldre någon form av funktionsnedsättning. Andelen är lika stor bland kvinnor och män men varierar efter ålder. Störst är andelen med funktionsnedsättning bland de äldsta – mer än hälften, 55 procent, bland personer som är 65 år och äldre har en funktionsnedsättning.

¹⁸ Valmyndigheten har undersökt kommunernas erfarenheter av ambulerande röstmottagning och antalet mottagna röster har varierat mellan 0 och 359 röster per kommun. 236 av 290 kommuner har svarat på Valmyndighetens enkät. I ett flertal kommuner användes ambulerande röstmottagning som ersättning för institutionsröstningen. Totalt togs 11 951 röster emot genom ambulerande röstmottagare vilket är en ökning jämfört med antalet röster som tidigare tagits emot med kommunala bud. Kommunala bud försvann ur vallagen i samband med att ambulerande röstmottagning infördes.

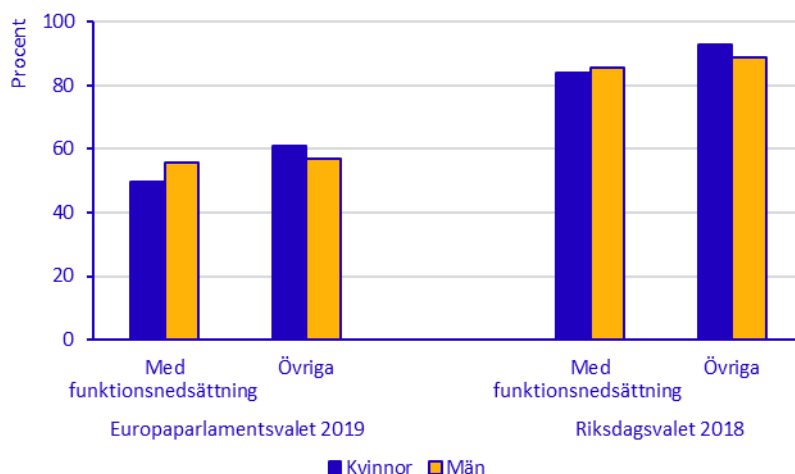
¹⁹ I ULF/SILC 2018 och 2019 inkluderas i gruppen personer med funktionsnedsättning personer som har åtminstone någon av följande funktionsnedsättningar: nedsatt hörsel, synsvårigheter, nedsatt rörelseförmåga, svåra besvär av allergi, svåra besvär av astma eller svåra besvär av ångslan, oro, ångest, stora problem pga. dyslexi/dyskalkyli, neuropsykiatrisk diagnos eller i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga. För mer information se avsnittet Kort om statistiken.

Analys av valdeltagandet för personer med funktionsnedsättning och i övriga befolkningen visar en statistiskt säkerställd skillnad mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen. I Europaparlamentsvalet 2019 var valdeltagandet 52 procent bland personer med funktionsnedsättning jämfört med 59 procent i övriga befolkningen. Även i riksdagsvalet 2018 var skillnaden statistiskt säkerställd, 84 procent röstade bland personer med funktionsnedsättning jämfört med 91 procent i övriga befolkningen.

Bland intervjuade i ULF/SILC 2018 hade drygt 10 procent två funktionsnedsättningar eller fler. Detta gäller kvinnor i större utsträckning än män. Bland personer 65 år och äldre är andelen nästan den dubbla. Resultaten visar att valdeltagandet huvudsakligen är lägre bland personer med två eller fler funktionsnedsättningar. Bland intervjuade i ULF/SILC med till antalet en funktionsnedsättning var valdeltagandet 57 procent medan det var 42 procent bland personer med två eller fler funktionsnedsättningar. Motsvarande andelar i riksdagsvalet 2018 var 88 procent respektive 77 procent.

Valdeltagandet var lägre bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övriga befolkningen. Bland kvinnor är skillnaden 50 jämfört med 61 procents valdeltagande. Däremot finns ingen skillnad i valdeltagande mellan män med en funktionsnedsättning jämfört med män i den övriga befolkningen – 56 jämfört med 57 procent.

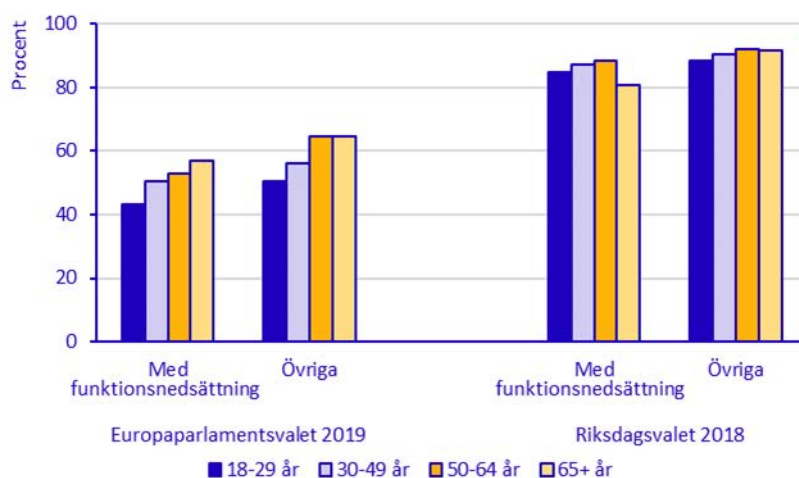
Diagram 8.1. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018 efter funktionsnedsättning och kön. Procent

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2018 och 2019 och Valdeltagandeundersökningen 2018 och 2019

I en jämförelse av valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen syns skillnader i valdeltagande för samtliga åldersgrupper.

Diagram 8.2. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018 efter funktionsnedsättning och ålder. Procent

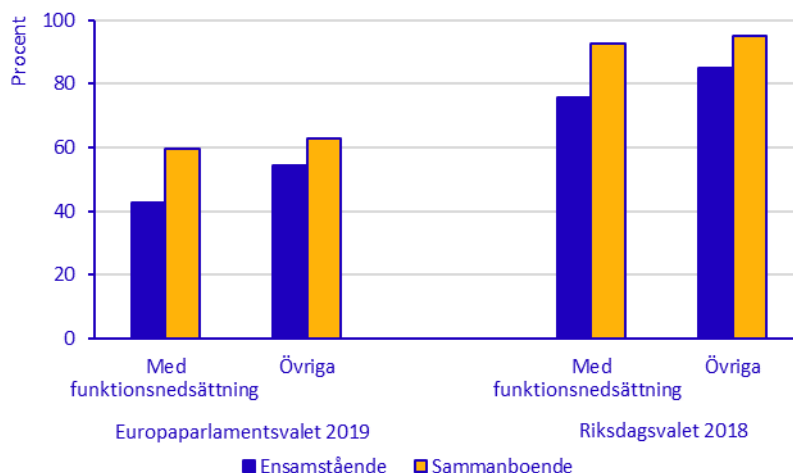

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2018 och 2019 och Valdeltagandeundersökningen 2018 och 2019

Vi har tidigare sett att ensamstående generellt röstar i lägre grad än sammanboende, vilket kan ha att göra med att tillgång till sociala nätverk har betydelse för benägenheten att rösta. Det gäller såväl för personer med funktionsnedsättning som för den övriga befolkningen. För personer med funktionsnedsättning är detta samband ännu tydligare i såväl riksdagsvalet 2018 som i Europaparlamentsvalet 2019.

Skillnaden i valdeltagande mellan personer med funktionsnedsättning och den övriga befolkningen är tydligast för ensamstående, 43 procent bland personer med funktionsnedsättning röstar jämfört med 54 procent i den övriga befolkningen. Motsvarande andelar bland sammanboende är 60 procent jämfört med 63 procent. I riksdagsvalet röstade 76 procent av ensamstående personer med funktionsnedsättning och 85 procent av ensamstående i den övriga befolkningen. För sammanboende var motsvarande valdeltagande 93 respektive 95 procent.

Diagram 8.3 Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018 efter funktionsnedsättning och hushållstyp. Procent

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2018 och 2019 och Valdeltagandeundersökningen 2018 och 2019

Typ av funktionsnedsättning

Valdeltagandet skiljer sig mellan personer med olika typ av funktionsnedsättning. I detta avsnitt kommer vi att analysera valdeltagandet utifrån hörselnedsättning, synsvårigheter, nedsatt rörelseförmåga, svåra besvär av astma och allergi, svåra besvär av ångslan, oro, ångest, i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga, stora problem på grund av dyslexi/dyskalkyli samt neuropsykiatrisk diagnos.

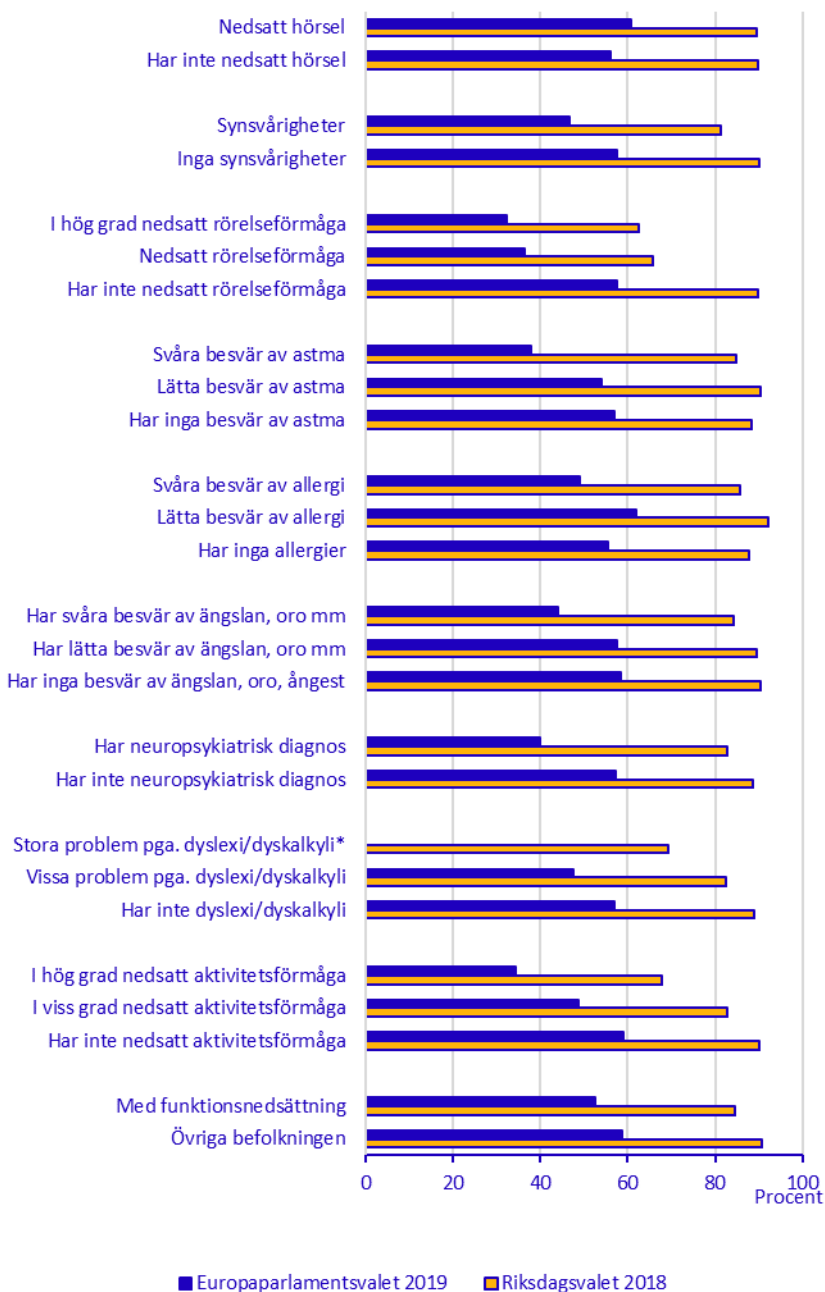
Nedsatt hörsel och syn

Omkring 18 procent av Sveriges befolkning 16 år och äldre har nedsatt hörsel enligt den definition som används i ULF/SILC. Till personer med nedsatt hörsel räknas de som i undersökningen har uppgett att de har problem med att höra vad som sägs i samtal mellan flera personer, även med hjälpmedel såsom hörapparat. Andelen med nedsatt hörsel är som lägst bland de yngsta och högst bland de allra äldsta. Totalt sett var valdeltagandet högre bland personer med nedsatt hörsel jämfört med personer utan nedsatt hörsel i Europaparlamentsvalet 2019. I riksdagsvalet 2018 kunde inga sådana skillnader i valdeltagandet konstateras.

Enligt ULF/SILC har omkring 5 procent av Sveriges befolkning 16 år och äldre nedsatt syn. Till gruppen med synnedsättning räknas personer som har problem att se vanlig text i en dagstidning även med eventuella glasögon eller linser. Precis som med hörselnedsättning är synnedsättning vanligast bland de allra äldsta. Sett till valdeltagande finns en skillnad mellan personer med och utan synnedsättning, där personer med synnedsättning röstar i mindre utsträckning än personer utan. I Europaparlamentsvalet var det 47 procent av röstberättigade personer med synnedsättning som röstade jämfört med 58 procent av personer som inte hade någon synnedsättning.

Även i riksdagsvalet 2018 fanns en skillnad i valdeltagande, 81 procent av röstberättigade personer med synnedsättning röstade jämfört med 90 procent av personer som inte hade någon synnedsättning.

Diagram 8.4. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018 efter typ av funktionsnedsättning. Procent

Källa: Undersökningarna av levnadsförhållanden 2018 och 2019 och Valdeltagandeundersökningen 2018 och 2019

Kommentar: För fullständighetens och jämförelsens skull ingår det i diagrammet även grupper som inte räknas till gruppen med funktionsnedsättning, exempelvis lätta besvär av astma, allergi etc. Resultat presenteras inte för gruppen med stora problem pga. dyslexi/dyskalkyli på grund av att skattningen baseras på få individer.

Nedsatt rörelseförmåga

Omkring 6 procent av befolkningen 16 år och äldre har nedsatt rörelseförmåga enligt ULF/SILC. I gruppen ingår personer som uppgett att de har stora svårigheter att gå i trappor och/eller inte kan ta en kortare promenad i rask takt. Omkring 4 procent behöver hjälp av någon annan person eller något hjälpmedel (t.ex. rullstol eller käpp) för att kunna förflytta sig och bedöms då ha i hög grad nedsatt rörelseförmåga. Andelen med nedsatt och i hög grad nedsatt rörelseförmåga är relativt låg i befolkningen under 60 år.

Valdeltagandet Europaparlamentsvalet 2019 bland personer med nedsatt rörelseförmåga är lägre än bland personer utan nedsatt rörelseförmåga. Bland personer med hög grad av nedsatt rörelseförmåga var valdeltagandet 32 procent och bland personer med i viss grad nedsatt rörelseförmåga var valdeltagandet 36 procent, jämfört med 58 procents valdeltagande bland personer utan rörelsenedsättning.

I riksdagsvalet 2018 var valdeltagandet lägre bland personer med nedsatt rörelseförmåga jämfört med bland personer utan rörelsenedsättning. Lägst var valdeltagandet bland personer med hög grad av nedsatt rörelseförmåga, 62 procent, jämfört med 66 procents valdeltagande bland personer som har en rörelsenedsättning och 90 procent bland personer utan rörelsenedsättning.

Astma och allergi

I ULF/SILC ställs även frågor om förekomst och graden av besvär av astma och allergi. Enligt ULF/SILC har 10 procent av befolkningen 16 år och äldre astma och 2 procent har svåra besvär av astma. Avseende allergi har 29 procent någon form av allergi, och 7 procent har svåra besvär av allergi.

Resultaten visar att valdeltagandet bland personer med svåra besvär av astma är lägre än bland personer utan besvär av astma – 38 jämfört med 57 procent. Andelen röstande är lika hög bland personer med lätta besvär av astma som bland personer utan besvär av astma.

Resultaten visar att personer som lider av svåra besvär av allergi röstar i mindre utsträckning än personer med lätta eller inga besvär. Vidare visar resultaten att personer med lätta besvär av allergi röstar i större utsträckning än personer utan besvär av allergi.

Ängslan, oro, ångest

Omkring 26 procent av befolkningen har besvär av ängslan, oro eller ångest, varav omkring 7 procent har svåra besvär, enligt ULF/SILC. Analyser av valdeltagandet bland personer som har denna typ av besvär visar att valdeltagandet är lägre bland personer som har svåra besvär jämfört både med personer som har lätta besvär och med personer som inte har dessa besvär. Valdeltagandet bland personer med svåra besvär var 44 procent i Europaparlamentsvalet 2019 jämfört med 58 procent

bland personer utan besvär av ängslan, oro eller ångest. Motsvarande uppgifter för riksdagsvalet 2018 bland personer med svåra besvär var 84 procent jämfört med 90 procent bland personer utan besvär av ängslan, oro eller ångest.

Neuropsykiatrisk diagnos

Enligt ULF/SILC hade omkring 2 procent av befolkningen någon neuropsykiatrisk diagnos åren 2016/17. Frågan i undersökningen ställs specifikt om det finns en diagnos och i frågelydelsen exemplifieras diagnoserna ADHD, ADD eller Aspergers syndrom. Resultaten visar att personer med neuropsykiatrisk diagnos röstade i mindre utsträckning jämfört med personer utan diagnos, 40 procent jämfört med 57 procent i Europaparlamentsvalet 2019 och 83 procent jämfört med 89 procent i riksdagsvalet 2018.

Dyslexi och dyskalkyli

Förekomst och grad av problem på grund av dyslexi och dyskalkyli undersöks i ULF/SILC. Förekomsten mäts med frågan om personen har dyslexi eller dyskalkyli och graden mäts med en följdfråga om huruvida personen anser sig ha stora eller vissa problem att läsa, skriva eller räkna. I undersökningarna 2016/17 uppskattades andelen i befolkningen 16 år och äldre med svåra problem till runt 1 procent.

När vi studerar valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 röstar personer med vissa problem på grund av dyslexi eller dyskalkyli i mindre utsträckning än personer utan problem på grund av dyslexi eller dyskalkyli, 48 jämfört med 57 procent. Personer med stora problem är för få för att publicera resultat för.

Aktivitetsförmåga

I Sveriges befolkning 16 år och äldre uppskattas omkring 5 procent ha en i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga. Detta gäller kvinnor i större utsträckning än män. Aktivitetsförmåga mäts med fyra frågor om svårigheter att delta i aktiviteter eller att klara av sysslor som de flesta andra klarar av. I undersökningen hör urvalspersonen till gruppen med i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga om hen uppger att skälet att hen har mycket svårt att delta i aktiviteter eller klara av sysslor som andra klarar av, att det är till följd av hälsa och att svårigheterna har pågått under minst sex månader. Bland personer som uppger att de i hög grad har en nedsatt aktivitetsförmåga var valdeltagandet 34 procent, vilket kan jämföras med ett valdeltagande på 59 procent bland personer som uppger att de inte har någon nedsatt aktivitetsförmåga. Valdeltagandet är lägre även bland personer som har viss grad av nedsatt aktivitetsförmåga, 49 procents deltagande i Europaparlamentsvalet. Detta är samma mönster som i riksdagsvalet 2018 då valdeltagandet var 68 procent bland personer som uppger att de i hög grad har en nedsatt aktivitetsförmåga jämfört med ett valdeltagande på 90 procent bland personer som uppger att de inte har någon nedsatt aktivitetsförmåga.

9. Valdeltagandets geografi

I denna rapport har fokus hittills varit att studera valdeltagandet i olika grupper av röstberättigade, det vill säga valdeltagandet utifrån individernas demografiska och socioekonomiska egenskaper. I detta kapitel läggs istället fokus på valdeltagandets rumsliga variation genom att studera valdeltagandet i olika delar av landet. Från röstsammanräkningen är det känt hur valdeltagandet ser ut i olika geografiska områden ned till de minsta områdena i valsammanhang, valdistrikt. Detta kapitel kommer först att belysa dessa för att sedan gå vidare till kommuner och olika grupperingar av kommunerna.

Valdeltagandet i olika valdistrikt

Den minsta geografiska enheten vid val utgörs av det område som hör till en vallokal, det området kallas valdistrikt. De allra flesta valdistrikt innefattar mellan 800 och 1 700 röstberättigade personer. I 2019 års val till Europaparlamentet var antalet valdistrikt 5 984. Svenska kommuner har i genomsnitt 21 valdistrikt men antalet varierar från ett enda i Bjurholms kommun till 573 valdistrikt i Stockholms stad. En viktig sak att poängtera vid analys av valdeltagande efter valdistrikt är att alla röster inte räknas på valdistriktsnivå i den slutgiltiga sammanräkningen. En del röster, huvudsakligen sent avgivna förtidsröster, hinner inte distribueras till vallokalerna, utan tas i stället med i den så kallade onsdagsräkningen. Dessa röster redovisas inte efter valdistrikt då det skulle kunna röja valhemligheten. Totalt var det 3,5 procent av alla röster som inte räknades i valdistrikten vid 2019 års val till Europaparlamentet. Det innebär att valdeltagandet underskattas för i stort sett alla valdistrikt. Vissa kommuner väljer att inte distribuera ut alla förtidsröster till valdistrikt för att säkerställa att tillräckligt många röster tillkommer i onsdagsräkningen för att valhemligheten inte ska riskera att röjas. I de analyser som görs bör fokus därför riktas på generella mönster snarare än enskilda avvikande observationer.

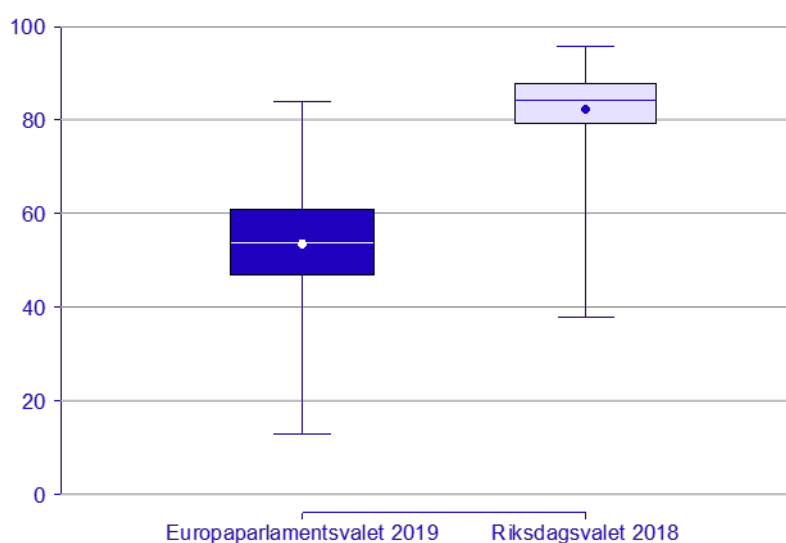
I Europaparlamentsvalet 2019 syns stor variation i valdeltagandet mellan valdistrikten både i hela Sverige men också inom kommuner. Högst var valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 i valdistriktet *Bromma 18 Södra Ängby* i Stockholms kommun där 82,8 procent röstade. Lägst var valdeltagandet i valdistriktet *Södertälje 55 Ronna norra* i Södertälje kommun där 12,8 procent röstade.²⁰ Valdeltagandet var därmed över sex gånger så högt i valdistriktet med det högsta jämfört med det lägsta valdeltagandet. Även vid 2014 års val till Europaparlamentet var skillnaderna stora mellan distrikten, men inte lika stora. Det var då samma valdistrikt med högst respektive lägst

²⁰ Efter räknade onsdagsröster hade Bromma 18 Södra Ängby i Stockholms kommun 84,8 och Södertälje 55 Ronna norra i Södertälje kommun hade 13,2 procent.

valdeltagande, men då var valdeltagandet fyra gånger så högt i *Bromma 18 Södra Ängby*, 80,3 procent jämfört med 20,9 procents valdeltagande i *Södertälje 55 Ronna Norra*.

Variationen i valdeltagande är större mellan valdistrikt i Europaparlamentsvalet 2019 än i riksdagsvalet 2018.

Diagram 9.1. Spridning i valdeltagande efter valdistrikt i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018. Procent

Källa: SCBs valstatistik

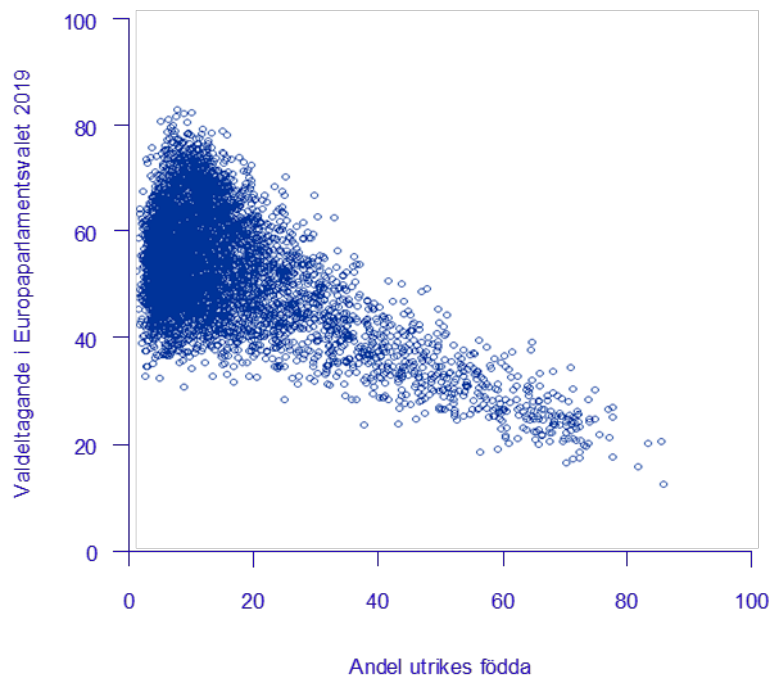
Kommentar: Diagrammet illustrerar spridningen bland valdistrikt i valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 och Riksdagsvalet 2018 i ett lådagran. I figuren visas med de nedre och övre strecken det lägsta respektive högsta valdeltagandet för något valdistrikt. Lådorna inrymmer de mittersta 50 procenten av distrikt. Lådan avdelas på mitten vid medianen. Cirkeln visar medelvärde i valdeltagande per valdistrikt.

Variationen i valdeltagande finns inte bara mellan olika delar av landet, det finns stora skillnader även inom kommuner. För Europaparlamentsvalet 2019 finns de största skillnaderna i valdeltagande mellan distrikt i de största kommunerna – Stockholms stad, Malmö stad, Uppsala kommun och Göteborgs stad. I dessa fyra kommuner finns en skillnad på valdistriktsnivå mellan högsta och lägsta andel röstande på 55 till 65 procentenheter. Även i riksdagsvalet 2018 fanns stora variationer i valdeltagande för landets största kommuner men inte lika stora som i Europaparlamentsvalet 2019. Mot bakgrund av det som visats i tidigare kapitel angående hur röstandet skiljer sig mellan olika grupper i befolkningen är det intressant att studera valdeltagandet i relation till valdistriktens befolkningssammansättning. Distrikten analyseras med avseende på andelen utrikes födda, medelinkomst och andelen personer med eftergymnasial utbildning.

Det finns ett tydligt samband mellan valdeltagandet och andelen utrikes födda i ett valdistrikt. I de 132 valdistrikt där över 60 procent var utrikes födda bland de röstberättigade var valdeltagandet inte över 40 procent i

något av dem. Diagram 9.2 är ett punktdiagram där valdeltagandet i olika valdistrikt illustreras mot andelen utrikes födda i valdistriktet. Den lodräta axeln avser valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019, och den vågräta axeln avser andelen utrikes födda. Varje punkt motsvarar ett valdistrikt. Diagrammet visar att valdistrikten med lägst valdeltagande är distrikten med högst andel utrikes födda. Däremot finns en stor variation i valdeltagande bland distrikt med relativt låg andel utrikes födda.

Diagram 9.2. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval i valdistrikt efter andel utrikes födda. Procent

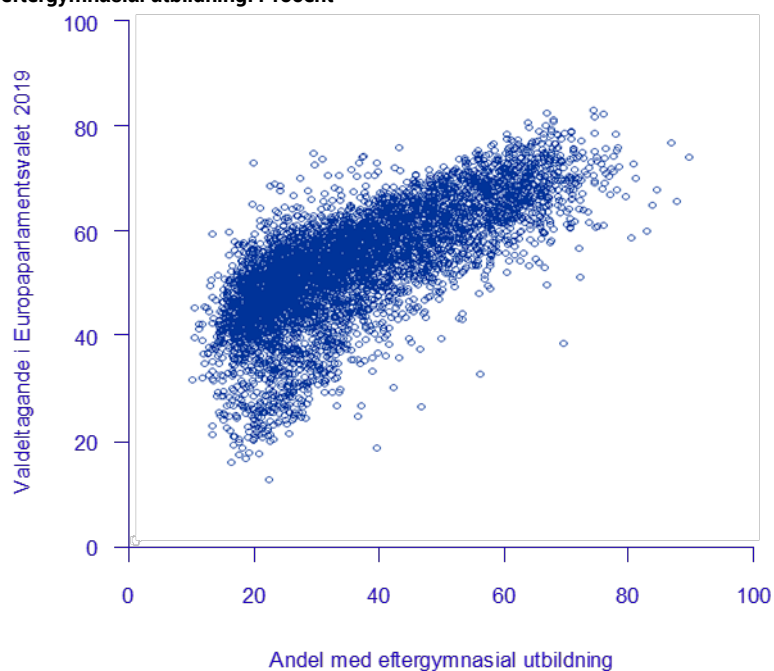

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 5 984 valdistrikt

I tidigare kapitel konstateras att det finns andra faktorer som samvarierar med valdeltagande. Samma tydliga mönster finns när distrikten studeras utifrån utbildningsnivå. Distrikt med en hög andel med eftergymnasial utbildning har genomgående ett högt valdeltagande och merparten av distrikt med låg andel med eftergymnasial utbildning har lågt valdeltagande.

Diagram 9.3. Valdeltagande i 2019 års europaparlamentsval i valdistrikt efter andel med eftergymnasial utbildning. Procent

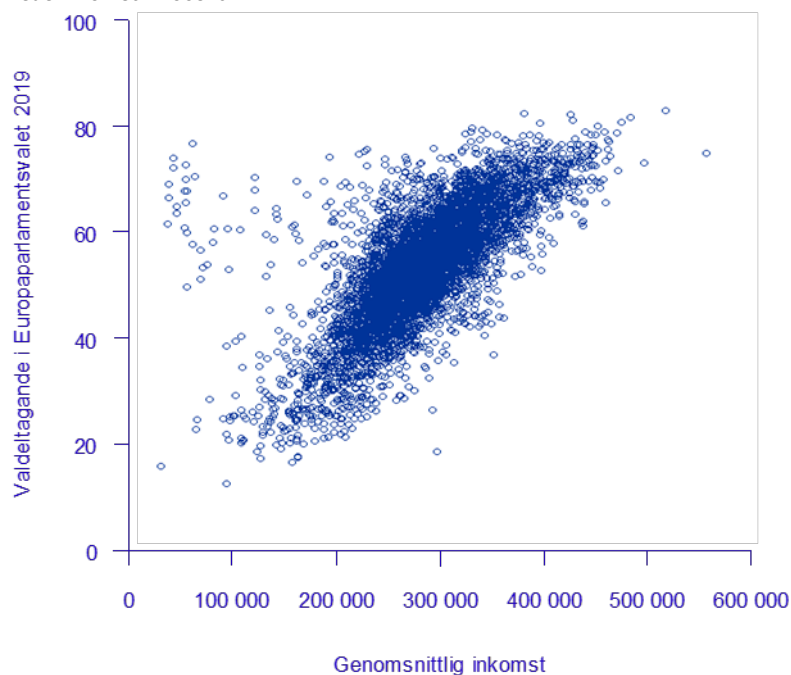

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 5 984 valdistrikt

Samma mönster återfinns för valdeltagande efter medelinkomst i distriktet. Dock syns några skillnader – här finns ett relativt högt valdeltagande för en grupp distrikt med låg medelinkomst. Dessa är huvudsakligen valdistrikt i universitetsstäderna Lund, Uppsala, Linköping och Umeå. Det överensstämmer väl med resultaten i kapitel 3, avseende högt valdeltagande bland personer boende i studentbostad då studietiden för många innebär en relativt låg inkomst.

Diagram 9.4. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval i valdistrikt efter medelinkomst. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar ett av 5 984 valdistrikt

Valdeltagandet i kommuner

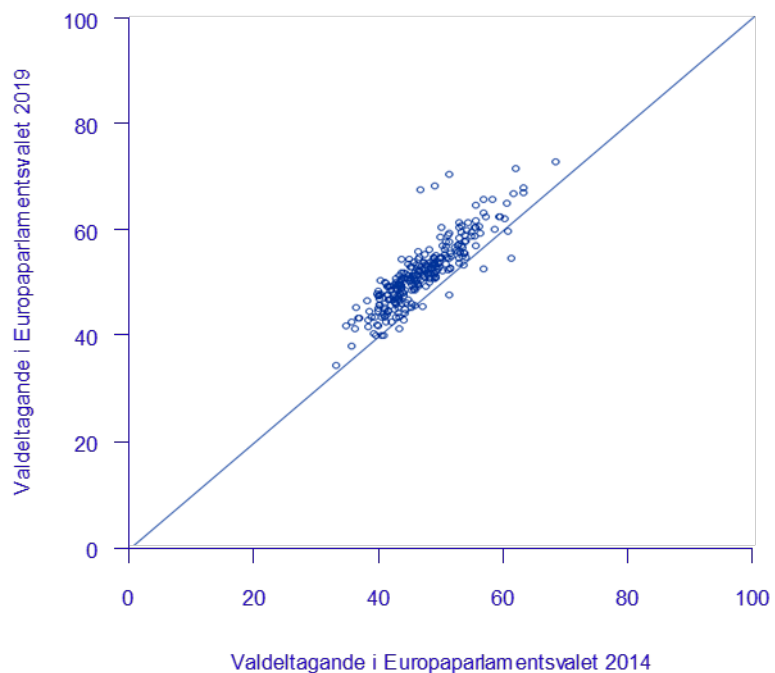
I Europaparlamentsvalet 2019 hade Danderyds kommun med 76,3 procent det högsta valdeltagandet bland Sveriges 290 kommuner. I Haparanda deltog 35,2 procent av de röstberättigade, vilket var det lägsta valdeltagandet i någon kommun. Skillnaderna är mindre när kommuner jämförs än när valdistrikt jämförs men valdeltagandet är ändå dubbelt så högt i kommunen med det högsta valdeltagandet jämfört med kommunen med det lägsta valdeltagandet.

Inledningsvis konstaterades att valdeltagandet ökade mellan 2014 och 2019 års val. Valdeltagandet ökade också i de flesta kommuner i valet till Europaparlamentet 2019 jämfört med 2014 års Europaparlamentsval. I tio kommuner var dock valdeltagandet lägre 2019 än i 2014 års val. Störst var skillnaden i Essunga kommun (-6,4 procentenheter), Skellefteå kommun (-4,0 procentenheter) och Bromölla kommun (-3,5 procentenheter). I 280 kommuner var valdeltagandet antingen oförändrat eller högre. Störst var ökningen i Svedala kommun (+21,1 procentenheter), Mörbylånga kommun (+19,4 procentenheter) och Borgholms kommun (+19,4 procentenheter). I dessa tre kommuner genomfördes även kommunala folkomröstningar i samband med valet till Europaparlamentet 2019.

I diagram 9.5 illustreras valdeltagandet i olika kommuner i 2014 och 2019 års val till Europaparlamentet i ett punktdiagram. De två axlarna i diagrammet avser nivån på valdeltagandet i respektive val och varje punkt motsvarar en kommun. Den diagonala linjen visar den linje

kommunerna skulle placera sig på om de haft samma valdeltagande vid båda valtillfällena. Alla punkter till vänster om linjen är kommuner där andelen röstande är större i 2019 års val än i valet 2014. Ju större avstånd från linjen, desto större är skillnaden i valdeltagande mellan de två valen. På motsvarande sätt är punkter till höger om den diagonala linjen kommuner där valdeltagandet är lägre i 2019 års val än i valet 2014.

Diagram 9.5. Valdeltagande i 2014 och 2019 års Europaparlamentsval efter kommun. Procent

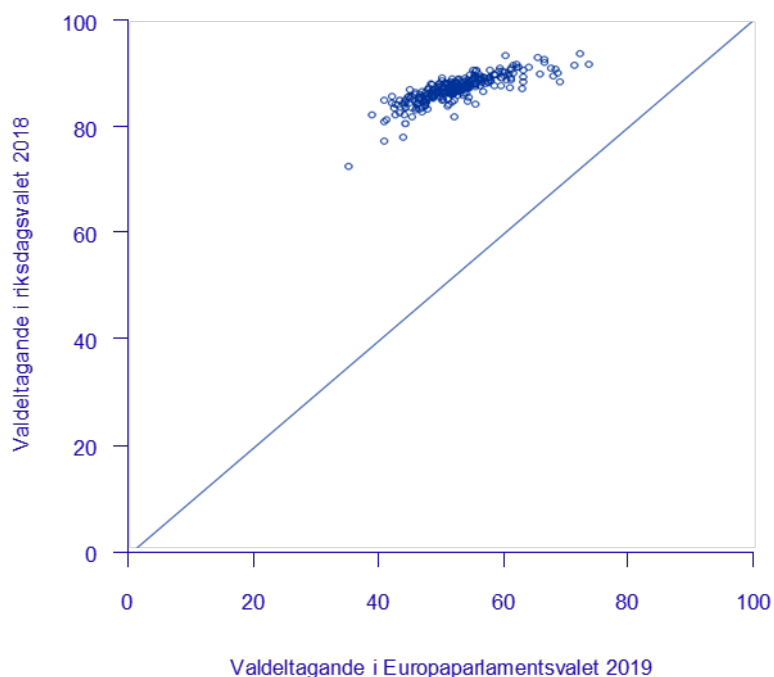

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar en av Sveriges 290 kommuner.

På samma sätt kan analyser göras av skillnader i valdeltagande mellan riksdagsvalet 2018 och Europaparlamentsvalet 2019. Detta tydliggör att valdeltagandet skiljer sig mellan valen i samtliga kommuner. Vidare visar det att kommuner som har lägst respektive högst valdeltagande i riksdagsvalet 2018 även har det i Europaparlamentsvalet 2019. Det finns ingen kommun som hade ett lägre valdeltagande i riksdagsvalet 2018 än i Europaparlamentsvalet 2019. Diagram 9.6 visar vidare att spridningen i valdeltagande bland kommuner är större i Europaparlamentsvalet än i riksdagsvalet.

Diagram 9.6. Valdeltagande i 2018 års riksdagsval och 2019 års Europaparlamentsval efter kommun. Procent

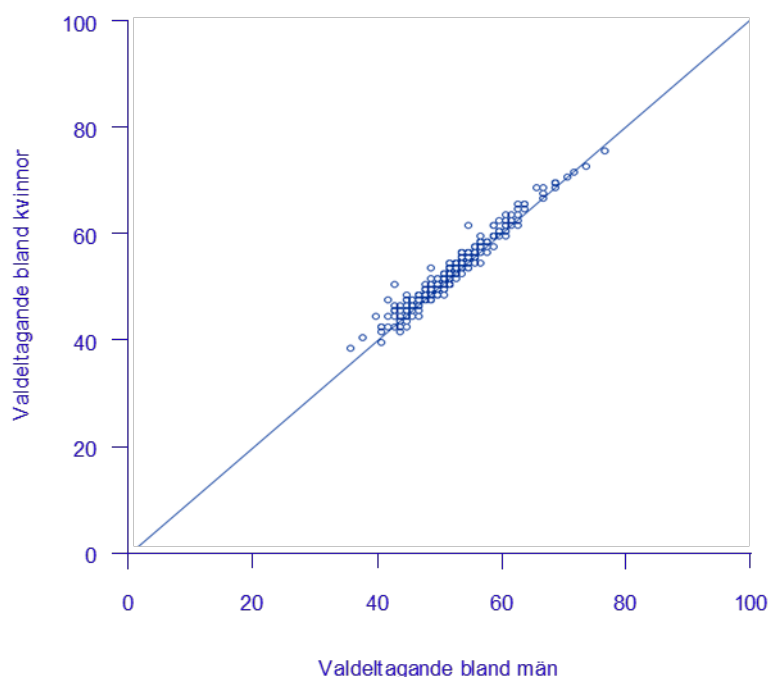

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar en av Sveriges 290 kommuner.

Med ett totalräknat valdeltagande kan valdeltagandet och motsvarande egenskaper som tidigare i rapporten studerats för individer även aggregeras till kommunnivå, för att undersöka om det finns regionala skillnader i de faktorer som hittills i rapporten konstaterats ha betydelse för valdeltagandet. Diagram 9.7 illustrerar valdeltagandet bland kvinnor och män i alla 290 kommuner och visar att det jämna valdeltagande som finns på riksnivå mellan män och kvinnor finns oavsett vilken kommun som studeras.

Diagram 9.7. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval efter kön och kommun. Procent

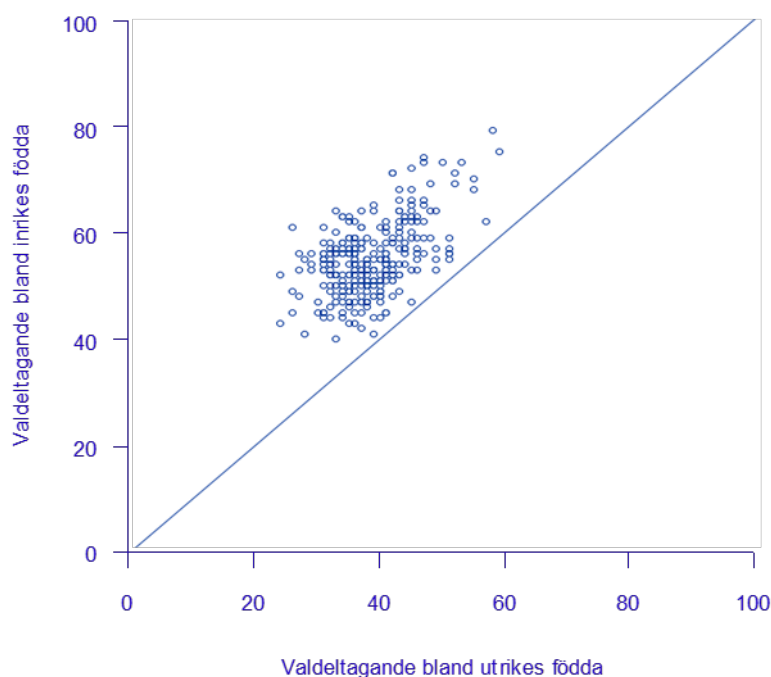

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar en av Sveriges 290 kommuner.

En annan bild framträder då motsvarande jämförelse per kommun istället görs för inrikes och utrikes födda. Resultaten visar att valdeltagandet är högre bland inrikes födda i samtliga kommuner. Skillnader i valdeltagande mellan grupperna varierar dock stort mellan kommunerna, större än variationen mellan kvinnor och män i diagram 9.7. Ett högt valdeltagande bland inrikes födda kan ses både i kommuner med högt och lågt valdeltagande bland utrikes födda, och vice versa. Resultaten visar vidare att en kommun med relativt högt valdeltagande för båda grupperna inte nödvändigtvis har en mindre skillnad i valdeltagande mellan grupperna än en kommun med lågt valdeltagande i båda grupper.

Diagram 9.8. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval efter födelseland och kommun. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Varje punkt i diagrammet motsvarar en av Sveriges 290 kommuner.

I kapitel 4 konstaterades att personer med annat födelseland än Sverige är en heterogen grupp. Det är också skillnad mellan kommuner hur stor andel av de röstberättigade i kommunen som är utrikes födda. Det finns även skillnader mellan kommuner i hur länge utrikes födda har bott i Sverige.

Gruppering av kommuner

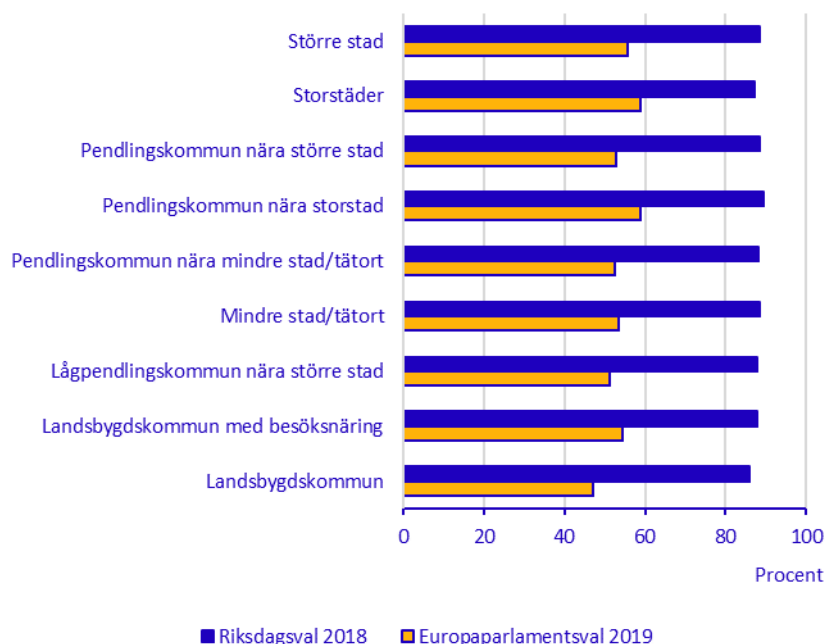
Hittills i kapitlet har analyser av valdeltagandet skett för relativt små geografiska områden. Valdistrikt kan med begränsat antal röstberättigade och avgränsade geografiska områden av förklarliga skäl variera mer i socioekonomiska egenskaper. Variationen minskar vid analys av valdeltagande på kommunnivå eftersom en kommun ofta inrymmer olika typer av områden. I detta avsnitt tas ytterligare ett steg genom att aggregera kommuner och kommundelar i hela Sverige och studera skillnader i valdeltagande.

En vanligt förekommande gruppering av kommuner är *Sveriges Kommuner och Regioners kommungruppsindelning*. Den delar in kommuner i nio olika grupper efter befolkningsstorlek och näringsstruktur. Huvudgrupperna är A. Storstäder och storstadsnära

kommuner, B. Större städer och kommuner nära större stad samt C. Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.²¹

I riksdagsvalet 2018 fanns en skillnad på omkring tre procentenheter mellan kommungruppen med högst respektive lägst valdeltagande – högst var valdeltagandet i pendlingskommun nära storstad och lägst i landsbygdskommuner. Motsvarande analys för Europaparlamentsvalet 2019 visar på större skillnader. Högst var valdeltagandet i storstäder och pendlingskommuner nära storstad med ett valdeltagande på 59 procent medan det i landsbygdskommuner var 47 procent – en skillnad på 12 procentenheter.

Diagram 9.9. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval och 2018 års riksdagsval efter kommungrupp. Procent

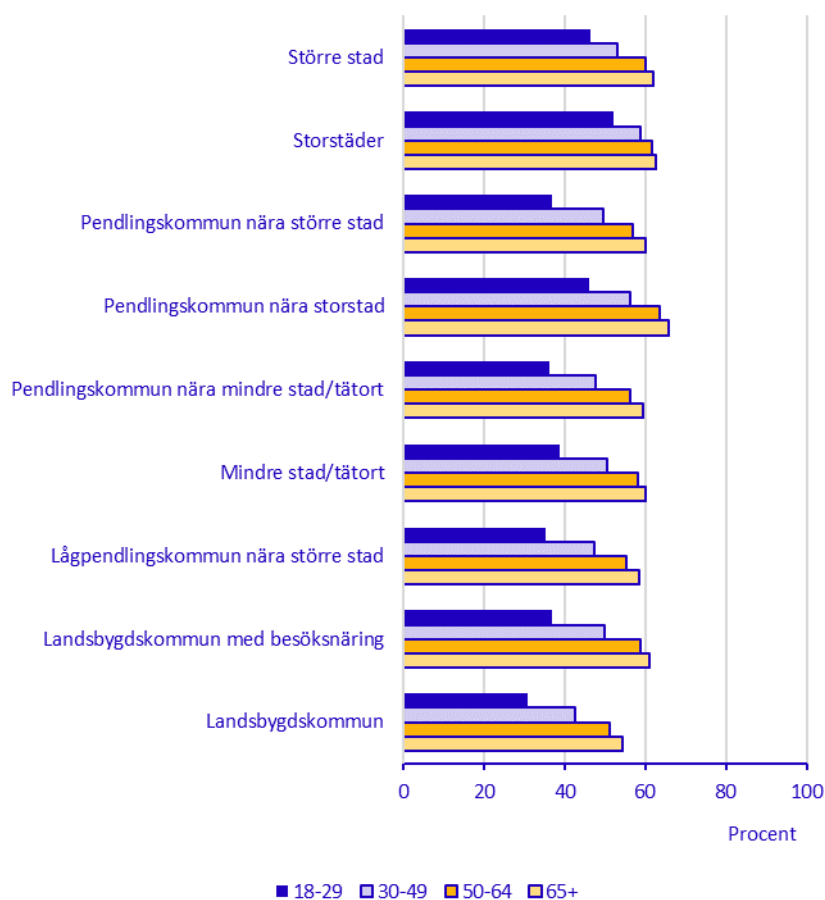
Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Indelningen av kommuner är enligt SKR:s kommungruppsindelning.

Det är ingen skillnad i valdeltagande mellan män och kvinnor men vid analys efter ålder syns tydligare skillnader i valdeltagande mellan stad och land. I samtliga kommungrupper röstar de äldsta i störst utsträckning och de yngsta i minst utsträckning men skillnaden i valdeltagande mellan de äldsta och yngsta är dubbelt så stor i landsbygdskommuner jämfört med i storstäderna. Minst är skillnaden mellan åldersgrupperna i storstäder medan den är som störst i landsbygdskommuner, 11 jämfört med 24 procentenheter.

²¹ SKL:s kommungruppsindelning 2017

Diagram 9.10. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval efter kommungrupp och ålder. Procent

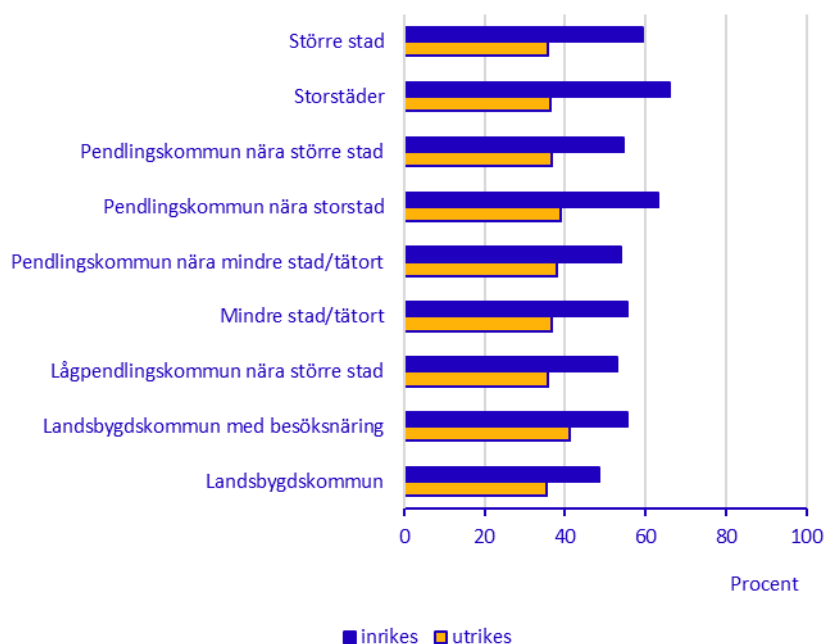

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Indelningen av kommuner är enligt SKR:s kommungruppsindelning.

I en jämförelse mellan inrikes och utrikes födda är förhållandet motsatt – skillnaderna i valdeltagande mellan grupperna är som störst i storstäder, större städer och pendlingskommuner nära storstad och som minst i landsbygdskommuner och landsbygdskommuner med besöksnäring.

Diagram 9.11. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval efter kommungrupp och inrikes/utrikes födda. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Indelningen av kommuner är enligt SKR:s kommungruppsindelning.

SKR:s kommungrupper klassificerar hela kommuner men som noterats tidigare i detta kapitel finns stora variationer inom kommuner. Ett annat sätt att på aggregerad nivå analysera valdeltagandet är att använda Demografiska statistikområden (DeSO). DeSO delar in Sverige i 5 984 områden som har mellan 700 och 2 700 invånare. Indelningen följer läns- och kommungränserna och delar upp kommuner i tre huvuddelar:

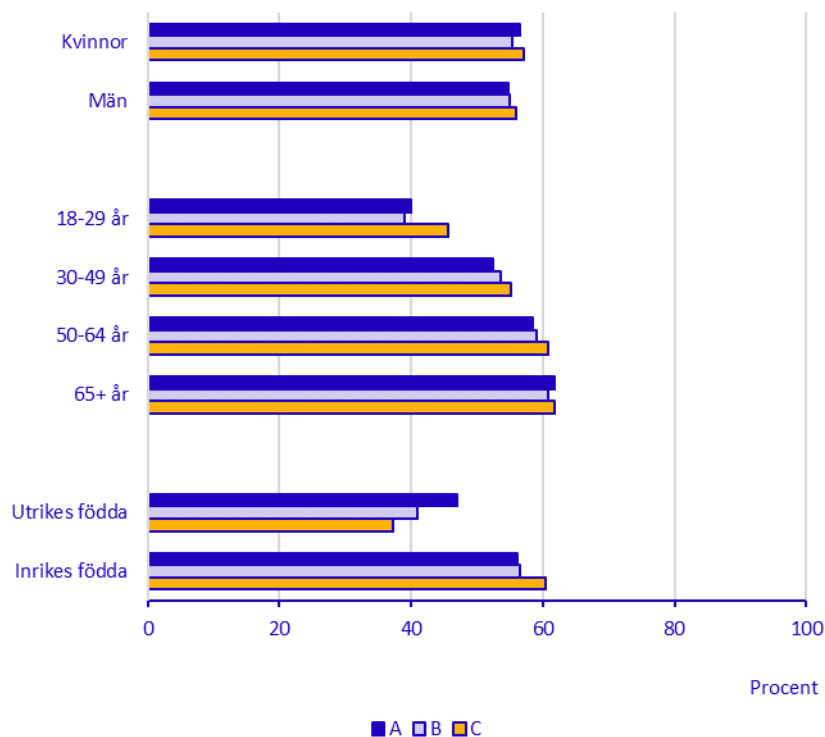
- Kategori A är områden som till största delen ligger utanför större befolkningskoncentrationer eller tätorter.
- Kategori B är områden som till största delen ligger i en befolkningskoncentration eller tätort, men inte i kommunens centralort.
- Kategori C är områden som till största delen ligger i kommunens centralort.

Totalt återfinns 18 procent av DeSO inom kategori A, 10 procent inom kategori B och 72 procent inom kategori C.

Likt analysen över valdeltagande efter kommungrupp visar motsvarande analys efter DeSO att valdeltagandet är jämnt mellan kvinnor och män oavsett område men att valdeltagandet skiljer sig åt såväl efter ålder som efter födelseland. Bland de unga 18–29 år är valdeltagandet högre bland unga som bor i centralort jämfört med övriga områden. Omvänt är valdeltagandet bland utrikes födda högst bland boende i områden som till största delen ligger utanför större befolknings-

koncentrationer eller tätorter. Valdeltagandet var som lägst i områden som till största delen ligger i kommunens centralort.

Diagram 9.12. Valdeltagande i 2019 års Europaparlamentsval efter kön, ålder, inrikes/utrikes födda och DeSO. Procent

Källa: SCBs valstatistik

Kommentar: Indelningen av kommuner är enligt DeSO: A – omland, B – tätort, C – centralort.

I det här kapitlet konstateras att valdeltagandet skiljer sig åt mellan olika geografiska enheter. De största skillnaderna syns i analyser av valdeltagandet efter den minsta geografiska enheten, valdistrikten. Här ses dock att de egenskaper hos individer som i kapitel 3 och 4 konstaterades hänga samman med valdeltagande så som födelseland, utbildning och inkomst hos den röstberättigade befolkningen även kan studeras som egenskaper hos valdistrikten. I vilken utsträckning det är individfaktorer eller andra faktorer som ligger bakom de stora regionala variationerna i valdeltagande är fortsatt en fråga utan svar. Dock kvarstår faktum att skillnaderna finns och att de på sina håll är stora.

10. Slutsatser och diskussion

Det sjätte valet till Europaparlamentet i Sverige ägde rum söndagen den 26 maj 2019. Valdeltagandet i Sverige var 55 procent, vilket innebar ett högre valdeltagande än genomsnittet för hela EU och en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2014 års Europaparlamentsval.

Även om det i stort sett är samma grupp personer som är röstberättigade i de allmänna valen 2018 och 2019 skiljer sig valdeltagandet mellan de två valen. Vid riksdagsvalet 2018 var det drygt 87 procent av de röstberättigade som deltog jämfört med 55 procent i Europaparlamentsvalet ett knappt år senare – en skillnad på 32 procentenheter.

Sett till valdeltagande i olika grupper är det likväl samma mönster oavsett om vi studerar riksdagsval eller Europaparlamentsval – valdeltagandet är lägre bland ensamstående, personer med lägre utbildningsnivå och personer med lägre inkomster. Samtidigt är valdeltagandet högre bland gifta och sammanboende, personer med högre utbildningsnivå och personer med högre inkomster. Skillnaden mellan dessa grupper är större i Europaparlamentsvalet än i riksdagsvalet. Medan det ökande valdeltagandet i riksdagsvalet inneburit oförändrade och i vissa fall minskade skillnader mellan olika gruppers deltagande saknas samma tendenser för Europaparlamentsvalet. Tvärtom har skillnaderna i vissa fall ökat.

Skillnaden i valdeltagande bland förstagångsväljare och övriga åldersgrupper är ett sådant exempel. I riksdagsvalet 2018 minskade skillnaden mellan förstagångsväljare och övriga. I Europaparlamentsvalet 2019 innebar däremot ett något lägre valdeltagande bland förstagångsväljarna och ett högre valdeltagande bland övriga åldersgrupper, skillnaden dem emellan ökade från 5 till 12 procentenheter. Det högre valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019 jämfört med 2014 har inte heller lett till ett mer jämlikt valdeltagande avseende inkomst och födelseland.

Analysen visar att det oavsett ålder kan finnas hinder mot att utnyttja sin rätt att rösta, då personer med funktionsnedsättning röstar i lägre grad än personer som inte har en funktionsnedsättning. I Europaparlamentsvalet 2019 var valdeltagandet 52 procent bland personer med funktionsnedsättning jämfört med 59 procent i övriga befolkningen. Samma skillnad på 6 procentenheter fanns vid riksdagsvalet 2018, då 84 procent bland personer med funktionsnedsättning och 91 procent i övriga befolkningen röstade.

Vidare finns stora regionala variationer i valdeltagande som delvis hänger samman med de individfaktorer som har studerats i denna rapport. Och de regionala skillnaderna har ökat – både mellan val-distrikt och mellan kommuner.

I fördjupade analyser studeras i vilken utsträckning skillnader i valdeltagande mellan olika grupper kan förklaras av skillnader i levnads-villkor. Valdeltagandet är lägre i åldersgruppen 18–29 år. Men när hänsyn tas till skillnader i utbildningsnivå och inkomstnivå, då många i den yngre gruppen ännu inte uppnått sin slutliga utbildnings- och inkomstnivå, finns inte längre några tydliga skillnader i benägenheten att rösta jämfört med personer som är 30–49 år.

En analys av förstagångsväljare visar, likt tidigare analyser inom området, att valdeltagandet varierar stort inom gruppen. Föräldrarnas utbildningsnivå har betydelse för förstagångsväljarnas benägenhet att rösta, men betydelsen av föräldrarnas utbildning minskar när hänsyn tas till de ungas egen studieinriktning på gymnasiet samt om de har en pågående eller avslutad gymnasieutbildning. Störst betydelse för en ökad benägenhet att rösta bland förstagångsväljare tycks vara om minst en av föräldrarna röstat i valet. När denna uppgift inkluderas i analysen minskar även skillnaderna mellan unga med svensk och utländsk bakgrund.

Rapporten visar att utrikes födda röstar i mindre utsträckning än inrikes födda, 37 procent jämfört med omkring 59 procent. Skillnaderna har ökat jämfört med 2014 års val. I en fördjupad analys studeras i vilken utsträckning det lägre valdeltagandet för utrikes födda samvarierar med skillnader i levnadsförhållanden. Resultaten från analysen visar att skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda inte i någon större utsträckning kan förklaras av skillnader i exempelvis ålder, utbildningsnivå eller inkomstnivå men även att sambanden varierar beroende på vilken region födelselandet tillhör. Det är möjligt att andra faktorer, som inte ingår i de analyser som gjorts här, skulle minska skillnaderna jämfört med personer födda i Sverige. Vi vet exempelvis att utrikes födda som varit i Sverige en längre tid röstar i högre grad än de som varit i Sverige en kortare tid.

Röstberättigade är en föränderlig grupp. Fem år har gått sedan 2014 års val och en hel del har hänt i den röstberättigade befolkningen: nya personer har tillkommit bland de röstberättigade genom att de blivit 18 år, genom invandring och medborgarskap. Andra är inte längre röstberättigade. Andelen av befolkningen som är utrikes född, som har en eftergymnasial utbildning och som tillhör olika åldersgrupper förändras kontinuerligt.

Som nämndes i rapportens inledning ger ett högt valdeltagande den representativa demokratin legitimitet. Förutom ett högt valdeltagande betraktas även ett jämlikt valdeltagande som viktigt för legitimiteten i resultatet. Denna rapport har analyserat valdeltagandet i Europa-

parlamentsvalet 2019. Som en del av detta uppdrag har SCB tidigare redogjort för valdeltagandet i de allmänna valen 2018. Trots att gruppen röstberättigade i dessa val i stort sett är densamma finns tydliga skillnader i såväl deltagande i stort som skillnader mellan vilka som deltar. Trots ökat valdeltagande i båda valen ledde detta 2018 till ett mer jämlikt deltagande i riksdagsvalet medan det i 2019 års val till Europaparlamentet finns skäl att säga att valdeltagandet blivit mindre jämlikt.

Kort om statistiken

I det här kapitlet ges information kring den valdeltagandeundersökning som genomfördes i samband med Europaparlamentsvalet 2019. För mer information kring hur tidigare undersökningsomgångar har genomförts hänvisas till publikationer med redovisningar av resultat framställda efter respektive val. Dessa finns tillgängliga i elektroniskt format via SCBs webbplats.

Statistikens ändamål och innehåll

Valdeltagandeundersökningen är en del av valstatistiken som utgör en grund för redovisningar av viktiga skeenden och förhållanden i svensk politik och demokrati. Syftet med valdeltagandeundersökningen är att producera utförlig statistik över valdeltagandet vid allmänna val. Av röstsammanräkningen framgår valdeltagandet totalt sett och i olika geografiska områden. Valdeltagandeundersökningen kompletterar den bilden genom att ta fram information om valdeltagandet i olika grupper i samhället.

Mer allmänt kan sägas att syftet är att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Valstatistiken har i olika former producerats av SCB från och med 1872 års val. Valdeltagandeundersökningar i samband med allmänna val har genomförts sedan år 1911. Undersökningen har genomgått ett flertal större förändringar under årens lopp, exempelvis vad gäller upplägg och undersökningspopulation.

Population

Valdeltagandeundersökningen 2019 genomfördes för som en totalundersökning, för första gången vid ett Europaparlamentsval. En undersökning med liknande metodik genomfördes även vid de allmänna valen 2018.

Populationen består av de röstberättigade vid 2019 års Europaparlamentsval. Man kan dela in de röstberättigade i 3 ömsesidigt uteslutande grupper:

1. Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.
2. Svenska medborgare boende utomlands som är upptagna i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som fyller 18 år senast på valdagen och som någon gång varit folkbokförda i Sverige har rätt att bli upptagna i röstlängden. Personer som varit folkbokförda i Sverige någon gång de senaste 10 åren tas automatiskt upp i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som inte finns med i röstlängden måste själva

anmäla sig för att tas upp i röstlängden. Även en inkommen röst från utlandet vid ett val räknas som en anmälan till röstlängden. Efter en anmälan till röstlängden ingår en utlandssvensk automatiskt i röstlängden i ytterligare en tioårsperiod.

3. Medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater som fyller 18 år senast på dagen för valet och som har anmält sig till röstlängden 30 dagar före valdagen.

Innehåll

Uppgift om rösträtt hämtas från SCBs register och från röstlängden. SCB får tillgång till röstlängden från Valmyndigheten.

Uppgift om valdeltagande hämtas från digitaliserade kopior av de fysiska röstlängderna. Mer information om tillvägagångssätt och granskning hittas under avsnitt "Information om statistikens framställning" nedan.

För att kunna beskriva valdeltagandet i olika befolkningsgrupper används uppgifter från SCBs register över totalbefolkningen, inkomst- och taxeringsregistret, Utbildningsregistret, registret över hushållens boende, STATIV samt undersökningarna av levnadsförhållanden.

Detaljerad information om SCBs register över totalbefolkningen finns på SCBs webbplats www.scb.se/be0101

Detaljerad information om Inkomst- och taxeringsregistret finns på SCBs webbplats www.scb.se/he0110

Detaljerad information om Utbildningsregistret finns på SCBs webbplats www.scb.se/uf0506.

Detaljerad information om Hushållens boende finns på SCBs webbplats www.scb.se/he0111

Detaljerad information om STATIV finns på SCBs webbplats.

Detaljerad information om SCBs undersökningar av levnadsförhållanden finns på SCBs webbplats www.scb.se/le0101

Definitioner

Kön

Med kön avses juridiskt kön, det kön som registrerats för en person i folkbokföringen.

Ålder

Med ålder avses ålder den 31 december respektive valår.

Civilstånd

I senare års valdeltagandeundersökningar hämtas uppgift om civilstånd från SCBs befolkningsregister (RTB). Till gifta räknas även registrerade partners. Ej gifta inkluderar både ogifta och tidigare gifta, inklusive änkor och änklingar.

Hushållstyp

Hushållstyp anger hushållets sammansättning. Variabeln delas in i hushållstyperna Ensamstående, Ensamstående med barn, Sammanboende med och utan barn och Övriga hushåll med och utan barn. Uppgifterna om hushållstyp hämtas från SCBs register om hushållens boende 2019.

Utbildning

Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register över befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning. Uppgifterna har hämtats från den registerversion som avser 1 januari valåret.

Information om förstagångsväljares pågående studieinriktning för gymnasieprogram är hämtade från registret Gymnasieskola: elever per 15 oktober valåret.

Inkomst

Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxeringsregister (IoT). Med inkomst avses summan av den sammanräknade förvärvsinkomsten, dvs. inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Inkomst av kapital ingår inte. Inkomstklasserna är baserade på inkomstkvintiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkvintilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i fördelningarna. Uppgifterna avser inkomster under året innan respektive valår enligt valårets taxering.

Boendeform

Boendeform är en kombination av hustyp (småhus, flerbostadshus) och upplåtelseform (äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt) samt specialbostad och en grupp med Övrigt. Uppgifterna om hushållstyp hämtas från SCBs register om hushållens boende 2019.

Födelseland

De här redovisade uppgifterna om födelseland hämtas från SCBs befolkningsregister (RTB) vars uppgifter i sin tur bygger på folkbokföringen.

Utländsk/Svensk bakgrund

Personer med utländsk bakgrund definieras som personer som är utrikes

födda, eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Personer med svensk bakgrund definieras som personer som är födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar eller en inrikes född och en utrikes född förälder. Uppgifterna hämtas från SCBs befolkningsregister (RTB) vars uppgifter i sin tur bygger på folkbokföringen.

Medborgarskapsland

Uppgifter om medborgarskapsland är hämtad från SCBs befolkningsregister (RTB), vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Sammanlagd tid i Sverige

Uppgifterna om sammanlagd tid i Sverige avser den sammanlagda tid som utrikes födda personer har varit folkbokförda i Sverige fram till och med sista december valåret. Informationen är hämtad från SCBs longitudinella databas för integrationsstudier, STATIV 2019.

Medborgarskapsdatum

Uppgifter om medborgarskapsdatum avser datum för svenskt medborgarskap och är hämtade från SCBs befolkningsregister (RTB), vilket i sin tur baseras på folkbokföringen

Senaste invandringsdatum

Uppgifter om senaste invandringsdatum avser datum för det senaste tillfället en person invandrat till Sverige. Uppgifterna är hämtade från SCBs befolkningsregister (RTB), vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Senaste utvandringsdatum

Uppgifter om senaste utvandringsdatum avser datum för det senaste tillfället en svensk medborgare har utvandrat från Sverige. Uppgifterna är hämtade från SCBs historiska befolkningsregister (RTB), vilket i sin tur baseras på folkbokföringen.

Funktionsnedsättning

I ULF/SILC 2019 inkluderas man i gruppen personer med funktionsnedsättning om man har någon av följande funktionsnedsättningar:

- nedsatt hörsel
- synsvårigheter
- nedsatt rörelseförmåga
- svåra besvär av allergi
- svåra besvär av astma
- svåra besvär av ångslan, oro, ångest,
- stora problem pga. dyslexi/dyskalkyli,
- neuropsykiatrisk diagnos
- i hög grad nedsatt aktivitetsförmåga

Nedsatt hörsel Omfattar de urvalspersoner som svarat JA på en av nedan två frågor: <i>Använder du hörapparat?</i> <i>Har du nedsatt hörsel, till exempel svårt att höra vad som sägs i samtal mellan flera personer?</i>
Synsvårigheter Omfattar de urvalspersoner som svarat JA på följande fråga: <i>Har du synsvårigheter, till exempel svårt att se vanlig text (även vid användning av glasögon eller linser)</i>
Nedsatt rörelseförmåga Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan: <i>Har du svårt att gå i trappor?</i> OCH som har svarat stora svårigheter på frågan <i>Tycker du att du har stora eller vissa svårigheter att gå i trappor?</i> OCH/ELLER har svarat nej på frågan <i>Kan du ta en kortare promenad på cirka 5 minuter i någorlunda rask takt?</i>
I hög grad nedsatt rörelseförmåga: Har svarat ja på minst en av följande två frågor: <i>Använder du käpp, kryckor, rullator, rullstol eller liknande för att förflytta dig?</i> <i>Behöver du hjälp av en annan person för att förflytta dig?</i>
Svåra besvär av allergi/astma Omfattar urvalspersoner som svarat JA på minst en av följande två frågor <i>Har du någon allergi?</i> <i>Har du astma?</i> OCH har svarat svåra besvär på minst en av följande två frågor: <i>Tycker du att du har svåra eller lätta allergiska besvär?</i> <i>Tycker du att du har svåra eller lätta besvär med astma?</i>
Svåra besvär av ängslan, oro, ångest Omfattar urvalspersoner som svarat JA på frågan <i>Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?</i> OCH dessutom svarat svåra besvär på följdfrågan: <i>Tycker du att du har svåra eller lätta besvär av ängslan, oro eller ångest?</i>

Stora problem pga. dyslexi eller dyskalkyli Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan <i>Har du dyslexi eller dyskalkyli?</i> OCH som svarat stora problem på följdfrågan: <i>Tycker du att du har stora eller vissa problem att läsa, skriva eller räkna?</i>
Neuropsykiatrisk diagnos Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan <i>Har du ADHD, Aspergers syndrom eller någon annan neuropsykiatrisk diagnos?</i> OCH som angett en neuropsykiatrisk diagnos på följdfrågan <i>Vilken diagnos har du?</i>
I hög grad nedsatt aktivitetsförmåga Omfattar urvalspersoner som har svarat ja på frågan <i>Har du svårt att delta i aktiviteter eller klara av sysslor som de flesta andra klarar av?</i> OCH har svarat att det beror på hälsan på följdfrågan <i>Beror det på hälsa eller något annat?</i> har svarat ja på följdfrågan <i>Har dessa svårigheter pågått under minst sex månader?</i> OCH har svarat mycket svårt på frågan <i>Skulle du säga att du har mycket svårt eller ganska svårt att delta i den/de aktiviteter som du har svårt att klara av?</i>

SKRs kommungruppsindelning

Kommungruppsindelningen avser Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kommungruppsindelning från 2017 (då SKL) som är en tredelad indelning på huvudgruppsnivå och en mer finfördelad indelning med nio grupper. Mer information och en mer detaljerad beskrivning av den nya indelningen finns på www.skr.se.

Statistiska mått

För variabler som baserar sig på totalräknade data:

Totaler i antal röstberättigade och andelar i procent. Gräns för redovisning är satt till 20 observationer.

För variabler som baseras på urval:

Andelar (procent), samt osäkerhetstal som beräknats för varje skattad procentandel. Osäkerhetstalet är halva det 95-procentiga konfidensintervall för skattningen. Skattningar baserade på färre än 50 observationer redovisas inte.

De statistiska målstorheterna skattas för en mängd olika redovisningsgrupper. Samtliga redovisningsgrupper presenteras uppdelade efter juridiskt kön. Vissa större redovisningsgrupper redovisas även efter ålder. Så långt möjligt följer redovisningsgrupperna samma indelningar som i den övriga statistikredovisningen inom demokratiområdet.

Information om statistikens framställning

Datainsamling

Uppgifter om valdeltagande har samlats in från röstlängderna. Länsstyrelserna har skannat in samtliga röstlängder och skickat in dem i form av bildfiler till SCB. På SCB har informationen i bildfilerna tolkats till uppgifter om valdeltagande för samtliga i den röstberättigade befolkningen.

Mätning

Mätningen avser insamling av kopior av allmänna handlingar, vilket innebär att inget mätinstrument har skapats. Däremot har SCB inför valets genomförande fått möjlighet att påverka de fysiska röstlängdernas utseende i form av färgstyrka, typsnitt, linjer och skanningskryss för att underlätta en digitalisering av uppgifterna. I mätningen har markeringarna i samtliga fält i röstlängderna räknats som en röst. Ingen hänsyn har tagits till felaktig markering av röster som sedan bedömts vara ogiltiga. Därmed kan uppgifterna skilja sig något från valresultatet.

Bearbetning

Eftersom det förekommer att det i röstlängderna, förutom markering av röst, även finns punkter som tillförts vid sluträkning har samtliga röstlängder gått igenom utifrån i vilken utsträckning markeringarna utgör en väldigt låg grad eller väldigt hög grad av ifyllnad. För låg grad av ifyllnad har fokus varit att urskilja svaga markeringar för röstning från en punkt/smuts. För hög grad av ifyllnad har fokus varit att uppmärksamma om någon ruta av någon anledning helt fyllets i för att uppmärksamma eventuella felmarkeringar.

Granskning

Vid inläsning av bildfiler har följande kontroller gjorts:

1. Tolkning av bildfilen för att säkerställa att bilden är tolkningsbar.
2. Verifiering av markeringar som blivit tolkade som röst, se beskrivning under Bearbetning ovan.
3. I ett tredje steg har aggregerade uppgifter kontrollerats och i de fall valdeltagandepuppgiften från det inskannade har skiljt sig mer än 0,2 procentenheter från det officiella resultatet per kommun har en genomgång gjorts för dessa specifika kommuner.

Skattning

Merparten av uppgifterna baseras på totalräknad statistik och därmed är uppgifterna inte uppskattade värden. Uppgifterna som baseras på undersökningarna av Levnadsförhållanden är skattningar med felmarginaler. I estimationsförfarandet har vi använt oss av den hjälpinformation som används i undersökningen samt tillfört

information om det sanna valdeltagandet. I Appendix redovisas samtliga skattningar tillsammans med felmarginaler. För mer information om Undersökningarna av levnadsförhållanden, se <http://www.scb.se/le0101>.

Information om statistikens kvalitet

Nedan följer en närmare beskrivning av de olika felen som kan uppstå, hur de har hanterats samt i vilken omfattning de uppskattas påverka undersökningens resultat. För beskrivning av kvaliteten för de olika register som använts här hänvisas till den information som finns på SCBs webbplats. Där finns även en mer utförlig beskrivning av Valdeltagandeundersökningens kvalitet i den dokumentation av undersökningen som finns tillgänglig via SCBs webbplats.

Täckningsfel

Utgångspunkten för insamlingen har varit den definitiva röstlängd som upprättades inför valdagen och som låg till grund för de uppgifter som trycktes på röstlängderna. Personer som lagts till i röstlängden i efterhand finns inte med i denna undersökning. Täckningsfelet bedöms vara mycket begränsat i denna undersökning.

Urvalsfel

Statistiken baseras på totalräknad statistik.

Bortfallsfel

Bortfallsfelet är försumbart. För samtliga röstberättigade finns det uppgift om valdeltagande 99,3 procent av samtliga röstberättigade. För de som saknas handlar det om att ett mindre antal sidor saknas i de bildfiler som SCB tagit emot och det beror på att sidor dubbelmatats i skrivaren. Med anledning av arbetsbelastning i samband med Coronapandemin i kommunerna har saknade sidor inte kompletteras till denna rapport. När utrymme finns kommer det slutgiltiga observationsregistret att kompletteras med dessa sidor. Påverkan på resultaten som presenteras i denna rapport bedöms vara försumbar.

När det gäller bakgrundsvariabler som hämtas från SCBs undersökningar av levnadsförhållanden finns ett bortfall som uppgår till cirka 49 procent.

Bearbetningsfel

I samband med tolkning, verifiering och ibland stansning av de digitaliserade kopiorna av röstlängderna kan fel uppkomma. Dessa bedöms vara små och ej systematiska.

Modellantaganden

I princip inga modellantaganden har gjorts i denna undersökning. För ett par kommuner har röstlängderna varit så ljusa att information om röstning inte kunnat läsas maskinellt vilket lett till underskattning av valdeltagandet.

Referenser

Bhatti, Yosef & Kasper M. Hansen (2012). "Leaving the Nest and the Social Act of Voting: Turnout among First-Time Voters", *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*. 22: 380-406.

Ds 2008:23. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Oscarsson, Henrik & Sören Holmberg (2016). *Svenska Väljare*. Rapport nr 29 i serien Valundersökningar.

Regeringens proposition 1999/2000:79 Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken.

Wolfinger, Raymond E. & Steven J. Rosenstone (1980). *Who Votes?* New Haven, CT: Yale University Press.

SCB, Valdeltagandeundersökningen 2004-2019.

SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden år 2016/17 samt 2018/19.

SCB 2012a. *Valdeltagande vid omvalen 2011*. Rapport 11 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2012b. *Svenskt valdeltagande under hundra år*. Rapport 13 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2012c. *Ung i demokratin*. Rapport 14 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2015a. *Valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning*. Rapport 18 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB.

SCB 2015b. *Vilka valde att välja –Deltagandet i valen 2014*. Rapport 19 i serien Demokratistatistik. Stockholm: SCB

SCB 2019. Deltagandet vid de allmänna valen 2018.

SCB 2020. Uppväxtvillkor för barn med utländsk bakgrund.

SCB 2019 Migrationsstatistik

Vallag (2005:837)

Valmyndigheten 2019. Erfarenhetsrapport val till Europaparlamentet 2019.

Öhrvall, Richard (2018). *Growing into voting – Election Turnout among Young People and Habit Formation*. Avhandling nr 752. Linköpings universitet.

Bilagor

A. Tabellbilaga

B. Logistiska regressionsmodeller

Bilaga A. Tabellbilaga

Kapitel 8. Funktionsnedsättning och valdeltagande

Tabell A1: Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 efter typ av funktionsnedsättning. Andel i procent och osäkerhetstal

Typ av funktionsnedsättning	Valdeltagande	Osäkerhetstal
Nedsatt hörsel	60,6	±1,6
Har inte nedsatt hörsel	56,2	±0,4
Synsvårigheter	46,7	±3,2
Inga synsvårigheter	57,6	±0,3
I hög grad nedsatt rörelseförmåga	32,3	±3,4
Nedsatt rörelseförmåga	36,3	±2,8
Har inte nedsatt rörelseförmåga	57,7	±0,2
Svåra besvär av astma	37,8	±5,4
Lätta besvär av astma	53,9	±2,7
Har inga besvär av astma	56,9	±0,3
Svåra besvär av allergi	49,0	±3,0
Lätta besvär av allergi	62,0	±1,4
Har inga allergier	55,4	±0,5
Har svåra besvär av ängslan, oro mm	44,0	±2,9
Har lätta besvär av ängslan, oro mm	57,6	±1,7
Har inga besvär av ängslan, oro, ångest	58,4	±0,5
Har neuropsykiatrisk diagnos	39,9	±5,2
Har inte neuropsykiatrisk diagnos	57,2	±0,2
Stora problem pga. dyslexi/dyskalkyli	...	...
Vissa problem pga. dyslexi/dyskalkyli	47,6	±3,6
Har inte dyslexi/dyskalkyli	57,1	±0,3
I hög grad nedsatt aktivitetsförmåga	34,2	±3,0
I viss grad nedsatt aktivitetsförmåga	48,6	±2,3
Har inte nedsatt aktivitetsförmåga	58,9	±0,4
Med funktionsnedsättning	52,5	±1,0
Övriga befolkningen	58,7	±0,6

Kommentar: Resultat presenteras inte för gruppen med stora problem pga. dyslexi/dyskalkyli på grund av att skattningen baseras på få individer.

Tabell A2. Valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 bland personer med funktionsnedsättning/övriga i befolkningen efter bakgrundsvariabler. Andel i procent och osäkerhetstal

	Med funktionsnedsättning		Övriga befolkningen	
	Valdeltagande	Osäkerhetstal	Valdeltagande	Osäkerhetstal
18–29 år	43,1	±3,5	50,4	±2,3
30–49 år	50,3	±2,5	56,1	±1,4
50–64 år	52,9	±2,5	64,7	±1,8
65+ år	57,1	±1,8	64,6	±1,9
Män	55,5	±1,7	56,7	±1,2
Kvinnor	49,5	±1,6	60,8	±1,2
Utrikes född	35,2	±3,1	42,4	±2,6
Inrikes född	55,8	±1,1	61,7	±0,7
Ensamstående	42,7	±1,9	54,3	±1,8
Sammanboende	59,6	±1,5	63,0	±1,0

Kapitel 9. Valdeltagandets geografi

Tabell A3. 10 valdistrikt med lägst valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019

Valdistrikt	Kommun	Andel röstande
Södertälje 55 Ronna norra	Södertälje	12,8
Herrgården	Malmö	16,1
Södertälje 51 Geneta norra	Södertälje	16,7
Spånga 15 Risingeplan mfl	Stockholm	17,5
Södertälje 53 Ronna södra	Södertälje	17,6
Södertälje 32 Hovsjö södra	Södertälje	17,8
Spånga 23 Rinkebysvängen S	Stockholm	18,7
Södertälje 15 Glasberga	Södertälje	18,8
Drottninghög V	Helsingborg	19,2
Kryddgården S	Malmö	19,8

Tabell A4. 10 valdistrikt med högst valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019

Valdistrikt	Kommun	Andel röstande
Bromma 18 Södra Ängby	Stockholm	82,8
Sofia 10 Vintertullen	Stockholm	82,1
Norra Norby	Uppsala	82,0
Västerled 15 Ålsten S	Stockholm	81,5
Skarpnäcks 7 Skarpnäcks trädgårdsstad	Stockholm	80,9
Bromma 11 Norra Ängby mellersta	Stockholm	80,5
Västra Enebyberg	Danderyd	80,4
Västerled 11 Olovslund -Nockebyhov Ö	Stockholm	79,9
Torna Hällestad	Lund	79,5
Högalid 2 Reimersholme S	Stockholm	79,0

Bilaga B. Logistiska regressionsmodeller

Tabell B1. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019. Logistisk regressionsmodell. Oddskvoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C	Modell D
Man (referens)	1	1	1	1	1
Kvinna	1,05**	1,07**	1,08**	0,98**	1,08**
18–29 år (referens)	1	1	1	1	1
30–49 år	1,50**	1,63**	1,51**	1,22**	1,01*
50–64 år	1,88**	2,02**	1,91**	1,81**	1,43**
65–74 år	2,58**	2,67**	2,56**	2,62**	2,29**
75+ år	1,56**	1,56**	1,70**	1,89**	1,86**
Inrikes född (referens)	1	1	1	1	1
Utrikes född	0,40**	0,38**	0,40**	0,39**	0,44**
Ensamstående (referens)	1		1	1	1
Sammanboende	1,72**		1,71**	1,66**	1,46**
Högst gymnasial utbildning (referens)	1			1	1
Eftergymnasial utbildning	3,01**			3,20**	2,90**
Inkomstkvintil 1 (referens)	1				1
Inkomstkvintil 2	1,26**				1,02**
Inkomstkvintil 3	1,41**				1,15**
Inkomstkvintil 4	1,79**				1,34**
Inkomstkvintil 5	3,12**				1,84**
Hysesrätt (referens)	1				1
Ägar rätt/bostadsrätt	2,00**				1,33**

Kommentar: * innebär att oddskvoten är signifikant i förhållande till referenskategori på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddskvoten är signifikant på 0,01-nivån. Referenskategori för åldersvariablerna är åldersgruppen 18–29 år. Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxerings-register (IoT). Inkomstklasserna är baserade på inkomstkvintiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkvintilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i modellerna. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner.

Tabell B2. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019. Ålder 18–74 år. Logistisk regressionsmodell. Oddskvoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C	Modell D
Man (referens)	1	1	1	1	1
Kvinna	1,13**	1,14**	1,14**	1,02**	1,10**
Ålder kontinuerlig	1,02**	1,02**	1,02**	1,02**	1,02**
Inrikes född (referens)	1	1	1	1	1
Utrikes född	0,39**	0,37**	0,39**	0,37**	0,40**
Ensamstående (referens)	1		1	1	1
Sammanboende	1,66**		1,65**	1,58**	1,40**
Högst gymnasial utbildning (referens)	1			1	1
Eftergymnasial utbildning	3,04**			3,14**	2,87**
Inkomstkventil 1 (referens)	1				1
Inkomstkventil 2	1,16**				0,87**
Inkomstkventil 3	1,25**				0,92**
Inkomstkventil 4	1,67**				1,07**
Inkomstkventil 5	2,94**				1,44**
Hysesrätt (referens)	1				1
Ägarrätt/bostadsrätt	1,97**				1,29**

Kommentar: * innebär att oddskvoten är signifikant i förhållande till referenskategorin på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddskvoten är signifikant på 0,01-nivån. Referenskategorin för åldersvariablerna är åldersgruppen 18–29 år. Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxerings-register (IoT). Inkomstklasserna är baserade på inkomstkventiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkventilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i modellerna. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner. Ålder kontinuerlig innebär att ålder inte inkluderats i diskreta åldersklasser utan i helår.

Tabell B3. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019. Ålder 75 år och äldre. Logistisk regressionsmodell. Oddskvoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C	Modell D
Man (referens)	1	1	1	1	1
Kvinna	0,69**	0,76**	0,84**	0,83**	1,11**
Ålder kontinuerlig	0,92**	0,92**	0,93**	0,94**	0,94**
Inrikes född (referens)	1	1	1	1	1
Utrikes född	0,55**	0,54**	0,56**	0,56**	0,64**
Ensamstående (referens)	1		1	1	1
Sammanboende	2,18**		1,68**	1,65**	1,57**
Högst gymnasial utbildning (referens)	1			1	1
Eftergymnasial utbildning	3,13**			2,92**	2,21**
Inkomstkventil 1 (referens)	1				1
Inkomstkventil 2	1,64**				1,49**
Inkomstkventil 3	3,06**				2,27**
Inkomstkventil 4	5,24**				3,09**
Inkomstkventil 5	7,32**				3,70**
Hysesrätt (referens)	1				1
Ägarrätt/bostadsrätt	2,13**				1,46**

Kommentar: * innebär att oddskvoten är signifikant i förhållande till referenskategorin på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddskvoten är signifikant på 0,01-nivån. Referenskategorin för åldersvariablerna är åldersgruppen 18–29 år. Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxerings-register (IoT). Inkomstklasserna är baserade på inkomstkventiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkventilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i modellerna. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner. Ålder kontinuerlig innebär att ålder inte inkluderats i diskreta åldersklasser utan i helår.

Tabell B4. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019. Världsdel. Logistisk regressionsmodell. Oddsquoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C	Modell D
Man (referens)	1	1	1	1	1
Kvinna	1,05**	1,07**	1,08**	0,98**	1,07**
18–29 år (referens)	1	1	1	1	1
30–49 år	1,50**	1,64**	1,52**	1,23**	1,02**
50–64 år	1,88**	2,01**	1,91**	1,81**	1,44**
65–74 år	2,58**	2,61**	2,51**	2,56**	2,26**
75+ år	1,56**	1,52**	1,65**	1,84**	1,82**
Född i Sverige (referens)	1	1	1	1	1
Född i Norden utanför Sverige	0,69**	0,59**	0,61**	0,63**	0,64**
Född i EU28 utanför Norden	0,65**	0,61**	0,63**	0,56**	0,58**
Född i Europa utanför EU28	0,28**	0,27**	0,27**	0,28**	0,31**
Född i Nordamerika	0,77**	0,77**	0,80**	0,63**	0,72**
Född i Afrika	0,37**	0,37**	0,42**	0,46**	0,57**
Född i Sydamerika	0,64**	0,61**	0,66**	0,64**	0,73**
Född i Asien	0,28**	0,28**	0,29**	0,27**	0,32**
Född i övriga regioner	0,64**	0,60**	0,63**	0,47**	0,50**
Ensamstående (referens)	1		1	1	1
Sammanboende	1,72**		1,72**	1,67**	1,48**
Högst gymnasial utbildning (referens)	1			1	1
Eftergymnasial utbildning	3,01**			3,20**	2,91**
Inkomstkvintil 1 (referens)	1				1
Inkomstkvintil 2	1,26**				1,01**
Inkomstkvintil 3	1,41**				1,14**
Inkomstkvintil 4	1,79**				1,33**
Inkomstkvintil 5	3,12**				1,81**
Hysesrätt (referens)	1				1
Ägar rätt/bostadsrätt	2,00**				1,32**

Kommentar: * innebär att oddsquoten är signifikant i förhållande till referenskategori på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddsquoten är signifikant på 0,01-nivån. Referenskategori för åldersvariablerna är åldersgruppen 18–29 år. Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxeringsregister (IoT). Inkomstklasserna är baserade på inkomstkvintiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkvintilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i modellerna. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner. Född i övriga regioner innefattar okänd födelse-region, Sovjetunionen och Oceanien.

Tabell B5. Valdeltagande i valet till Europaparlamentet 2019. Förstagångsväljare. Logistisk regressionsmodell. Oddskvoter

Variabel	Bivariat	Modell A	Modell B	Modell C
Man (referens)	1	1	1	1
Kvinna	1,35**	1,38**	1,26**	1,30**
Utrikes född (referens)	1	1	1	1
Inrikes född	2,55**	2,45**	2,73**	1,57**
Föräldrar med högst gymnasial utbildning (referens)	1	1	1	1
Föräldrar med eftergymnasial utbildning	2,61**	2,57**	1,96**	1,47**
Utbildning avslutad (referens)	1		1	1
Utbildning pågående	1,06**		1,59**	1,69**
Yrkesinriktad utbildning (referens)	1		1	1
Studieinriktad utbildning	2,92**		2,63**	2,39**
Övrig utbildningsinriktning	0,66**		0,68**	0,72**
Någon förälder röstar	10,81**			8,64**
Ingen förälder röstar eller okänt (referens)	1			1

Kommentar: * innebär att oddskvoten är signifikant i förhållande till referenskategorin på 0,05-nivån, medan ** innebär att oddskvoten är signifikant på 0,01-nivån. Referenskategorin för åldersvariablerna är åldersgruppen 18–29 år. Inkomstuppgifterna är hämtade från SCBs inkomst- och taxerings-register (IoT). Inkomstklasserna är baserade på inkomstkventiler. De är beräknade utifrån hela Sveriges befolkning över 18 år. Exempelvis innebär detta att de personer som redovisas i första inkomstkventilen tillhör de 20 procent av befolkningen över 18 år som har lägst inkomster, osv. De personer som saknat deklarerad inkomst eller av andra skäl inte deklarerat någon inkomst ingår inte i modellerna. Till gifta räknas även registrerade partners. Uppgifter om utbildning har hämtats från SCBs register Befolkningens utbildning som innehåller uppgifter om högsta slutförda utbildning för personer i åldrar 16–74 år. För personer 75 år och äldre har uppgifter om utbildning hämtats från tidigare registerversioner.

Voter turnout in the election to the European Parliament 2019

The European Parliament elections were held on Sunday 26 May 2019 in Sweden. In total, 751 Members of the European Parliament were elected for the legislative period 2019–2024, of whom 20 Members were elected in the Swedish European Parliament elections. Voter turnout across the EU was 51 percent, up from 43 percent in 2014. In Sweden, voter turnout increased from 51 percent to 55 percent, which meant that Sweden had the ninth highest voter turnout among EU Member States in the 2019 elections. For the second time, more than half of the eligible voters in Sweden chose to vote in Sweden's European Parliament elections.

In Sweden's European Parliament elections in 2019, there 7 576 917 eligible voters, of whom 7 359 384 were Swedish citizens registered in Sweden, 168 461 were Swedish citizens living abroad and 49 072 were citizens of another EU Member State.

Statistics Sweden was tasked by the Government to conduct a study with the aim of analysing voter participation in the general elections in 2018 and 2019. The analysis of voter participation in the 2018 general elections was published in June 2019. The purpose of this report is to analyse voter participation in the European Parliament elections in 2019 among various groups of eligible voters and compare it to both earlier European Parliament elections and voter turnout in Riksdag elections.

For the general elections in 2018 and 2019, Statistics Sweden carried out total population surveys with regard to voter participation, which provided unique opportunities to examine both regional variations in voter participation and differences among demographic and socio-economic groups in the population.

The patterns that emerged in previous surveys on voter participation in Riksdag elections are more distinct for voter turnout in the European Parliament elections. However, the sharp increase in voter participation in the last two elections has not led to a corresponding narrowing of differences between different groups.

In Sweden's European Parliament elections in 2019, voter turnout among women who were eligible voters was 56 percent, and the

corresponding figure among men was 55 percent.²² Compared with the total number of eligible voters, the difference is one percentage point. However, voter turnout among men and women varies by age. Up to 70 years, voter turnout is higher among women than among men. Among persons 70 years and older, voter participation is higher among men instead.

Statistics Sweden's voter participation survey on the 2014 European Parliament elections showed that higher voter turnout led to more equal voting across age groups. In the 2019 election, levelling across age groups continued among persons between 30 and 74 years. At the same time, voter turnout dropped in the youngest age group, which earlier also noted the lowest voter turnout among the age groups. The largest increase in voter turnout compared with the 2014 European Parliament elections was noted in the age group 75 years and older.

The drop in voter turnout among younger people prompted an analysis of voter turnout among first-time voters. In the 2000s, voter turnout in Riksdag elections was lower among first-time voters compared with other age groups, but this difference has decreased in each subsequent election. Between the two most recent Riksdag elections, voter participation among first-time voters increased. Another picture emerges with regard to the European Parliament elections, in which voter turnout was virtually unchanged between the 2014 and the 2019 election. At the same time, voter turnout among other eligible voters rose by four percentage points.

The results show major differences in the group first-time voters. Voter participation is higher among first-time voters who attend or have attended study preparation upper secondary school programmes than vocational programmes. Regardless of upper secondary school programme, voter participation is higher among first-time voters who are attending an educational programme than among those who completed their upper secondary education. A more detailed analysis shows that first-time voters' inclination to vote is most strongly linked to whether at least one of their parents voted.

Voter participation in the 2019 European Parliament elections was higher among Swedish born Swedish citizens than among foreign born Swedish citizens, 59 percent compared with 37 percent. Among foreign born persons, voter turnout was highest among persons born in the Nordics (excluding Sweden), the EU (excluding the Nordics) and South America. The proportion of Swedish born persons who voted has increased since the 2014 European Parliament elections, while the proportion has declined among foreign born persons. However, this does not mean with certainty that this group has changed its voting

²²This report applies the legal sex (man/woman), that is, the sex registered for a person in the Population Register.

behaviour, since both the size and composition of this group has changed during the 2000s.

Other results show that voter participation is lower among single persons, persons with a compulsory/upper secondary education, and persons with a low income level, while voter participation was higher among married and cohabiting persons, persons with a post-secondary education, and persons with a high income level.

Within the scope of this task, the Survey on Living Conditions (ULF/SILC) was used in order to examine voter participation among persons with disabilities.²⁵ Voter participation was lower among persons with disabilities than among others, both in the 2018 Riksdag election and in the 2019 European Parliament election. The difference in voter participation between persons with disabilities and the rest of the population amounted to 6 percentage points in both elections. There are also differences based on the type of disability. A lower voter turnout is noted among persons with any impairment defined as a disability that is measured in the ULF/SILC, except hearing impairment. The lowest level of voter participation was among persons with a high degree of reduced mobility. A distinctly lower voter participation was also noted among persons with a high degree of impaired functioning and persons with a neuropsychiatric disorder than among the rest of the population.

Persons who are not Swedish citizens can vote in the European Parliament elections, provided they are citizens in one of the EU Member States and have registered to vote. Voter turnout in this group is 65 percent.

Swedish citizens who live abroad also have the right to vote in the European Parliament elections, regardless of whether or not they live in an EU Member State. Voter turnout among Swedish citizens living abroad was 17 percent in 2019.

A regional analysis shows clear differences in voter turnout between different electoral districts. In the 2019 European Parliament elections, voter participation was less than 30 percent in 183 electoral districts. At the same time, several electoral districts noted a voter turnout of more than 80 percent. It is clear that individuals' characteristics that are linked to voter participation, such as country of birth, education and income among the population of eligible voters, are also evident when these characteristics are aggregated to electoral district. Above all, voter turnout was low in districts with a large proportion of foreign born persons among the eligible voters.

²⁵Information on disability is available for a subset, since the ULF/SILC is a sample survey and not a register-based survey.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.